

Jaarstukken 2019

Datum

2 juli 2019

Bezoekadres

Gemeente Reusel-De Mierden
Kerkplein 3
5541 KB Reusel

Postadres

Postbus 11
5540 AA Reusel

Inlichtingen

Telefoon 0497-650650
Email: gemeente@reuseldemierden.nl

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	1
Aanbiedingsbrief	2
1. Inleiding	4
2. Paragrafen	6
2.1. <i>Bedrijfsvoering</i>	6
2.2. <i>Lokale heffingen</i>	10
2.3. <i>Weerstandsvermogen en risicobeheersing</i>	14
2.4. <i>Financiering</i>	22
2.5. <i>Verbonden partijen</i>	26
2.6. <i>Onderhoud kapitaalgoederen</i>	34
2.7. <i>Grondbeleid</i>	38
3. Programma's	44
Programma 0: Bestuur en ondersteuning	44
Programma 1: Veiligheid	52
Programma 2: Verkeer en vervoer	56
Programma 3: Economie	60
Programma 4: Onderwijs	66
Programma 5: Sport, cultuur en recreatie	70
Programma 6: Sociaal domein	74
Programma 7: Volksgezondheid en milieu	82
Programma 8: VHROSV (Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing)	88
4. Overige jaarverslagen	94
4.1. <i>Verslag commissie bezwaarschriften</i>	94
4.2. <i>Verslag klachten</i>	102
5. Balans met toelichting	108
5.1. <i>Balans</i>	109
5.2. <i>Niet uit de balans blijvende verplichtingen</i>	122
5.3. <i>Overzicht van baten en lasten</i>	124
5.4. <i>Verantwoordelijk Wet normering topinkomens (WNT)</i>	128
5.5. <i>Schatkistbankieren</i>	130
5.6. <i>Sisa-bijlage</i>	132
5.7. <i>Afkortingenlijst</i>	136
Vaststellingsbesluit	140

Aanbiedingsbrief

Aan de raad,

In de voorliggende jaarstukken treft u de eindverantwoording aan over het boekjaar 2019. De jaarstukken bestaan feitelijk uit de jaarrekening (de financiële verantwoording) en het jaarverslag (de inhoudelijke verantwoording). De verantwoording vindt formeel plaats op programmaniveau, maar u treft de financiële verantwoording ook op productniveau aan. Op deze wijze hebt u meer inzicht in de cijfers. Deze jaarstukken vormen het slotstuk van de Planning & Control cyclus, welke meestal start met een Perspectiefnota, die verder wordt vertaald in een begroting en meerjarenraming. Vervolgens wordt tussentijds verantwoording afgelegd en gelegenheid tot bijstelling geboden via twee Beraps (bestuursrapportages), één naar de peildatum 31 maart en één naar de peildatum 30 september.

De jaarrekening sluit met een voordelig saldo van € 4,1 miljoen. Dat is een mooi resultaat, maar het moet wel in het juiste perspectief gezien worden. Dat betekent dat we moeten beseffen dat de voordelen allemaal incidenteel zijn. Dat betekent dat we het goed gedaan hebben in die zin dat we in structurele zin binnen de ramingen zijn gebleven. Maar het betekent ook dat we geen mogelijkheden zien om begrotingsruimte te winnen door ramingen structureel aan te passen op basis van de jaarrekeningcijfers. En we zijn natuurlijk wel gelukkig met de verbeterde reservepositie, waardoor we de mogelijkheden kunnen bezien of we die deels slim in kunnen zetten om zo wellicht tóch begrotingsruimte te winnen.

Van het voordelige saldo heeft € 2,4 miljoen betrekking op de afrekening van het vermogen van de voormalige WVK-groep vanwege de overgang naar het participatiebedrijf KempenPlus. Circa € 0,5 miljoen is afkomstig uit grondexploitaties, terwijl een bedrag van ruim € 0,7 miljoen in het resultaat zit, maar waarvan wordt voorgesteld om dat over te hevelen naar 2020. Zo is met enkele grote incidentele bedragen het voordelige saldo al voor een groot deel nader verklaard.

Ten aanzien van de grondexploitaties zien we een voortzetting van de ontwikkeling die we in de jaarrekening 2018 ook al constateerden: de economie heeft zich hersteld en dat vertaalt zich in een toegenomen belangstelling voor gronden voor zowel woningbouw als bedrijfsvestiging.

Er zijn ook nadelen te zien in de voorliggende stukken. Daarbij valt vooral het sociaal domein op. Het blijft lastig om op dit domein, waarin de kosten voor een belangrijk deel gestuurd worden door de vraag naar voorzieningen en zorgproducten, echt grip te krijgen op de kosten. Het werkt daarbij in het nadeel dat regelingen die het Rijk bedenkt, voor ons nadelig uitpakken. Het ingevoerde abonnementstarief voor de Wmo is daarvan een voorbeeld, want dat heeft geleid tot een toenemende vraag naar Wmo-voorzieningen, waardoor zowel de programmakosten (de kosten van de voorzieningen zelf) stijgen maar ook de bedrijfsvoeringskosten (de kosten die de organisatie moet maken om de toegenomen aan vragen te verwerken, beoordelen, uitbetalen etc.). Maar ook de vraagkant in de jeugdhulp blijkt in de praktijk moeilijk te beïnvloeden, waardoor de kosten blijven stijgen.

Ten behoeve van de realisatie van de begroting hebben we in 2019 keuzes moeten maken vanwege de beschikbaarheid van personeel. Vanwege ziektes en vacatures hebben we in 2019 méér personeel in moeten huren. Daardoor zijn veel ontwikkelingen voortvarend opgepakt dan wel doorgezet, maar zijn enkele zaken ook blijven liggen. Voor die zaken wordt als onderdeel van de bestemming van het jaarrekeningresultaat gevraagd om budgetten over te hevelen naar 2020, zodat de achterliggende werkzaamheden toch door kunnen gaan, zij het met enige vertraging.

Wij kunnen niet onvermeld laten dat op het moment dat deze jaarstukken werden samengesteld de wereld sterk veranderd is als gevolg van de Covid-19 pandemie, ofwel de coronacrisis. Deze crisis heft natuurlijk geen effect op de lasten in de jaarrekening 2019, want in 2019 was nog geen sprake van corona. Maar bepaalde balansposities moeten bezien worden in relatie tot toekomstige lasten. Denk aan wachtgelden en Appa-verplichtingen, maar ook aan dubieuze debiteuren en nadelige saldo grondexploitaties. Het is immers best denkbaar dat de resultaten van grondexploitaties (sterk) veranderen als gevolg van de coronacrisis dan wel van de economische recessie die alom wordt verwacht als gevolg van de coronacrisis. Tegelijkertijd moeten we constateren dat het ondoenlijk is om dit soort effecten in deze fase van de crisis al te gaan bepalen op onderbouwde bedragen. Het is dus niet mogelijk om op dit moment al een redelijk inschatting te maken dat we € x,- extra moeten storten in de voorziening grondexploitaties omdat we verwachten dat de vraag naar bouwgronden zal teruglopen of dat we € y moeten toevoegen aan de voorziening dubieuze debiteuren omdat we verwachten dat meer mensen hun schulden niet zullen betalen.

Dat zijn onzekerheden waarmee we te dealen hebben in tijden, die voor vrijwel iedereen als erg lastig wordt ervaren. In die zin mogen wij ons dan gelukkig prijzen dat we mede dankzij het jaarrekeningresultaat 2019 een redelijke reservepositie hebben, zodat we mogelijke tegenvallers in elk geval kunnen opvangen.

Wij hechten eraan om tot slot te melden dat steeds meer burgers, maatschappelijke organisaties en andere partners met veel enthousiasme langs de weg van “Samen Doen” samen met ons als gemeente optrekken om samen tot de best mogelijke resultaten te komen. Wij danken iedereen die op die constructieve manier wil en kan samenwerken en hopen dat we die weg nog lang door kunnen zetten en verder kunnen perfectioneren. De huidige coronacrisis heeft eens te meer aangetoond hoeveel creativiteit we met z'n allen hebben. Daar moeten we in de toekomst de vruchten van blijven plukken.

Burgemeester en wethouders van Reusel-De Mierden,
R.P.B.M. Brekelmans, A. van de Ven,
secretaris. burgemeester.

1. Inleiding

De voorliggende jaarrekening sluit met een positief saldo van € 4,1 miljoen. Dat is -net als in 2018- een fors bedrag, maar we moeten het ook in de juiste proporties zien. Het saldo komt immers voort uit louter incidentele meevallers en dat betekent dat het saldo hartstikke goed is om onze reservepositie mee te verbeteren, maar tegelijkertijd geeft deze jaarrekening geen aanleiding om in de begroting structurele posten neerwaarts bij te stellen. Dus ondanks dit jaarrekeningresultaat blijven we een zorgelijke structurele begrotingspositie houden.

In de aanbiedingsbrief is al een heel grofmazige verklaring gegeven van het saldo. Verderop in deze jaarrekening worden de verschillen meer uitgebreid geanalyseerd.

Het jaarrekeningsaldo bedraagt € 4.131.664,- en dat is € 3.671.355,- hoger dan de laatste raming voor 2019. Het verloop van de geraamde saldi is als volgt:

Document	Saldo Structureel	Saldo Incidenteel	Saldo Totaal
Programmabegroting 2019-2022	€ 44.056	-€ 393.237	-€ 349.181
Begrotingswijziging raad 6-11-2018	€ 44.056	-€ 388.237	-€ 344.181
Begrotingswijziging raad 28-5-2019	€ 14.306	-€ 502.737	-€ 488.431
Begrotingswijziging 2-7-2019	€ 80.752	-€ 170.837	-€ 90.085
Begrotingswijziging 24-9-2019	€ 21.006	-€ 274.965	-€ 253.959
Begrotingswijziging 12-11-2019	€ 73.006	€ 374.303	€ 447.309
Jaarrekening 2019	€ 73.006	€ 4.058.658	€ 4.131.664
Vershil	€ 0	€ 3.684.355	€ 3.684.355

In hoofdstuk 5.3 van deze jaarrekening vindt u een analyse op hoofdlijnen van de verschillen. In de paragrafen en programma's worden de ontwikkelingen verder toegelicht en verklaard en worden financiële verschillen op een gedetailleerder niveau toegelicht. Het college van burgemeester en wethouders legt met de nu voorliggende jaarstukken verantwoording af over het in 2019 gevoerde financieel beheer. De verplichting om op deze wijze verantwoording af te leggen, vloeit voort uit artikel 197 van de Gemeentewet.

In de jaarstukken wordt beleid evaluerende informatie verstrekt over het ingezette en/of gerealiseerde beleid. Daarnaast wordt op programmaniveau verantwoording afgelegd over de financiële resultaten. De jaarstukken zijn dan ook een belangrijk instrument in het kader van de controlerende taak van de gemeenteraad. Overigens is ook in 2019 via de 1^e en 2^e Berap tussentijdse verantwoordingsinformatie verstrekt.

Voor de nu voorliggende verslaglegging hebben wij opnieuw geprobeerd om binnen een boekwerk dat qua omvang zo beperkt mogelijk is, toch zo volledig mogelijk verslag te doen over het afgelopen boekjaar. Dat betekent dat allerlei belangrijke ontwikkelingen in deze jaarstukken aan bod komen, maar óók dat tal van dagelijkse werkzaamheden niet specifiek worden benoemd omdat daarover niks bijzonders te melden is. Op basis van het Besluit begroting en verantwoording (Bbv) is de opzet en indeling van de jaarstukken zoveel mogelijk afgestemd op de begroting. Het autorisatieniveau van de begroting ligt op programmaniveau. Verantwoording in de jaarstukken vindt daarom formeel plaats op programmaniveau. Desalniettemin wordt in de voorliggende stukken veel informatie op productniveau verstrekt teneinde de cijfers en ontwikkelingen beter te kunnen duiden.

Onderdeel van deze jaarstukken zijn (in hoofdstuk 4) ook het jaarverslag van de Commissie bezwaarschriften en het jaarverslag klachten. Op deze wijze proberen we zoveel mogelijk integraal verslag te doen van alle activiteiten.

In hoofdstuk 5.1 treft u de balans met toelichting aan. Dat is een verplicht onderdeel van de jaarrekening. Op de balans worden de activa weergegeven (bezittingen, zoals geldtegoeden, roerende en onroerende goederen) en de passiva (eigen en vreemd vermogen, dus de middelen waarmee de activa gefinancierd zijn). In de balans staat onder de passiva ook het jaarrekeningresultaat (voor bestemming). De balans geeft de stand weer per 31 december.

Balansstanden zeggen wel iets over de mate waarin een organisatie in financiële zin solide in elkaar steekt. Dat vertaalt zich dan in ratio's voor bijvoorbeeld de solvabiliteit (de verhouding tussen eigen vermogen en vreemd vermogen). De verschillende ratio's vindt u in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

De balans geeft dus een wezenlijk ander overzicht dan de staat van baten en lasten. Voor de vraag in hoeverre er sprake is van een financieel solide beleid zijn echter niet alleen balansgegevens van belang. Om

financieel solide te zijn is het belangrijk dat de structurele baten en lasten met elkaar in evenwicht zijn. Simpel gezegd: de steeds terugkerende lasten moeten betaald kunnen worden met de steeds terugkomende baten. Daarom worden begrotings- en rekening saldi altijd gesplitst in een structureel en een incidenteel deel.

De jaarrekeningsaldi van de afgelopen vijf jaren geven het volgende beeld:

Bedragen x € 1.000 Jaar	Structureel saldo	Incidenteel saldo	Totaal saldo
2015	893	-/- 1.473	-/- 580
2016	1.194	-/- 1.011	183
2017	0	901	901
2018	-/- 137	4.331	4.194
2019	73	4.059	4.132

Al enkele jaren hebben we een gelijksoortig beeld, waarbij het structurele beeld redelijk in de pas blijft lopen met de ramingen, maar waarbij het incidentele saldo grote verschillen laat zien. Voor die verschillen zijn goede verklaringen te geven. Door de incidentele meevallers stijgt onze reservepositie. Dat is belangrijk en mooi, maar de grootste uitdaging voor de toekomst zal toch blijven liggen in het aanbrengen en behouden van een duurzaam evenwicht in de structurele baten en lasten. Met een betere reservepositie is de gemeentelijke "sparpot" weliswaar beter gevuld, maar geen enkele spaarpot is groot genoeg om daar structureel geld uit te blijven halen. We zullen bezien in hoeverre een slimme inzet van een deel van de reserves toch kan leiden tot een verbetering van het structurele beeld.

Leeswijzer

Hoofdstuk 2 bevat de paragrafen, zoals die op basis van het Bbv voorgeschreven zijn. Deze paragrafen geven op een aantal belangrijke thema's een soort van dwarsdoorsnede.

In hoofdstuk 3 wordt per programma de beleidsmatige programmaverantwoording gegeven (feitelijk het jaarverslag) met daarbij ook per programma de financiële analyse (de jaarrekening). Op deze wijze worden inhoud en financiën met elkaar verbonden en wordt per programma aangegeven wat we gedaan hebben met de voornemens, zoals die in de programmabegroting 2018 staan, en wat dat gekost heeft. In de financiële staatjes is getracht op een zo beknopt mogelijke wijze inzicht te bieden in de over- en onderschrijdingen. Tekstueel is daarbij nog een korte omschrijving gegeven ter verklaring van de verschillen. Per programma is ook nog een overzicht op kostensoortniveau gegeven, zodat de verschillen zowel op product- en programmaniveau als op kostensoortniveau zichtbaar zijn gemaakt.

Elk programma bevat ook de wettelijk voorgeschreven beleidsindicatoren, welke zijn vermeld op basis van de meest actueel beschikbare informatie. De gegevens voor deze indicatoren moeten geput worden uit beschikbare openbare bronnen (zoals de website waarstaatjegemeente.nl). Die bronnen bieden in lang niet alle gevallen de informatie uit 2019, hetgeen jammer is omdat daardoor de waarde van de indicatoren sterk afneemt.

Hoofdstuk 4 bevat enkele specifieke jaarverslagen als onderdeel van zoveel mogelijk integrale verantwoording in de jaarstukken.

In hoofdstuk 5 vormen met name financiële gegevens de hoofdmoot, want daarin treft u de balans met toelichting aan alsmede het overzicht van baten en lasten, waaruit het rekeningresultaat voortvloeit. Bij de bepaling van het resultaat wordt onderscheid gemaakt in de zuivere exploitatie en de vermogensmutaties op grond van onttrekkingen uit of toevoegingen aan reserves. Natuurlijk is ook een verschillenanalyse op hoofdlijnen opgenomen.

In de hoofdstukken 5.4 t/m 5.6 zijn verplichte verantwoordingen opgenomen in het kader van de Wet Normering Topinkomens (WNT), de Wet schatkistbankieren en de Sisa (Single information single audit).

Tot slot is het van belang te vermelden dat in de jaarrekening wordt gewerkt met afrondingen op meervouden van € 1.000. Daardoor kunnen er afwijkingen optreden in tellingen en vergelijkingen. Verschillen tot zo'n € 3.000 worden veelal door dit soort afrondingen veroorzaakt.

Als raad hebt u zoals altijd de mogelijkheid technische vragen te stellen. Als u dat zo vroegtijdig mogelijk doet (uiterlijk 15 juni 2020), kunnen wij u zo snel mogelijk van antwoorden voorzien, die u hopelijk in staat stellen de voorliggende jaarstukken goed te doorgronden. Op die manier kan de verdere behandeling zich meer toespitsen op de hoofdlijnen.

2. Paragrafen

2.1. Bedrijfsvoering

2.1.1. Inleiding

Bedrijfsvoering heeft een belangrijke rol in de realisatie van de beleidsdoelen van de gemeente. Het ondersteunt de primaire processen, dienstverlening aan burgers en beleids- en bestuurlijke processen. Wij streven naar een bedrijfsvoering die zodanig is ingericht, dat de uitvoering van de programmabegroting door de ambtelijke organisatie op een zo efficiënt mogelijke wijze vorm krijgt. In deze paragraaf geven we inzicht in wat er in 2019 is gebeurd op het gebied van bedrijfsvoering.

De coalitie heeft in haar coalitieprogramma een aantal zaken aangegeven met betrekking tot de bedrijfsvoering waarop zij samen met de raad, het college en de organisatie de komende jaren stappen wil zetten. De belangrijkste hiervan zijn:

- Versterken van de bestuurskracht door te fuseren of meer samen te werken;
- Doorontwikkelen van Samen Doen bij inwoners, bestuur en organisatie;
- Dienstverlening nog beter afstemmen op de klantvragen en deze, waar het kan, overtreffen;
- Verbeteren van de zichtbaarheid van de gemeente door proactieve communicatie via de meest gelezen kanalen;
- Digitale ondersteuning uitbreiden zowel binnen de organisatie als voor de inwoner.
- Het college heeft hier nog twee interne bedrijfsvoeringsthema's aan toegevoegd, namelijk:
  - Beleids-/planningscyclus beter afstemmen;
  - Verder uitrollen van de AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming) in processen en bewustwording bij medewerkers.

2.1.2. Versterken van de bestuurskracht

In 2018 is duidelijk geworden dat er binnen de Kempengemeenten geen meerderheid is te vinden voor een vorm van gemeentelijke herindeling. In 2019 is ingezet op het verbeteren van de samenwerking binnen de Kempen door het opstellen van een strategische agenda. Deze agenda moet leiden tot een gezamenlijke basis voor verdere samenwerking en bestuurskracht richting onze partners. Hiermee is 'het wat' bepaald. Hierna zal bekeken worden op welke manier we deze samenwerking vorm gaan geven ('het hoe'). Ook zal een onderzoek plaatsvinden naar hoe we de samenwerking binnen de GRSK toekomstbestendig gaan oppakken.

2.1.3. Samen Doen

We blijven ons ontwikkelen op het gebied van samen doen. Ook in 2019 zijn weer diverse voorbeelden van samen doen in gang gezet. Zo hebben inwoners input kunnen geven aan het bezuinigingstraject van onze gemeente. Dit gaf richting aan en inzicht in waar onze inwoners denken dat we kunnen bezuinigen en waar we absoluut niet op mogen bezuinigen. Onze ambassadeurs vinden steeds beter hun weg en verenigen hun kracht met de dorpsraden. Ook een bedrijfsvoeringsthema zoals de informele aanpak bij bezwaren en klachten wordt steeds verder verbeterd.

2.1.4. Dienstverlening

De visie op dienstverlening is in 2019 door zowel management als bestuur vastgesteld. In 2019 zijn we begonnen met een uitvoeringsplan om de visie verder in de organisatie te verankeren. Het jaar 2020 willen we gebruiken om deze verankering verder te brengen zodat er ook zichtbare verbeteringen plaatsvinden op het gebied van onze dienstverlening voor onze inwoners.

2.1.6. Verbeteren van de zichtbaarheid

Belangrijk vanuit het onderzoek naar communicatie was dat we D'n Uitkijk blijven gebruiken als communicatiemiddel van de gemeente. Ook zijn we op basis van dit onderzoek gaan kijken naar andere communicatiemiddelen zoals een alternatief voor de gemeentegids. Om die reden is in het najaar van 2019 het Samen Doen magazine verschenen waarin vele verhalen op het gebied van samen doen zijn gebundeld. Ook de Open Dag op 3 november 2019 heeft in positieve zin zeker bijgedragen aan de zichtbaarheid. We hebben die zondag vele geïnteresseerde bezoekers mogen ontvangen in en rondom het gemeentehuis. Ook naar de toekomst toe blijven we zoeken naar de beste manier om onze inwoners te informeren over wat er binnen onze gemeente speelt en wat we doen.

2.1.7. Beleids-/ planningscyclus

De doorvertaling van de toekomstvisie, coalitieprogramma en programmabegroting naar een concernplan, afdelingsplannen en uiteindelijke individuele werkplannen is nog niet goed ingebed in onze organisatie. We willen dit de komende jaren meer gaan integreren in de P&C-cyclus zodat dit beter is gewaarborgd. Met de vaststelling van de programmabegroting accordeert u namelijk niet alleen de financiële middelen maar ook dat medewerkers worden ingezet op de diverse taakvelden. In 2019 zijn we met de auditcommissie de verschillende P&C producten gaan bekijken om zo te bezien hoe we deze beter kunnen laten aansluiten bij de behoeften van de raad.

2.1.8. Informatiebeveiliging

Door de toenemende digitalisering is het veilig omgaan met informatie en gegevens van inwoners en organisaties van groot belang. Onze gemeente zet dan ook voortdurend in op een juiste beveiliging van de informatie en gegevens en het vergroten van de bewustwording bij medewerkers hoe ze hier het beste mee om kunnen gaan.

Het afgelopen jaar zijn verschillende maatregelen getroffen om de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) verder te implementeren in de werkprocessen van de gemeente. Daarbij is ook veel aandacht geweest voor de dienstverlening naar inwoners toe, waardoor zij nu meer zelf online kunnen regelen als het gaat om de AVG. Zo kunnen inwoners online een verzoek tot bijvoorbeeld inzage of vergetelheid indienen middels DigiD of het register van verwerkingen van de gemeente raadplegen.

In 2019 is opnieuw de Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA) uitgevoerd. De uitkomsten van deze audit waren positief voor zowel de Suwinet-aansluiting als onze DigiD-aansluitingen. Hiermee hebben we als organisatie aangetoond dat we voldoen aan de gestelde normen en mogen we onze aansluitingen behouden.

Naast het uitvoeren van de audits is veel energie gestoken in de bewustwording van medewerkers op de onderdelen Informatiebeveiliging en privacy. Tot slot hebben we aan de hand van een GAP-analyse (gap is het Engelse woord voor kloof; de kloof tussen de werkelijke situatie en de gewenste situatie) en risico-inventarisatie en evaluatie op het gebied van informatieveiligheid een informatiebeveiligingsplan opgesteld waarin verbetermaatregelen zijn opgenomen ten aanzien van Informatieveiligheid. Deze maatregelen zijn geprioriteerd en op basis van die prioritering in een tijdsplanning weggezet. Een van de maatregelen die is geïmplementeerd naar aanleiding van het informatiebeveiligingsplan is het inrichten van een Information Security Management Systeem (ISMS) en het vaststellen van nieuw beleid voor de uitgifte van toegangsbadges.

2.1.9. Personeel & Organisatie

In 2018 is het traject Werkenik verder afgerond en hebben we bepaald over welke talenten onze medewerkers moeten beschikken om in te kunnen spelen op wat de maatschappelijke ontwikkelingen van ons vragen. Om deze talenten verder te gaan ontwikkelen hebben we in 2019 een talentenprogramma opgesteld en in gang gezet. We zijn met elkaar in gesprek gegaan om meer van elkaars kennis en talenten te weten te komen, we zijn geïnspireerd door een bekende spreker op het gebied van innovatie en omdenken en we zijn gestart met een feedbacktraining welke in 2020 zal worden voortgezet. Hieronder volgt een overzicht van de begrote en werkelijke kosten aan inhuur en salarissen in 2019.

Omschrijving	Raming 2019	Werkelijk 2019	Vershil
Salariskosten	€ 5.382.000	€ 4.949.000	€ 433.000
Inhuur	€ 514.000	€ 1.143.000	€ -629.000
Totaal	€ 5.896.000	€ 6.092.000	€ -196.000

Op salariskosten is een duidelijk voordelig verschil te zien. Dat heeft te maken met het feit dat een aantal vacatures open heeft gestaan c.q. nog steeds open staat. De praktijk wijst uit dat sommige vacatures lastig in te vullen zijn. Mede daardoor is er sprake van een overschrijding van de inhuurkosten, omdat dit soms nodig is om het werk dat geen uitstel kan lijden, toch doorgang te kunnen laten vinden.

De overschrijding van de inhuurkosten is voor een groot gedeelte toe te rekenen aan de opgave in het ruimtelijk domein. De besluitvorming van Provinciale Staten van Noord-Brabant over de transitie van de intensieve dierhouderij bracht met zich mee dat er op gemeentelijk niveau versneld sprake was van verzoeken voor innovaties, voor vraagstukken op bedrijfsniveau en voor het stoppen van het agrarisch bedrijf. Agrariërs dienden vóór 1 januari 2020 (inmiddels veranderd in 1 januari 2024) aan te geven hoe zij de toekomst in wilden gaan. Dat betekent een toename van het aantal omgevingsvergunningen,

principeverzoeken en bijbehorende bestemmingsplanwijzigingen. We anticipeerden tijdig op de verwachte piek.

De consequenties van het provinciaal besluit waren en zijn voor de gemeente Reusel-De Mierden aanzienlijk. Er is flink meer menskracht nodig bovenop de aanwezige, bezette formatie. Er was al inhuur in huis, die de moeilijk invulbare vacatures opving. Er is sprake van een zeer krappe arbeidsmarkt in het ruimtelijk domein. Alle gemeenten, VTH's en omgevingsdiensten hebben voor deze opgave extra personeel nodig. Vandaar dat het contract met de reeds aanwezige en ingewerkte inhuur verlengd werd. Daarmee hebben we de dienstverlening en continuïteit op peil weten te houden.

In april 2019 hebben wij van de provincie Noord-Brabant bovendien toestemming gekregen om de Ruimte voor Ruimte-gelden in te zetten voor de inhuur van menskracht, gekoppeld aan de transitieopgave buitengebied en intensieve dierhouderij. Deze gelden zijn opgenomen in de bestemmingsreserve "buitengebied in ontwikkeling". Voor 2019 is ervoor gekozen de gelden voor de extra inhuur ten laste te brengen van het jaarrekeningresultaat. Komend jaar worden onttrekkingen uit de bestemmingsreserve via een raadsbesluit aan de raad voorgelegd.

2.2. Lokale heffingen

2.2.1. Algemeen

De lokale heffingen zijn een integraal onderdeel van het gemeentelijk beleid. De uitvoering van het gemeentelijk beleid raakt daarmee elke burger, bedrijf of instelling direct in de portemonnee. Zij wensen - terecht - waar voor hun geld. Lokale belastingen en heffingen staan dan ook sterk in de belangstelling. Het doel van deze paragraaf is om integraal informatie te geven over alles wat met lokale heffingen te maken heeft.

2.2.2. Ontwikkelingen

Wet Waardering onroerende zaken (WOZ)

De WOZ-waarde wordt vastgesteld naar het waardepeil per 1 januari van het jaar voorafgaand aan het belastingjaar. In 2019 werd de waarde dus vastgesteld naar het peil van 1 januari 2018. Vanaf 2017 zitten de waarden weer in een stijgende lijn. Sinds de aansluiting op de LV-WOZ (Landelijke Voorziening WOZ) zijn de WOZ-waarden nu openbaar voor de burgers. In 2018 zijn we gestart met het project omrekening naar gebruiksoppervlakte in plaats van m³ inhoud. Dit vergt tot 2022 een grote inspanning van zowel de WOZ als de BAG (Basisregistratie Adressen en Gebouwen).

Riolering

In december 2016 heeft de gemeenteraad het VGRP (Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2017-2021) vastgesteld. In het VGRP zijn beleid en bijbehorende middelen opgenomen, waarmee we deze taak uitvoeren. In het VGRP is vanuit de benodigde middelen ook een voorspelling opgenomen ten aanzien van het tarief voor de rioolheffing, rekening houdend met een zoveel mogelijk gelijkmatig verloop c.q. aanpassing van de tarieven en egalisatie van meer- of minderopbrengsten via de egalisatievoorziening. In 2019 is het tarief verhoogd van € 2,02 per m³ naar € 2,13 per m³. De tarieven voor riolering worden jaarlijks doorgerekend.

Leges

De kostendekkendheid van de legestarieven wordt jaarlijks gevolgd. Tevens wordt er nadrukkelijker gekeken of alles wat doorberekend kan worden ook daadwerkelijk via de leges wordt verhaald. Het is niet toegestaan dat de gemeente winst maakt op groepen van samenhangende legesopbrengsten. In de kosten, die ten grondslag liggen aan de legestarieven wordt rekening gehouden met de te betalen BTW én met de overheadkosten.

2.2.3. Beleid en tariefstelling

De algemene uitkering uit het Gemeentefonds is de belangrijkste inkomstenbron van de gemeente. Daarnaast zijn de gemeentelijke belastingen en heffingen de belangrijkste, door de gemeente te beïnvloeden, inkomstenbronnen. Bij de riool- en afvalstoffenheffing en de leges is 100% kostendekking het uitgangspunt. De tarieven zijn dus bepaald door de raming van de kosten. De overige tarieven stijgen in beginsel met de inflatiecorrectie, waarmee ook in de algemene uitkering wordt gerekend.

Afvalstoffenheffing

De hoeveelheid restafval neemt nog steeds af en de opbrengsten van met name PMD-afval, glas en papier blijven achter bij de verwachtingen. Daardoor blijft de werkelijke opbrengst van de afvalstoffenheffing achter bij de ramingen. De opbrengst is over 2019 ruim € 100.000 lager dan was geraamd. Daardoor is 100% kostendekking in 2019 niet gerealiseerd.

2.2.4. Toeristenbelasting en woonforensenbelasting

De toeristenbelasting is in 2019 verhoogd van € 1,40 naar € 1,55 per persoon per nacht. Voor de forensenbelasting hanteren we hetzelfde stijgingspercentage als bij de toeristenbelasting. Het tarief is vastgesteld op een percentage van de WOZ-waarde.

2.2.5. De belangrijkste tarieven

	2018	2019	Heffingsmaatstaf
OZB			
OZB woningen eigenaar	0,1130%	0,1121%	% van de WOZ-waarde
OZB niet-woning eigenaar	0,2257%	0,2282%	% van de WOZ-waarde
OZB niet-woning gebruiker	0,1434%	0,1434%	% van de WOZ-waarde
Afvalstoffenheffing			
▪ vastrecht	€ 109,80	€ 107,40	per jaar
▪ 140 liter GFT	€ 2,00	€ 2,10	per lediging
▪ 240 liter GFT	€ 3,40	€ 3,60	per lediging
▪ 30 liter gemeentelijke tariefzak	€ 2,90	€ 3,00	per zak
Rioolheffing	€ 2,02	€ 2,13	per m ³
Toeristenbelasting	€ 1,40	€ 1,55	per persoon per nacht
Woonforensenbelasting	0,713%	0,715%	% van de WOZ-waarde

2.2.6. Belastingdruk

Lokale lastendruk 2019 per huishouden

In de begroting of in het raadsvoorstel inzake de belastingtarieven wordt op basis van aannames een berekening gemaakt van de gemiddelde lokale lastendruk per huishouden. In de jaarrekening kan dat nu afgezet worden tegen voornamelijk werkelijke aantallen.

In de ramingen (raadsvoorstel 082-2018) is gerekend met de volgende gegevens:

- OZB: gemiddelde woningwaarde € 297.000, tarief eigenaren 0,1121%;
- Afval: 6,4 GFT-ledigingen à € 2,10 + 3,4 restafvalzakken à € 3,00 + vastrecht € 107,40;
- Riool: 126 m³ waterverbruik à € 2,13.

De werkelijke gegevens over 2019 zijn:

- OZB: gemiddelde woningwaarde € 298.000, tarief eigenaren 0,1121%;
- Afval: 6,6 GFT ledigingen à € 2,10 + 2,4 restafvalzakken à € 3,00 + vastrecht € 107,40;
- Riool: 130 m³ waterverbruik à € 2,13

Dat alles geeft het volgende beeld van de gemiddelde belastingdruk per huishouden:

Gemiddelde belastingdruk per huishouden <i>Bedragen in €</i>	Raming 2019	Werkelijk 2019
Onroerende zaakbelastingen eigenarengedeelte	332,94	334,06
Afvalstoffenheffing	131,04	128,46
Rioolheffing	268,38	276,90
Totaal per huishouden	732,36	739,42

De belastingdruk is dus iets hoger dan was geraamd, maar dit verschil is volledig te verklaren vanuit het hogere gemiddelde waterverbruik (het totale verschil per huishouden is € 7,06 terwijl bij de rioolheffing 4 m³ meerverbruik à € 2,13 geeft al een verschil geeft van € 8,52).

2.2.7. Kwijtschelding

Als de belastingplichtige en eventuele partner samen een netto besteedbaar inkomen hebben op bijstandsniveau en er weinig vermogen is, komt deze mogelijk in aanmerking voor kwijtschelding van gemeentelijke belastingen.

Voor de bepaling van inkomen en vermogen is wettelijk bepaald wat meegenomen moet worden. Of men daadwerkelijk in aanmerking komt voor (gedeeltelijke) kwijtschelding hangt dus af van de persoonlijke situatie. Het netto besteedbaar inkomen mag niet meer bedragen dan de kosten van bestaan.

De volgende beleidskeuzes zijn gemaakt voor het beoordelen van kwijtscheldingsverzoeken:

- Alleen kwijtschelding te verlenen voor onroerende zaakbelasting, afvalstoffenheffing en rioolheffing aan niet-ondernemers. De kwijtschelding voor de kosten van het ledigen van GFT-containers is gemaximeerd op 5 ledigingen per jaar;
- De kosten van bestaan voor AOW-gerechtigden zijn gesteld op 100% van de netto AOW-bedragen;
- De kosten van bestaan van niet-AOW-gerechtigden zijn gesteld op het maximum, te weten: 100% van de bijstandsnorm;
- De netto kosten kinderopvang worden meegenomen als uitgaven voor de bepaling van het netto-bestedbaar inkomen.

In 2019 is voor € 20.300 aan kwijtschelding verleend, wat vergelijkbaar is met 2018 (€ 20.500).

2.2.8. Inkomsten uit belastingen en heffingen

De inkomsten uit gemeentelijke belastingen en heffingen in 2019 zijn weergegeven in onderstaande tabel. Als vergelijkingscijfer staat ook de opbrengst in 2018 vermeld. Verschillen tussen ramingen en werkelijke opbrengsten zijn in de programma's toegelicht.

Belastingsoort	<i>Bedragen in €</i>		
	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
Onroerende zaakbelastingen	2.490.000	2.585.000	2.585.000
Toeristenbelasting ¹⁾	305.000	220.000	42.000
Woonforensenbelasting	45.000	25.000	25.000
Bouwleges	505.000	845.000	986.000
Leges bestemmingsplannen	38.000	52.000	24.000
Overige leges (burgerzaken, rijbewijzen, reisdocumenten, bijzondere wetten enz.)	270.000	198.000	212.000
Afvalstoffenheffing	681.000	694.000	663.000
Rioolheffing ¹⁾	1.369.000	1.439.000	1.509.000
Marktgeden	35.000	37.000	37.000
Totaal	5.738.000	6.095.000	6.083.000

¹⁾ Bij de Toeristenbelasting is over 2019 sprake van een verwerkte correctie over de jaren 2015 t/m 2019 als gevolg van een gerechtelijk uitspraak in een geschil. Door deze correctie én vanwege een teruggelopen aantal overnachtingen als gevolg van de situatie op vakantieparken en de handhavingsacties op dat gebied, is de opbrengst bijna € 123.000 lager. Tevens is ten aanzien van een debiteur € 76.000,- afgeboekt ten laste van de voorziening dubieuze debiteuren.

2.3. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

2.3.1. Algemeen

Het weerstandsvermogen is de verhouding tussen de weerstandscapaciteit (de middelen waarover de gemeente beschikt / kan beschikken om niet begrote kosten te dekken) en het totaal aan gekwantificeerde risico's, waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen, verzekeringen zijn afgesloten of waar ook anderszins geen beheersmaatregelen tegenover staan.

Voor de raad is het weerstandsvermogen van belang omdat er nooit een situatie zal zijn, waarin geen risico's meer bestaan. De raad moet vanuit de kaderstellende en controlerende taak inzicht hebben in de ruimte die er is om eventuele tegenvallers op te kunnen vangen. Als die ruimte onvoldoende groot is, moeten aanvullende maatregelen genomen worden.

2.3.2. Beleid

De nota 'Reserves, voorzieningen & afschrijvingsbeleid' is vastgesteld op 6 november 2012. Een nieuwe nota is voorbereid en is in procedure gebracht voor besluitvorming. Hierin zijn onder andere regels opgenomen over hoe om te gaan met reserves en voorzieningen en op welke wijze afschrijving plaatsvindt op activa. In het kader van deze paragraaf is van belang dat in het beleid is bepaald dat de algemene reserve bestaat uit 2 delen:

- Een niet besteedbaar deel wat nodig is ter dekking van de gekwantificeerde risico's, vermenigvuldigd met de vastgestelde ratio;
- Een vrij besteedbaar deel.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de volgende onderdelen:

- a. Algemene reserve
- b. Post onvoorzien
- c. Onbenutte belastingcapaciteit
- d. Begrotingsruimte

Ad a. Algemene reserve

De totale omvang van de algemene reserve per 31-12-2019 is € 12,6 miljoen (inclusief saldoboekjaar).

De bestemmingsreserves laten we buiten de berekening van de weerstandscapaciteit.

Bestemmingsreserves moeten meer gezien worden als verplichtingen (er staat een bestedingsdoel tegenover). Daarom nemen we die uit voorzichtigheidsoverwegingen niet mee in de berekening. De raad is overigens te allen tijde bevoegd om de bestemming van reserves aan te passen.

Ad b. Post onvoorzien

Jaarlijks wordt in de begroting een post onvoorzien opgenomen ter grootte van € 50.000, bedoeld voor bijzondere, niet voorziene kosten.

Ad c. Onbenutte belastingcapaciteit

De omvang van de belastingcapaciteit is de ruimte tussen de feitelijk te verwachten opbrengst en de opbrengst die de gemeente zou moeten realiseren wanneer zij een beroep doet op artikel 12 van de Financiële verhoudingswet (de zogenaamde artikel 12-norm). Volgens die norm moeten de afvalstoffenheffing en het rioolrecht kostendekkend zijn. Dat uitgangspunt hanteren wij ook. Dan blijft de onbenutte capaciteit van de onroerende zaakbelasting over. Voor 2019 geldt daarvoor een factor van 0,1905% van de totale WOZ-waarde, hetgeen resulteert in een onbenutte belastingcapaciteit voor Reusel-De Mierden van afgerond € 1,1 miljoen.

Ad d. Begrotingsruimte

Niet van toepassing bij de jaarrekening. Het jaarrekeningsaldo is meegerekend bij de algemene reserve.

Stille reserves

Stille reserves zijn activa die te laag of tegen nul zijn gewaardeerd, maar die in principe direct verkoopbaar zijn. Van de omvang van de stille reserves is de volgende indicatie te geven:

Object	Oppervl.	Boekwaarde	Aanduiding boekwaarde	Waarde	Basis waardeberekening	Vershil
Landbouwgrond, geliberaliseerde pacht	28,8 ha	€0		€2.304.000	288.000 m ² x € 8,00	€2.304.000
Landbouwgrond, vaste pacht	109 ha	€0		€4.360.000	1.090.000 m ² x € 8,00 x 0,5	€4.360.000
Bossen, visvijver, landschapelementen	950 ha	€0		€8.075.000	9.500.000 m ² x 0,85	€8.075.000
Gemeentehuis/bibliotheek		€2.098.455	Boekwaarde 31-12-2019	€3.249.000	WOZ-waarde 1-1-2019	€1.150.545
Gemeentewerf		€0	Boekwaarde 31-12-2019	€456.000	WOZ-waarde 1-1-2019	€456.000
Sportzaal Den Houtert Lage Mierde		€0	Boekwaarde 31-12-2019	€707.000	WOZ-waarde 1-1-2019	€707.000
Sporthuis Reusel		€2.177.986	Boekwaarde 31-12-2019	€2.420.000	WOZ-waarde 1-1-2019	€242.014
Brede School Plus Lage Mierde (Opstap+Ster)		€2.408.158	Boekwaarde 31-12-2019	€2.990.000	WOZ-waarde 1-1-2019	€581.842
Basisschool De Akkerwinde Hooge Mierde		€532.884	Boekwaarde 31-12-2019	€1.370.000	WOZ-waarde 1-1-2019	€837.116
Basisschool St. Clemens Hulsel		€5.018	Boekwaarde 31-12-2019	€587.000	WOZ-waarde 1-1-2019	€581.982
Basisschool De Torelaar Reusel		€311.014	Boekwaarde 31-12-2019	€1.250.000	WOZ-waarde 1-1-2019	€938.986
Basisschool De Leilinde Reusel		€1.609.114	Boekwaarde 31-12-2019	€3.090.000	WOZ-waarde 1-1-2019	€1.480.886
Basisschool De Klimop Reusel		€1.211.283	Boekwaarde 31-12-2019	€1.460.000	WOZ-waarde 1-1-2019	€248.717
CC De Kei Reusel		€59.611	Boekwaarde 31-12-2019	€789.000	WOZ-waarde 1-1-2019	€729.389
Brandweerkazerne Reusel		€159.705	Boekwaarde 31-12-2019	€342.000	WOZ-waarde 1-1-2019	€182.295
Sportpark Den Hoek Reusel		€583.615	Boekwaarde 31-12-2019	€2.900.000	WOZ-waarde 1-1-2019	€2.316.385
Sportpark De Leeuwerik Hooge Mierde		€212.850	Boekwaarde 31-12-2019	€723.000	WOZ-waarde 1-1-2019	€510.150
Sportpark D'n Daalacker Lage Mierde		€33.235	Boekwaarde 31-12-2019	€774.000	WOZ-waarde 1-1-2019	€740.765
Sportpark 't Kantje Hulsel		€59.606	Boekwaarde 31-12-2019	€668.000	WOZ-waarde 1-1-2019	€608.394
Gildeterrein Broekkant Lage Mierde		€0	Boekwaarde 31-12-2019	€156.000	WOZ-waarde 1-1-2019	€156.000
Woning Sportpark 1 Reusel		€0	Boekwaarde 31-12-2019	€281.000	WOZ-waarde 1-1-2019	€281.000
Kinderdagverblijf Dooleg Reusel		€131.268	Boekwaarde 31-12-2019	€398.000	WOZ-waarde 1-1-2019	€266.732
Gronden Kleine Hoeven voormalige fase 2		€850.000	Boekwaarde 31-12-2019	€850.000	taxatie 2017	€0
		€12.443.802		€40.199.000		€27.755.198

De stille reserves hebben dus een omvang van € 27,8 miljoen. Het is op basis van het Besluit begroting en verantwoording (Bbv) niet toegestaan om een waarde aan stille reserves toe te kennen en die waarde vervolgens mee te rekenen in de reservepositie. De reservepositie kan vanuit de stille reserves dus alleen toenemen door deze stille reserves om te zetten in geld (te gelde maken middels verkoop).

2.3.3. Risico's

De samenloop van risico's is een ander aspect van het vermogen van de gemeente om financiële tegenvallers op te vangen (=weerstandvermogen). Inventariseren van risico's, een inschatting maken van de kans op deze risico's en het beheersen en managen van risico's is hierbij van wezenlijk belang.

Hierna wordt een overzicht gegeven van de risico's in het licht van het weerstandvermogen. De weerstandscapaciteit kan dan afgezet worden tegen de samenloop van de geïnventariseerde risico's, zodat 'beoordeeld' kan worden of het weerstandvermogen afdoende is. De vertaling van deze risico's in bedragen is gebaseerd op inschattingen. Indien er sprake is van nauwkeurige berekeningen van concrete verplichtingen is vorming van voorzieningen nodig.

De gemeente Reusel-De Mierden raamt altijd zo reëel mogelijk. Het blijven echter ramingen, zodat er altijd een risico is, dat de werkelijkheid anders is dan de ramingen. Wij achten dat risico niet dusdanig dat daarmee in de sfeer van weerstandvermogen rekening moeten worden gehouden.

Reëel ramen betekent echter ook dat er geen 'lucht' in de ramingen zit 'voor het geval dat'. Als bepaalde risico's, zoals bijvoorbeeld inbraakschade, verzekerd zijn, dan ramen wij geen kosten voor die schade, óók niet voor een eventueel (beperkt) eigen risico. Mochten zich dan onverhoopt toch schades voordoen, dan kunnen ramingen dus tekort schieten. Daarover wordt dan gerapporteerd via bestuursrapportages. Hetzelfde geldt voor bijzondere omstandigheden. Zo kunnen bij riolerings- of wegwerkzaamheden onverwachts bodemverontreinigingen aan het licht komen, die leiden tot extra kosten of kunnen extreme weersomstandigheden tot extra kosten leiden (extra gladheidbestrijding, stormschades enz.). Gelet op de ervaringen ter zake achten wij het niet nodig om op dit gebied in het kader van het weerstandvermogen met bijzondere risico's rekening te houden.

Grondexploitatie / Bestemmingsplannen

Op grond van artikel 6.1 van de Wet op de ruimtelijke ordening bestaat de mogelijkheid dat onevenredige schade als gevolg van bestemmingswijziging moet worden vergoed. Hiervoor zijn geen specifieke middelen gereserveerd. In principe worden eventuele claims op de ontwikkelaars van een plan afgewenteld. Indien de gemeente de planschade moet vergoeden, wordt deze opgevangen binnen de grondexploitatie. Daarnaast vormt de grondexploitatie zelf, als gemeentelijke activiteit, een voortdurend risico (economische ontwikkelingen, kredietbeleid van banken, stagnerende markten, veranderende wetgeving, fluctuerende rentes en dergelijke). Het feit dat deze activiteit in principe in vier kernen en op een kleinschalige wijze wordt uitgevoerd, versterkt dit risico. De markt is voor zowel woningbouwgrond als bedrijfsgrond op dit moment gunstig, hetgeen zich uit in een toegenomen vraag.

De grondexploitaties worden jaarlijks opnieuw berekend, waarbij ook een inventarisatie plaatsvindt van risico's dan wel te optimistische inschattingen. Op basis van de meest recente berekeningen zijn voorzieningen gevormd voor de gecalculeerde nadelige saldi.

In rapportages, zoals die voor alle grondexploitaties zijn opgesteld, is een risicoanalyse en risicoberekening opgenomen. Het gaat dan om risico's als extra hoge kostenstijgingen, grondprijzverlaging, rentestijgingen e.d.. Voor zover risico's binnen de (positieve) resultaten van de grondexploitatie kunnen worden opgevangen, is geen aanvullend weerstandsvermogen nodig. Bij de plannen voor De Leeuwerik, Kleine Hoeven en Hart van Reusel is dat niet het geval. De risico's voor die plannen zijn berekend op:

De Leeuwerik	€ 78.000
Hart van Reusel	€ 604.000
Kleine Hoeven	€ 956.000
<u>Totaal</u>	<u>€ 1.638.000</u>

Doordat jaarlijks een actualisatie van de grondexploitatieprojecten plaatsvindt, inclusief een analyse van risico's en kansen, zijn risico's goed in beeld en kan tijdig gestuurd worden op risicobeperking.

Intergemeentelijke samenwerking

Onze gemeente neemt deel in een aantal verbonden partijen. Voor deze paragraaf zijn de belangrijkste:

- GGD Brabant-Zuidoost
- GRSK (Samenwerking Kempengemeenten)
- MRE (Metropoolregio Eindhoven)
- VRBZO (Veiligheidsregio Brabant Zuidoost)
- KempenPlus
- ODZOB (Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant)
- KBP (Kempisch Bedrijven Park)
- Stichting Bizob (Bureau inkoop en aanbestedingen zuidoost Brabant)
- BeneGo (Belgisch Nederlands Grensoverleg)
- Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost

In de paragraaf verbonden partijen treft u meer gegevens aan over de gemeenschappelijke regelingen.

Samenwerking binnen gemeenschappelijke regelingen geeft een risico in de vorm van beheersbaarheid van de eigen organisatie. Door deelname in de verschillende bestuurslagen van gemeenschappelijke regelingen heeft onze gemeente invloed op die organen, maar de gemeente moet zich aansluiten bij besluiten die in gezamenlijkheid genomen worden. Minderheidsstandpunten kunnen, hoe belangrijk deze voor individuele gemeenten ook mogen zijn, in het grote geheel te licht bevonden worden. Samenwerken is daarmee altijd een stukje inleveren van invloed. Overigens leert de ervaring dat de 'winst' van het samen optrekken vooral zit in de toename van professionaliteit en kwaliteit die wordt bereikt en in het borgen van de continuïteit op vitale bedrijfsprocessen. In een aantal gevallen is er sprake van verplichte intergemeentelijke samenwerking. Zo zijn de Veiligheidsregio's en Omgevingsdiensten bij wet opgelegde samenwerkingsvormen.

Net als bij gemeenten worden ook door besturen van Gemeenschappelijke Regelingen besluiten genomen inzake wijzigingen in ambitieniveaus op basis van allerlei ontwikkelingen. Daardoor bestaat het risico, dat gemeentelijke bijdragen aan Gemeenschappelijke Regelingen sterker dan trendmatig gaan stijgen. Daarnaast houden sommige verbonden partijen zelf een vorm van weerstandsvermogen aan. De vier grootste Gemeenschappelijke Regelingen (GGD, VRBZO, MRE en ODZOB) hebben samen afspraken gemaakt over het aan te houden weerstandsvermogen. Er zijn ook verbonden partijen (bijvoorbeeld de GRSK) die zelf helemaal geen weerstandsvermogen aanhouden. En de ene verbonden partij legt in haar stukken een relatie tussen (gekwantificeerde) risico's en de ander doet dat niet of slechts in beperkte mate. Dit is van belang voor de inschatting van de gemeentelijke risico's. Immers als een verbonden partij haar risico's zelf op kan vangen, is er geen risico voor de gemeente. Heeft een verbonden partij slechts deels of geen weerstandsvermogen, dan ontstaat er een risico voor de gemeente naar rato van haar deelname in die partij (bijvoorbeeld naar rato van inwonertal).

Het risicobedrag waarmee de gemeente rekening moeten houden, is dus afhankelijk van de mate waarin verbonden partijen zelf weerstandsvermogen aanhouden. Dat is per partij verschillend. Om toch een inschatting te doen van risico's voor de gemeente, gaan we uit van de jaarbijdrage van onze gemeente aan de diverse verbonden partijen. De meest recente gegevens, afgerond op € 1.000 wat dat betreft zijn:

• GGD Brabant-zuidoost	€ 230.000
• GRSK (Samenwerking Kempengemeenten)	€ 3.107.000
• MRE (Metropoolregio Eindhoven)	€ 183.000
• VRBZO (Veiligheidsregio Brabant Zuidoost)	€ 802.000
• KempenPlus	€ 3.461.000
• ODZOB (Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant)	€ 172.000

• KBP (Kempisch Bedrijven Park)	€ 0
• Stichting Bizob (Bureau inkoop en aanbestedingen zuidoost Brabant)	€ 79.000
• BeNeGo (Belgisch Nederlands Grensoverleg)	€ 1.000
• Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost	€ 3.000
TOTAAL	€ 8.038.000

We schatten het algemene risico in op kostenoverschrijdingen tot 10% met een kans op voordoen van 25%, hetgeen het risico bepaalt op $25\% \times 10\% \times € 8.038.000 = € 200.950,-$.

Er is sprake van een aantal ontwikkelingen, die aanvullende risico's met zich meebrengen. Dit betreft de Omgevingswet, die waarschijnlijk per 1-1-2022 zal ingaan en die veel voorbereiding zal vragen vanuit diverse instanties. Van de verbonden partijen geldt dit met name voor ODZOB, GRSK en GGD.

Specifiek voor de GRSK geldt dat de heroriëntatie op de Kempensamenwerking van betekenis kan zijn in het kader van risico's. Een aantal uitgavenposten binnen de GRSK zijn incidenteel geraamd vanwege de onzekerheid over de toekomstige samenwerking.

Wij achten het zinvol om vanwege deze extra risico's rekening te houden met extra weerstandsvermogen ad € 300.000,-, zodat het totaal aan risico's in relatie tot verbonden partijen kan worden gekwantificeerd op afgerond € 501.000,-.

Informatiebeveiliging

Het belang van privacy en informatiebeveiliging is de laatste jaren sterk toegenomen binnen de gemeente, onder andere door de toenemende digitalisering en de nieuwe privacywetgeving. Met het van kracht worden van de AVG heeft de gemeente meer verantwoordelijkheden gekregen op het gebied van privacy en is er een uitbreiding en versterking van de rechten van inwoners. Zo zijn we onder andere verplicht om datalekken te melden bij de Autoriteit Persoonsgegevens. We spreken van een datalek als persoonsgegevens in handen vallen van derden die geen toegang tot die gegevens mogen hebben. De Autoriteit Persoonsgegevens kan boetes opleggen tot € 20 miljoen als een organisatie niet voldoet aan de AVG-wetgeving.

Aan de hand van het in 2018 geactualiseerde informatiebeveiligingsbeleid is in 2019 een GAP-analyse gemaakt en werd er een risicoanalyse uitgevoerd. De voorgestelde maatregelen die hieruit voortvloeien zijn vertaald in jaarplannen voor de individuele Kempengemeenten en afdelingen van de GRSK. Desondanks blijven er altijd risico's bestaan, het is namelijk onmogelijk om alle beveiligingsincidenten te voorkomen. De risico's zijn onder te verdelen in drie categorieën:

- Het niet beschikbaar hebben van de benodigde informatie (aspect beschikbaarheid). Het uitvallen van een kernapplicatie voor bijvoorbeeld het verstrekken van paspoorten of het uitbetalen van uitkeringen of subsidies verstoort direct de bedrijfsprocessen, maar kan ook inwoners of organisaties direct in problemen brengen.
- Ongeautoriseerde toegang tot vertrouwelijke of geheime informatie (aspect vertrouwelijkheid). Wanneer onbevoegden toegang hebben tot gevoelige informatie kan dat verstrekkinge gevolgen hebben. Zo kan de privacy van personen worden aangetast, maar er kan bijvoorbeeld ook gevoelige informatie rondom grondposities uitlekken. Het kan in bepaalde gevallen zelfs leiden tot fysieke risico's, wanneer bijvoorbeeld via internet pompen, sluizen of gemalen buiten werking gesteld worden.
- Onjuiste of onvolledige informatie (aspect integriteit). Wanneer in administraties of basisregistraties onjuiste gegevens staan, kan dat leiden tot problemen en fouten, zoals foutieve uitbetalingen.

In 2019 hebben we ons ingespannen om de risico's op beveiligingsincidenten zo klein mogelijk te maken en houden en daarmee eventueel schade te beperken. Zo zijn enkele zaken geregeld die voortvloeien uit het informatiebeveiligingsplan, zoals nieuw beleid voor toegangsautorisaties. Het grootste risico blijft echter het dagelijks handelen van de medewerkers. We hebben continu aandacht voor interne bewustwording van alle medewerkers binnen de gemeentelijke organisatie.

Mogelijke, niet verzekerde, financiële schade is uitermate moeilijk in te schatten en kan zeer divers zijn, afhankelijk van het optredende risico en het tijdsverloop. Daarom richten wij ons vooral op preventieve acties en hangen wij aan dit risico op dit moment geen weerstandsvermogen.

Gegarandeerde geldleningen

De gemeente staat garant voor de betaling van rente en aflossing over een aantal door derden aangegane geldleningen. Daarbij is een onderscheid te maken tussen garantstellingen aan woningcorporaties op basis van het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) en overige garantstellingen.

Voor geldleningen onder het regime van het Waarborgfonds Sociale Woningbouw geldt dat bij problemen eerst het WSW aangesproken wordt en pas als deze niet meer aan haar verplichtingen kan voldoen, staan

Rijk en gemeenten ieder voor 50% garant. Het totaalbedrag waarvoor onze gemeente onder het regime van het WSW een afgeleide garantstelling heeft afgegeven bedroeg per 31 december 2019 € 20 miljoen. De totale WOZ-waarde van de onroerende zaken waarop de garantie betrekking heeft, bedraagt ruim € 110 miljoen. Wij hebben geen signalen, die zouden kunnen duiden op een concreet risico dat wij binnen afzienbare termijn aangesproken worden op onze waarborgverplichtingen.

Er is geen sprake meer van overige garantstellingen. De gemeente is terughoudend in het afgeven van garanties. In het kader van het WSW is de verhouding tussen afgegeven garanties in relatie tot de waarde van het daar tegenover staande woningbezit nog dermate gunstig, dat de risico's in de praktijk erg klein zijn.

Claims Attero i.v.m. aanbod brandbaar huishoudelijk afval

Voor de periode 1-2-1997 t/m 1-2-2017 hebben de 6 Brabantse gewesten (vertegenwoordigd door de Vereniging van Contractanten (VvC)), namens de Brabantse gemeenten, een overeenkomst gesloten met Afvalsturing Brabant (nu: Attero) voor de verwerking van huishoudelijk restafval. Daarbij is o.a. afgesproken dat de Brabantse gemeenten jaarlijks tenminste 510 kiloton (de volumeplicht) restafval ter verwerking (verbranding) aan moeten leveren. Omdat het afvalbeleid steeds meer gericht is op het terugdringen van de hoeveelheid restafval, werd in 2011 voor het eerst niet meer aan die volumeplicht voldaan. Dat is voor Attero reden geweest om aan de Brabantse gewesten een naheffing op te leggen wegens het niet nakomen van de volumeverplichting over de periode 2011 t/m 2014. In een arbitraal eindvonnis heeft het Nederlands Arbitrage Instituut (NAI) Attero m.b.t. die naheffing in het ongelijk gesteld. Deze kwestie was hiermee afgedaan.

Voor de jaren 2015, 2016 en januari 2017 (einde contractperiode) heeft Attero een nieuwe naheffing opgelegd voor het niet nakomen van de volumeplicht. Tot veler verrassing heeft het NAI in een eindvonnis nu Attero in het gelijk gesteld. Het NAI heeft geoordeeld dat, in tegenstelling tot de jaren 2011-2014, de Brabantse gewesten en gemeenten verplicht zijn een naheffing te betalen voor de minderlevering. Naar aanleiding hiervan is de VvC een procedure gestart bij het Gerechtshof om het vonnis te vernietigen. De uitspraak van deze vernietigingsprocedure wordt niet voor het einde van 2020 of zelfs begin 2021 verwacht. Mochten de gewesten uiteindelijk aan het kortste eind trekken, dan zullen waarschijnlijk ook de gemeenten binnen de gewesten een (deel van die) naheffing moeten betalen. Het risico is sterk afhankelijk van de uitkomst van de juridische procedures en verschilt zeer van gemeente tot gemeente. Bovendien moet na afloop van de lopende procedure nog bepaald worden op grond van welke verdeelsleutel de kosten over de gemeenten verdeeld moeten worden (op basis van aantal inwoners, op basis van het verschil in geraamde/geleverde tonnages of een combinatie daarvan).

Vooralsnog schatten wij ons risico op basis van globale berekeningen in op een bandbreedte tussen € 104.000,- en € 211.000,-. Gemiddeld is dat € 157.500,- en omdat wij ons niets voor kunnen stellen bij redenen die de huidige claim succesvol zouden maken, ramen wij de kans op voordoen in op 25%, zodat voor het weerstandsvermogen rekening wordt gehouden met afgerond € 40.000,-.

Sociaal domein

Voor de uitvoering van de Jeugdzorg en de Wmo (begeleiding) zijn de uitkeringen van het Rijk op basis van de circulaires van het gemeentefonds een gegeven. Op de ontwikkeling van de kosten van met name Jeugdzorg is de invloed van de gemeenten niet altijd voldoende groot. Hoewel er zowel vanuit het Loket van A tot Z als vanuit het CJG+ een sterke inzet is op preventie van (dure) zorgkosten, is dat niet altijd door de gemeente te beïnvloeden. Vanuit bijv. de huisartsen en rechtbanken is er een zelfstandige verwijzbevoegdheid van jeugdigen naar zorgaanbieders. Hoewel het de voorkeur heeft om alle zorgvragen via het CJG+ te laten verlopen, is dat in de praktijk soms anders, ondanks het feit dat de contacten met huisartsen en andere partijen zo goed mogelijk onderhouden worden (inmiddels voor alle partijen gereguleerd en vereenvoudigd door digitale uitwisseling).

Ook de min of meer toevallige noodzaak van een of meer dure zorgtrajecten kan een grote invloed hebben op het kostenpatroon. Er is dan ook sprake van een open-eind systeem, waaraan in de kostensfeer risico's zijn verbonden. Wij ramen 50% kans op € 250.000 aan extra kosten.

Claims intensieve dierhouderij

Rondom de intensieve dierhouderij spelen al geruime tijd tal van ontwikkelingen, welke doorwerken in regelgeving vanuit de landelijke en provinciale overheid, maar ook in gemeentelijk beleid, zoals omgevingsvisie, bestemmingsplannen en dergelijke. Al deze ontwikkelingen kunnen wellicht beperkingen inhouden voor de ontwikkeling van een aantal bedrijven in die sector. Daarbij zullen sommige ondernemers zich benadeeld voelen door de nieuwe regelgeving en proberen dat nadeel gecompenseerd te krijgen door daartoe claims in te dienen. Het is op dit moment geenszins in te schatten wat de slagingskans voor dat soort claims zal zijn en om hoeveel gevallen het zou kunnen gaan. Desalniettemin moeten we rekening houden met de kosten van afhandeling van eventuele claims en bestaat altijd het risico dat claims toegewezen worden.

Vooralsnog maken wij een inschatting van 50% kans op € 100.000 aan afhandelingskosten en 10% kans op € 1 miljoen aan claims, derhalve in totaal een risico van € 150.000.

Strafrechtelijke verantwoordelijkheid onderhoud wegen

Recente jurisprudentie maakt duidelijk dat overheden in bepaalde omstandigheden strafrechtelijk verantwoordelijk zijn voor gebrekkig onderhoud aan wegen c.q. openbaar gebied (bijvoorbeeld als de gemeente bewust nalaat om voldoende onderhoud te plegen of anderszins maatregelen te nemen ter voorkoming van ongevallen). Aangezien wij een recente update van het wegenbeleid en -beheer hebben vastgesteld en de noodzakelijke budgetten daarop ook zijn afgestemd, gaan wij er van uit dat het risico in deze dermate laag moet worden ingeschat, dat daar geen weerstandsvermogen voor hoeft te worden aangehouden.

Vorzieningen

De voorzieningen worden bij de opstelling van de jaarrekening herrekend op basis van de dan bekende, meest recente informatie. Dat zijn echter altijd momentopnamen, zodat er altijd een risico bestaat dat voorzieningen onvoldoende hoog zijn. De onzekerheid over het al dan niet toereikend zijn van voorzieningen kan toe- of afnemen door tijdsverloop of door de aard van de voorziening.

De voorzieningen voor wegen en gebouwen en riolering worden eens in de 4 à 5 jaar geactualiseerd. Voor wegen en riolering is dat recent gebeurd. De actualisering van de onderhoudsvoorziening gebouwen heeft in 2019 plaatsgevonden.

Vorzieningen voor wachtgeld- en Appa-verplichtingen worden jaarlijks geactualiseerd voorafgaand aan de samenstelling van de jaarrekening. De voorziening wachtgeld is gebaseerd op inschattingen ten aanzien van met name de duur van de wachtgeldverplichting. Die duur is meestal redelijk nauwkeurig te bepalen, maar kan onzeker worden als zich zaken voordoen als arbeidsongeschiktheid tijdens de wachtgeldperiode. Daardoor kan de wachtgeldverplichting langer doorlopen, terwijl de tijd dan moeilijk in te schatten is. De gemeente Reusel-De Mierden heeft één doorlopende wachtgeldverplichting vanwege arbeidsongeschiktheid. Op basis van nu bekende gegevens is de duur ingeschat.

Omdat alle voorzieningen op basis van de meest recente gegevens zijn berekend, achten wij het niet nodig om hiervoor een aanvullend risicokapitaal aan te houden.

2.3.4. Resumé risicobedragen

Samenvatting beschreven risico (Bedragen in €)	Benodigde weerstand
Grondexploitaties	1.638.000
Intergemeentelijke samenwerking	501.000
Sociaal domein	125.000
Claim Attero	40.000
Intensieve dierhouderij	150.000
Totaal	2.454.000

Geconcludeerd kan worden dat de aanwezige algemene reserve (per 31-12-2019 € 8,5 miljoen, exclusief resultaat 2019) ruim voldoende is om de geconstateerde risico's af te dekken.

2.3.5. Kengetallen

Op basis van artikel 11 van het Bbv moet de begroting en ook de jaarrekening in de risicoparagraaf een tabel met een aantal kengetallen bevatten. De volgende cijfers kunnen gegeven worden:

Kengetal	Rekening 2017	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
Netto schuldquote	94,4%	60,8%	86,6%	45,1%
Netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	92,3%	59,1%	86,7%	44,1%
Solvabiliteit	16,7%	33,2%	21,1%	40,6%
Grondexploitatie	49,1%	46,4%	51,5%	35,0%
Structurele exploitatieruimte	n.v.t.	n.v.t.	0%	0%
Belastingcapaciteit	98,2%	98,2%	101,2%	99,9%

Enige uitleg over de betekenis van deze kengetallen is nodig.

De netto schuldquote en de netto schuldquote, gecorrigeerd voor verstrekte leningen, weerspiegelen het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten op de exploitatie. Omdat onze gemeente nauwelijks gelden heeft uitgeleend, zijn de beide percentages nagenoeg gelijk. In beginsel is een zo laag mogelijke quote het meest gunstig.

De solvabiliteit geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Een hoge schuld hoeft bijvoorbeeld geen probleem te zijn als er ook sprake is van veel eigen

vermogen. De solvabiliteitsratio drukt het eigen vermogen uit als percentage van het totale vermogen. Hoe hoger deze quote, hoe beter de gemeente er voorstaat.

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond in exploitatie) is ten opzichte van de totale geraamde baten. Aan deze quote is eigenlijk geen kwalificatie goed of slecht te hangen. Wel is een hoge quote een teken van grotere voorraad nog uit te geven grond, waardoor het risico op dat gebied groter is. Een lagere quote voor grondexploitatie betekent dus in het algemeen dat de gemeente minder risico's loopt op dat gebied.

De structurele exploitatieruimte geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken (begrotingsoverschot). Uiteraard is hier een hogere quote altijd gunstiger.

Het kengetal belastingcapaciteit geeft inzicht in de gemeentelijke woonlasten (OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing) ten opzichte van het landelijke gemiddelde. Hierbij zijn de woonlasten voor een meerpersoonshuishouden met eigen woning leidend. De kwalificatie van deze quote is afhankelijk van politieke keuzes c.q. voorkeuren. Het hoeft geen doel te zijn om een lager belastingniveau te hebben dan het landelijk gemiddelde. Een score van 100% zou betekenen dat de gemeente precies op het landelijk gemiddelde zit.

Als we de kengetallen bezien, dan zien we bij alle kengetallen een verbetering. Significant zijn de verbeteringen bij de percentages voor solvabiliteit, schuldquotes en grondexploitatie. Zoals we al enige jaren schrijven, zijn die quotes erg afhankelijk van de ontwikkelingen in met name de grondexploitaties, waarin de ontwikkelingen ook in 2019 weer gunstig zijn geweest. Maar ook de verbetering van de reservepositie en de afname van de schuldenlast spelen een grote rol in deze kengetallen.

Het percentage voor grondexploitatie loopt ook terug, hetgeen verklaarbaar is vanuit de verkopen in met name Molen Akkers, Hasselt-II en Kerkekkers, maar ook de voortgang binnen het plan Kleine Hoeven. Het percentage voor belastingcapaciteit laat zien dat de woonlasten voor een meerpersoonshuishouden in Reusel-De Mierden in 2019 net iets onder het gemiddelde liggen, zoals het Coelo dat berekent als gemiddeld bedrag voor Nederland.

Het totaalbeeld van de financiële kengetallen laat een duidelijke verbetering zien.

2.4. Financiering

2.4.1. Algemeen

De treasuryfunctie van de gemeente dient tot:

- het verzekeren van duurzame toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities;
- het beschermen van gemeentelijke vermogens- en renteresultaten tegen ongewenste financiële risico's, zoals renterisico, koersrisico, kredietrisico en liquiditeitsrisico;
- het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities;
- het optimaliseren van de renteresultaten binnen de kaders van de Wet FIDO (Financiering Decentrale Overheden) respectievelijk de limieten en richtlijnen volgens het Treasurystatuut.

2.4.2. Treasury en renteontwikkeling

Er is op dit moment nog steeds sprake van een ongekend lage rente op aan te trekken financieringsmiddelen. Dat geldt zowel voor de langlopende geldleningen als voor kort geld. Met behulp van een prognose van onze geldstromen kunnen we onze behoefte aan geld of kapitaal zo slim mogelijk afdekken, waardoor we optimaal profiteren van de huidige lage rentestand.

Het Bbv maakt onderscheid tussen de rente die aan de grondexploitatie mag worden toegerekend en de rente die aan producten wordt toegerekend (middels de kapitaallasten). Dat onderscheid heeft te maken met het feit dat de gemeente gebruik maakt van totaalfinanciering, dus alle investeringen worden gefinancierd met een mix van eigen vermogen en vreemd vermogen.

Voor de kapitaallasten moet gerekend worden met de reële rente (omslagrente). Die rente wordt berekend aan de hand van de te betalen rente in en de boekwaarde van de investeringen. Die berekening leverde bij de begroting 2019 op basis van geraamde rente en een geraamde boekwaarde een rentepercentage op van 1,18% (conform Bbv afgerond naar boven op 1,5%).

Voor de grondexploitatie is het hiervoor berekende percentage het uitgangspunt, maar dan moet nog wel correctie plaatsvinden voor de verhouding vreemd vermogen – eigen vermogen. Die berekening leverde bij de begroting 2019 een rentepercentage op van 1,0%.

Renteresultaat

Aan investeringen en aan de grondexploitaties wordt een fictieve rente (rekenrente) toegerekend. Die rekenrente is niet gelijk aan de werkelijke rente die de gemeente betaalt op de opgenomen geldleningen. Het voor- of nadeel dat we hierdoor hebben is het renteresultaat.

In 2019 is het renteresultaat als volgt verlopen:

Renteresultaat (bedragen x € 1.000)	Begroting 2019	Rekening 2019
• Betaalde rente	-/- 180	-/- 167
• Toegerekend aan investeringen	459	369
• Toegerekend aan grondexploitaties	376	287
• Renteresultaat	655	489

Het verschil tussen het begrote renteresultaat en het gerealiseerde werkelijke renteresultaat komt door:

- lagere betaalde rente;
- verschillen tussen de werkelijke boekwaarden en de begrote boekwaarden per 1 januari 2019;
- lagere toegerekende rente aan investeringen vanwege een lager investeringsniveau dan geraamd.

2.4.3. Leningenportefeuille

Onze gemeente heeft per 31 december 2019 voor een bedrag van € 16,9 miljoen aan opgenomen langlopende geldleningen. In de loop van 2019 zijn de langlopende geldleningen met € 9,6 miljoen teruggelopen.

2.4.4. Kasgeldlimiet

Onder kasgeldlimiet wordt verstaan het maximale bedrag dat een gemeente met kortlopend krediet mag financieren. Dit kan bijvoorbeeld door 'rood' staan bij de bank of door het aangaan van kasgeldleningen.

Wettelijk is vastgesteld dat de kasgeldlimiet 8,5% van de jaarbegroting (exclusief BTW) is. De gemeente is verplicht om per kwartaal de kasgeldlimiet te toetsen en de provincie hiervan verslag te doen. In het jaarverslag wordt de geraamde kasgeldlimiet getoetst aan de werkelijke omvang.

Omvang begroting	€ 39.538.000
Toegestane limiet	8,50%
Ruimte kasgeldlimiet	€ 3.360.000

In 2019 is de kasgeldlimiet niet overschreden, hetgeen betekent dat het totaal aan korte schulden (kwartaalgemiddelde) niet groter was dan +/- € 3.360.000. De kwartaalsaldi bedroegen: € 1.095.366 (1^e kwartaal), +/- € 175.893 (2^e kwartaal), € 77.849 (3^e kwartaal) en +/- € 1.504.964 (4^e kwartaal).

2.4.5. Renterisiconorm

De renterisiconorm op basis van de Wet FIDO heeft als doel om het renterisico bij herfinanciering te beheersen. Dit is vooral van belang bij stijgende rentepercentages omdat dan de rentekosten bij herfinanciering stijgen. De renterisiconorm houdt in, dat de jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. Er mag dus maximaal 1/5^e deel van de langlopende schulden aan rentegevoeligheid onderhevig zijn. Conform de verwachting in de begroting is de renterisiconorm in 2019 overschreden. Hoewel het risico bij rentestijging zeker aanwezig is en we dat risico ook niet willen bagatelliseren, zegt de renterisiconorm niet alles. De overschrijding van de norm wordt voor een belangrijk deel veroorzaakt doordat er meer is afgelost op leningen dan was geraamd. En juist door een lager schuldrestant wordt een afnemend renterisico bereikt. Bovendien leent de gemeente nog steeds tegen negatieve rentepercentages, zodat in de praktijk van stijgende rentes nog geen sprake is.

Renterisiconorm (bedragen x € 1.000)		Rekening 2019
1	Renteherzieningen	0
2	Aflossingen	12.578
3	Renterisico (1+2)	12.578
4a	Begrotingstotaal	39.538
4b	Percentage regeling	20%
4	Renterisiconorm (20% van het begrotingstotaal)	7.908
5a	Ruimte onder de renterisiconorm (4>3)	
5b	Overschrijding van de renterisiconorm (3>4)	4.670

EMU-saldo

Het Economische en Monetaire Unie (EMU)- saldo is het vorderingensaldo van de totale overheid (Rijk, decentrale overheden en premie gefinancierde sectoren zoals zorg en sociale zekerheid). Het EMU-tekort mag maximaal 3% van het Bruto Binnenlands Product (BBP) bedragen. Hiermee wil men voorkomen dat de overheidsfinanciën van de EMU-landen ontsporen. Zolang de uitkomst van onderstaand overzicht positief is, levert de gemeente geen bijdrage aan een (te) hoog Europees overheidstekort.

EMU-saldo (bedragen x € 1.000)			Begroting 2019	Rekening 2019
1	Exploitatiesaldo voor toevoeging/onttrekking uit reserves	+	-349	3.533
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	+	1.202	1.037
3	Bruto dotaties aan post voorzieningen ten laste van exploitatie	+	458	1.926
4	Uitgaven aan investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	-	2.680	3.908
5	Ontvangen bijdragen van Rijk, provincie, EU en overigen, die in mindering zijn gebracht op uitgaven punt 4	+	0	756
6a	Verkoopopbrengsten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa	+	0	0
6b	Boekwinst op desinvesteringen in (im)materiële vaste activa	-	0	0
7	Uitgaven van aankoop van grond en bouw- en woonrijpmaken	-	404	635
8a	Verkoopopbrengsten van grond (buiten exploitatie = grondexpl.)	+	12.349	4.870
8b	Boekwinst op grondverkopen (binnen exploitatie)	-	0	762
9	Betalingen ten laste van voorzieningen	-	659	397
10	Betalingen niet via exploitatie, maar rechtstreeks t.l.v. reserves	-	0	0
11	Boekwinst bij verkoop van deelnemingen en aandelen.	-	0	0
Totaal berekend EMU-saldo			9.917	6.420

2.5. Verbonden partijen

2.5.1. Algemeen

Een verbonden partij is een instelling buiten de eigen organisatie, waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft (Bbv, artikel 1).

Met een zetel in het bestuur van een instelling of met stemrecht heeft de gemeente een 'bestuurlijk belang'. Onder een 'financieel belang' wordt verstaan het ter beschikking stellen van middelen die de gemeente kwijtraakt bij faillissement van de verbonden partij of die bij financiële problemen van de verbonden partij op de gemeente verhaald kunnen worden.

We kunnen een verbonden partij zien als één van de drie vormen waarmee gemeenten hun taken (laten) uitvoeren: door een eigen dienst, een commerciële partij of door een verbonden partij.

Er kan een aantal redenen zijn waarom een gemeente samenwerkt met een verbonden partij. Bijvoorbeeld vanwege de mogelijkheden van spreiding van risico's over de verschillende deelnemers of om een efficiëntere uitoefening van een wettelijke taak te realiseren.

De gemeente blijft verantwoordelijk voor het realiseren van de beoogde doelstellingen in de programma's. De raad dient hiervoor kaders te stellen en de verbonden partijen te controleren op de realisatie van de doelstellingen.

Naast bovengenoemde taken is deze paragraaf belangrijk voor de raad vanwege de kosten en de financiële risico's die de gemeente kan lopen met verbonden partijen.

2.5.2. Onderscheid gemeenschappelijke regelingen, stichtingen en privaatrechtelijke verbondenheden

Op een aantal gebieden is binnen de gemeente sprake van verbonden partijen. Het belangrijkste onderscheid dat daarbij gemaakt kan worden is dat tussen gemeenschappelijke regelingen, stichtingen en privaatrechtelijke verbondenheden.

Bij gemeenschappelijke regelingen betaalt onze gemeente jaarlijks een bedrag voor exploitatiekosten van die gemeenschappelijke regeling naar rato van deelname in de regeling. Evenals bij stichtingen is bij de oprichting bijgedragen in de oprichtingskosten. Naar rato van de bijdragen loopt de gemeente Reusel-De Mierden risico in een eventueel liquidatiesaldo van een gemeenschappelijke regeling/stichting. Verder lopen wij het risico dat een andere partij, die deelneemt in een gemeenschappelijke regeling/stichting, uittreedt. Op dat moment zal die partij uittreedkosten moeten betalen die meestal bestaan uit kosten in de vorm van wachtgelden aan personeel. Voor de achterblijvende deelnemende partijen zal de bijdrage in de exploitatiekosten dan veelal stijgen, doordat algemene kosten, bijvoorbeeld overheadkosten, over minder deelnemers omgeslagen kunnen worden. Ook kan het draagvlak van een gemeenschappelijke regeling/stichting verminderen bij uittreding van een partner. Hiervan is sprake als bijvoorbeeld de gemeente Eindhoven uit de MRE zou stappen. Een volgend risico is er voor ons wanneer wij zelf uit een gemeenschappelijke regeling stappen. Op dat moment zijn wij ook verplicht tot het betalen van de eerder genoemde kosten.

Via de afvaardiging van leden in besturen van gemeenschappelijke regelingen kunnen risico's beïnvloed worden. De stem van de gemeente is naar rato van de verhouding ten opzichte van het totaal aantal bestuursleden.

Naast gemeenschappelijke regelingen/stichtingen heeft onze gemeente ook belangen in partijen op privaatrechtelijke grondslag. Het financiële risico van dit soort belangen is beperkt tot de waarde van de aandelen c.q. de geaccepteerde verantwoordelijkheid.

2.5.3. Overzicht verbonden partijen

Hieronder volgt een overzicht van de verbonden partijen van onze gemeente. Naast het openbaar belang worden ook de relevante ontwikkelingen toegelicht.

Naam:	GGD Brabant-Zuidoost	
Vestigingsplaats:	Eindhoven	
Relatie programma:	Programma 6: Sociaal Domein Programma 7: Volksgezondheid en milieu	
Bestuurlijk belang:	De gemeente is vertegenwoordigd in het algemeen en dagelijks bestuur.	
Openbaar belang:	De GGD heeft tot doel een bijdrage te leveren aan de publieke gezondheidszorg (PG) en de ambulancezorg (AZ).	
Financieel belang:	Gemeentelijke bijdrage 2019:	€ 221.750
	Eigen vermogen (1-1-2019 / 31-12-2019):	€ 2.830.000 € 2.864.000
	Vreemd vermogen (1-1-2019 / 31-12-2019):	€ 12.663.000 € 13.345.000
	Resultaat 2019:	€ 212.500
Ontwikkelingen:	De belangrijkste ontwikkelingen waarmee de GGD te maken heeft gekregen in 2019 zijn: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Implementatie van een nieuw paraatheid- en spreidingsplan ambulancezorg; ▪ Het borgen van publieke gezondheid in de omgevingsvisies en omgevingsplannen van gemeenten; ▪ Programmatische aanpak voor preventie van suïcide en depressie; ▪ Extra inzet gezondheidspreventie voor vluchtelingen; ▪ Optimaal inzetten van Jeugdgezondheidszorg (JGZ) als collectieve basisvoorziening in de jeugdzorgketen en in het sociale domein; ▪ Tekorten op de arbeidsmarkt van verpleegkundigen en artsen; ▪ Implementatie van het Lean gedachtengoed (continu verbeteren) binnen de GGD; ▪ Uitvoeren van de bestuursopdracht die aan de GGD is gegeven (incl. het onderzoek naar het inbesteden van JGZ 0-4 bij de GGD). 	
Risico's:	Voor de risico's wordt verwezen naar de risicoparagraaf uit de concept jaarrekening 2019 van de GGD.	

Naam:	Kempisch Bedrijvenpark (KBP)	
Vestigingsplaats:	Bladel	
Relatie programma:	Programma 3: Economie	
Bestuurlijk belang:	De gemeente is vertegenwoordigd in het algemeen bestuur en dagelijks bestuur.	
Openbaar belang:	Het ontwikkelen en realiseren van een kwalitatief hoogwaardig en uit financieel-economisch oogpunt aanvaardbaar bedrijvenpark gelegen binnen het rechtsgebied, binnen de door het bevoegd gezag te stellen ruimtelijke en andere publiekrechtelijke randvoorwaarden. Bovenstaande met inachtneming van de nader te formuleren sectorale doelstellingen en uitgangspunten.	
Financieel belang:	Gemeentelijke bijdrage 2019:	€ 0
	Eigen vermogen (1-1-2019 / 31-12-2019):	€ 8.736.000 € 10.588.000
	Vreemd vermogen (1-1-2019 / 31-12-2019):	€ 39.535.000 € 30.088.000
	Resultaat 2019*	€ 0
<i>*) In 2019 is door KBP tussentijds winst genomen tot en bedrag van € 1.852.000, maar die winst moet worden afgeboekt op de schuldenlast van KBP en komt dus nog niet tot uitkering.</i>		
Ontwikkelingen:	In 2019 is de uitgifte van bouw kavels op het KBP voortgezet. Inmiddels is 61% van de gronden verkocht en geleverd, 7% is gereserveerd en 32% nog beschikbaar. Voor de ontwikkeling van de eerste fase en de tweede fase van de woonkavels (in totaal 30 kavels) is een overeenkomst gesloten met een ontwikkelaar. De eerste 14 kavels zijn verkocht. De verkoop van de volgende fase start in 2020.	
Risico's:	Het tempo van de uitgifte heeft invloed op het eindresultaat van de exploitatie. Indien het break-evenpoint nog niet is bereikt, heeft dit een grotere impact op het resultaat, omdat de financieringslasten langer doorlopen. Er worden jaarlijks diverse scenario's qua uitgiftetempo uitgewerkt. Deze eindigen allen met een positief saldo. De overige risico's zijn beperkter in omvang en worden nader toegelicht in de jaarrekening van het KBP.	

Naam:	Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking Kempengemeenten (GRSK)	
Vestigingsplaats:	Reusel	
Relatie programma:	Programma 0: Bestuur en ondersteuning Diverse programma's voor programmakosten	
Bestuurlijk belang:	De gemeente is vertegenwoordigd in het algemeen en dagelijks bestuur.	
Openbaar belang:	De regeling wordt getroffen ter gezamenlijke behartiging van de afzonderlijke en gemeenschappelijke belangen van de colleges op het gebied van: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Informatie en communicatie technologie waaronder geografische informatievoorziening (SSC); ▪ Werk, inkomen en zorg (MD); ▪ Personeel & Organisatie (P&O); ▪ Jeugdhulp (JH); ▪ Vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH). 	

Financieel belang:	Gemeentelijke bijdrage 2019:	€ 3.322.417	
	Eigen vermogen (1-1-2019 / 31-12-2019):	€ 315.296	€ 372.593
	Vreemd vermogen (1-1-2019 / 31-12-2019):	€ 0	€ 0
	Resultaat 2019:	€ 315.296	
Ontwikkelingen:	De belangrijkste ontwikkeling binnen de GRSK in 2019 was de opsplitsing van de intergemeentelijke sociale dienst (ISD) naar Kempenplus (participatiebedrijf) en Maatschappelijke dienstverlening (MD). Zo kan er nu gezamenlijk vanuit één participatiebedrijf gewerkt worden aan de taken die onze gemeenten op dit vlak hebben. Daarnaast heeft vergunningverlening, toezicht en handhaving te maken gehad met extra druk op hun capaciteit door diverse belangenverenigingen die verzoeken indienen. Daarnaast zijn ook de eerste stappen gezet om te gaan kijken naar hoe verder met de samenwerking binnen de GRSK.		
Risico's:	<p>Risico's bij SSC blijven mogelijke investeringen in de komende jaren met een verplicht karakter. Een verplichting kan ontstaan door extra eisen die het Rijk stelt c.q. nieuwe wetgeving waar gemeenten aan moeten voldoen. Een verplicht karakter van investeringen kan ook ontstaan waar softwareleveranciers updates van applicaties doorvoeren.</p> <p>De open-einde regelingen die de afdeling Maatschappelijke Dienstverlening uitvoert dragen het risico in zich dat bij een toenemend beroep op deze regelingen, ook de bedrijfsvoeringskosten kunnen toenemen (als gevolg van extra benodigde inzet). Voor met name de afdeling VTH geldt dat de effecten van de Omgevingswet voor de deelnemende gemeenten op dit moment nog niet bekend zijn. Daarom wordt de invoering van deze wet ook als risico aangeduid.</p>		

Naam:	Metropoolregio Eindhoven (MRE)		
Vestigingsplaats:	Eindhoven		
Relatie programma:	Programma 0: Bestuur en ondersteuning Programma 3: Economie		
Bestuurlijk belang:	De gemeente is vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.		
Openbaar belang:	Samenwerkingsverband tussen 21 gemeenten in de regio Zuidoost-Brabant. Het takenpakket is vastgelegd in artikel 4 van de Gemeenschappelijke Regeling Metropoolregio Eindhoven. De kerntaken zijn strategische netwerksamenwerking op de thema's economie, transitie landelijk gebied, energietransitie en mobiliteit. Tevens het fungeren als archiefbewaarplaats van de overgebrachte archieven van de overheidsorganen binnen de regio Zuidoost-Brabant, met uitzondering van de gemeente Gemert-Bakel.		
Financieel belang:	Gemeentelijke bijdrage 2019:	€ 179.113	
	Eigen vermogen (1-1-2019 / 31-12-2019):	€ 4.280.060	€ 5.820.759
	Vreemd vermogen (1-1-2019 / 31-12-2019):	€ 17.412.698	€ 18.049.951
	Resultaat 2019:	€ 1.039.335	
Ontwikkelingen:	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Er is een eindvonnis in het geschil tussen Attero en de Brabantse gewesten over de garantieplicht van aanlevering van brandbaar restafval over de jaren 2015-januari 2017. Het NAI heeft geoordeeld dat, in tegenstelling tot de jaren 2011-2014, de Brabantse gewesten en gemeenten verplicht zijn een naheffing te betalen voor de minderlevering. De Metropoolregio Eindhoven heeft als contractpartner namens de 21 gemeenten uitvoering gegeven aan het financiële deel van het vonnis wat betrekking heeft op deze regio. Er is een procedure gestart bij het Gerechtshof om het vonnis te vernietigen. ▪ Het door de Belastingdienst uitgevoerde boekenonderzoek BTW en Loonheffing over het jaar 2017 is afgerond. De Belastingdienst heeft geen significante fouten geconstateerd en volgt de aangiften zoals de Metropoolregio Eindhoven deze heeft ingediend, er volgen geen naheffingen. <p>Dienst Metropoolregio Eindhoven:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ In maart 2019 zijn het nieuwe Samenwerkingsakkoord 2019-2022 en Werkprogramma 2019 vastgesteld. Hiermee is de evaluatie en doorontwikkeling van de Metropoolregio Eindhoven formeel afgerond. ▪ Op meerdere momenten zijn in 2019 bijeenkomsten georganiseerd waar gemeenten (raden en colleges) input konden leveren t.b.v. de realisatie van het Werkprogramma 2020. In december 2019 is dit werkprogramma vastgesteld, met als belangrijk element de hoogte van de gemeentelijke inwonerbijdrage 2020. 		

	<p>Dienst Regionaal Historisch Centrum Eindhoven (RHGe):</p> <ul style="list-style-type: none"> Het programma Werk en Uitvoering 2019-2020 is opgesteld en ter informatie naar de deelnemende gemeenten gestuurd. Belangrijk onderdeel binnen het programma is de verdere ontwikkeling van een digitaal opslagsysteem (e-Depot). <p>Gulbergen:</p> <ul style="list-style-type: none"> De voormalige stortplaats is officieel nog niet gesloten en de nazorg niet overgedragen aan de provincie Noord-Brabant. De voornaamste reden hiervoor is dat er tussen de stortplaatsen en de provincie Noord-Brabant nog geen overeenstemming is over de voorwaarden van sluiting en overdracht. Dit wordt allemaal in een nazorgplan geregeld dat de komende periode wordt opgesteld. Er wordt gewerkt aan een haalbaarheidsonderzoek ontwikkelvisie, mede gericht op het verminderen van financiële risico's van de 21 gemeenten.
Risico's:	Op basis van de nota Risicomanagement en weerstandsvermogen Metropoolregio Eindhoven (vastgesteld AB juli 2018) is bepaald wat de organisatie onder risicomanagement verstaat en welke uitgangspunten hierbij worden gehanteerd. Tevens is bepaald welke risico's door de Metropoolregio Eindhoven worden gedragen en welke door de deelnemende gemeenten. Als uitwerking van de nota zijn voor de organisatie de risico's in beeld gebracht, geclassificeerd en financieel inzichtelijk gemaakt. Jaarlijks worden bij het opstellen van de begroting en jaarrekening deze risico's opnieuw beoordeeld.

Naam:	Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO)		
Vestigingsplaats:	Eindhoven		
Relatie programma:	Programma 1: Veiligheid		
Bestuurlijk belang:	De gemeente is vertegenwoordigd in het algemeen en dagelijks bestuur.		
Openbaar belang:	VRBZO is een organisatie waarin de brandweer, de geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR) en de regionale ambulancevoorziening (RAV) samenwerken om incidenten en rampen te voorkomen, te beperken en te bestrijden. VRBZO is een samenwerkingsverband tussen 21 gemeenten in de regio Zuidoost-Brabant.		
Financieel belang:	Gemeentelijke bijdrage 2019:	€ 775.925	
	Eigen vermogen (1-1-2019 / 31-12-2019):	€ 7.390.581	€ 6.886.932
	Vreemd vermogen (1-1-2019 / 31-12-2019):	€ 42.790.781	€ 39.485.492
	Resultaat 2019:	€ 646.870	
Ontwikkelingen:	In hoofdstuk 6.1 paragraaf Risicobeheersing en weerstandsvermogen van de begroting 2019 zijn de risico's en de bijbehorende weerstandcapaciteit benoemd. In het jaarverslag 2019 is deze paragraaf geactualiseerd.		
Risico's:	<p>Onderzoek naar rechtspositie brandweervrijwilliger Het Veiligheidsberaad, het ministerie van Justitie en Veiligheid (J&V) en de Brandweerkamer onderzoeken op welke wijze de brandweerorganisatie opnieuw kan worden vormgegeven, op zo'n manier dat er nadrukkelijk en fundamenteel verschil is tussen vrijwilligers en beroepskrachten. Dat is namelijk nodig vanuit juridisch oogpunt. In landelijk verband wordt bekeken hoe de brandweer hieraan invulling kan geven. Rond de zomer van 2020 moet hierover meer duidelijk worden vanuit Brandweer Nederland.</p> <p>Regionale wervingscampagne voor brandweervrijwilligers De verwachting is niet dat er op korte termijn een uniform en helder plan voor handen is om het vraagstuk over de rechtspositie en taakinfilling van vrijwilligers op te lossen. In onze regio wordt wel een urgent probleem van een naderend tekort aan vrijwilligers bij diverse gemeenten ervaren. Om die reden is bewust ingezet op het interesseren van nieuwe aspirant brandweervrijwilligers.</p> <p>Evaluatie Wet veiligheidsregio's In de zomer van 2019 heeft de ministerraad ingestemd met de instelling van de Evaluatiecommissie Wet veiligheidsregio's (Wvr). De evaluatiecommissie heeft tot taak de doeltreffendheid en de effecten van de Wvr en onderliggende regelgeving in de praktijk te onderzoeken en daarbij ook te bezien of de huidige wet bruikbaar is in het licht van actuele en toekomstige dreigingen, maatschappelijke ontwikkelingen en ontwikkelingen in de crisisbeheersing. De evaluatiecommissie start in 2020 met het onderzoek en zal het onderzoeksrapport eind van dat jaar opleveren aan de minister.</p> <p>Regionaal beleidsplan en visie 2025 Het regionaal beleidsplan kent diverse wettelijke onderdelen (artikel 14 Wvr). Deze technische items zijn in 2019 uitgewerkt en in december door het Algemeen Bestuur vastgesteld. Beleidsmatig gaf het bestuur, samen met directie en netwerkpartners, de belangrijkste kaders voor de koers richting 2025. In maart 2020 bespreekt het bestuur</p>		

	<p>de uitwerking van de beleidsmatige lange termijn koers van de organisatie. Aansluitend vinden in het voorjaar ook de gesprekken met de gemeenteraden plaats over de koers.</p> <p>Meldkamer Oost-Brabant In januari 2018 werden de meldkamers van veiligheidsregio's Brabant-Zuidoost en Brabant-Noord formeel samengevoegd tot Meldkamer Oost-Brabant (MKOB). De meldkamers van de brandweer, de RAV, en de politie verhuisden in april 2019 definitief naar Den Bosch. Hiermee loopt MKOB voorop in het land, de meldkamers in heel Nederland worden nu klaargemaakt voor de toekomst. Voor de buitenwereld is er niets veranderd. De 24/7 bereikbaarheid en dienstverlening zijn hetzelfde gebleven.</p> <p>Overig</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Petra de Kam is door het Algemeen Bestuur per 1 juni 2019 benoemd tot directeur van VRBZO. ▪ Op 1 januari 2018 is het principeakkoord reparatie Functioneel leeftijdsontslag (FLO-overgangsrecht) in werking getreden. In dit akkoord zijn onder meer afspraken gemaakt over het AOW-gat dat is ontstaan door het verhogen van de AOW leeftijd voor inactieve medewerkers. Medewerkers die hiervoor in aanmerking komen, ontvangen de AOW-compensatie. ▪ In 2019 is invulling gegeven aan een bezuiniging van € 600.000. Deze is verwezenlijkt door een structureel voordeel op softwarekosten, het verlagen van het budget voor Brandveilig Leven, het herinrichten van de receptiefunctie, het verlagen van de formatie binnen de sector Bedrijfsvoering, het intrekken van vast budget voor flexibele beloning en het verminderen van de afname bij Stichting BIZOB. De afname bij Stichting BIZOB wordt vanwege contractuele verplichting in 2022 volledig verwezenlijkt. ▪ Investeringsprogramma's in tankautospuiten en watertransportsystemen zijn vertraagd door langer dan verwachte aanbestedingslooptijden en leveringstijden. Hierdoor is het investeringsprogramma in 2019 niet volledig gerealiseerd.
--	--

Naam:	Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB)		
Vestigingsplaats:	Eindhoven		
Relatie programma:	Programma 7: Volksgezondheid en milieu		
Bestuurlijk belang:	De gemeente is vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.		
Openbaar belang:	De Omgevingsdienst is ingesteld om ten behoeve van de deelnemers taken uit te voeren op het gebied van het omgevingsrecht en daarmee als uitvoeringsdienst van het lokaal en provinciaal bestuur een bijdrage te leveren aan het realiseren en borgen van de door de verantwoordelijke overheden in de regio Zuidoost-Brabant aangegeven kwaliteit van de fysieke leefomgeving (zie artikel 2 lid 3 van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2015).		
Financieel belang:	Gemeentelijke bijdrage 2019:	€ 360.619	
	Eigen vermogen (1-1-2019 / 31-12-2019):	€ 1.514.541	€ 2.429.098
	Vreemd vermogen (1-1-2019 / 31-12-2019):	€ 4.254.309	€ 3.436.867
	Resultaat 2019:	€ 914.557	
Ontwikkelingen:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De uitvoering van de basistaken door de ODZOB en de procescriteria vinden hun oorsprong in het Bor (Besluit Omgevingsrecht). Deelnemers en de ODZOB zullen samen op diverse terreinen regionaal uitvoeringsbeleid vaststellen. Het ROK (Regionaal Operationeel Kader) handhaving en toezicht en het ROK vergunningverlening zijn inmiddels vastgesteld door het Algemeen Bestuur. De volgende stap is om de implementatie van het ROK nu concreet vorm te geven. ▪ De Omgevingswet, die naar verwachting op 1 januari 2022 in werking treedt, betekent een algehele stelselherziening voor de wet- en regelgeving, die ziet op de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. De herziening heeft een grote impact op de manier van werken, de cultuur, het juridisch en technisch instrumentarium en heeft grote gevolgen voor de bevoegde gezagen en organisaties die bij de wet betrokken zijn. De herziening vraagt om regionale afstemming en samenwerking. De ODZOB bereidt zich voor op de komst van de Omgevingswet samen met de deelnemers van de GR en de andere betrokken partners, waaronder de MRE, GGD en VRBZO. Onder de Omgevingswet worden gemeenten verplicht om 'omgevingswaarden' te monitoren. Om aan deze verplichting inhoud te geven is de ODZOB betrokken bij het samen met de gemeenten opzetten van een regionaal meetnet luchtkwaliteit. ▪ De noodzaak om informatie uit te wisselen en te delen wordt steeds groter en ontwikkelingen zoals de Omgevingswet dwingen ons om de VTH-informatievoorziening te standaardiseren, processen op elkaar af te stemmen en aan te sluiten op de landelijke voorzieningen. ODZOB heeft daarom een 		

	<p>aanbestedingstraject opgestart voor een VTH-applicatie samen met de deelnemers en enkele ketenpartners.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ In april 2016 is het Klimaatakkoord van Parijs getekend om daarmee de mondiale temperatuurstijging te beperken. Uitwerking vindt in Nederland plaats in de nieuwe Klimaatwet en het Klimaatakkoord. Beide zullen belangrijke invloed hebben op de werkzaamheden van de ODZOB, onder andere door toezicht op energiebesparing bij controles en door invulling te geven aan de uitvoering van de RES (regionale energie strategie). ▪ Brabant wil tot de meest innovatieve, duurzame en slimme agrofoodregio's van Europa behoren. Daarbij ligt de focus op innovatie, sluiten van kringlopen, leveren van een toegevoegde waarde en hierdoor versterking van de economische positie van de agrofoodsector. Met respect voor de leefomgeving (natuur en milieu én voor gezondheid) en welzijn van dieren. Een toekomstbestendige dierhouderij zal moeten innoveren, moderniseren en verduurzamen. Er wordt ingezet op een versnelling naar een zorgvuldige duurzame dierhouderij via een aantal maatregelen die de taskforce transitie dierhouderij heeft voorgesteld. Ook de stikstofproblematiek die is ontstaan door de RvS uitspraak zal de nodige impact hebben op de inzet van de ODZOB. ▪ Ook op het gebied van bodem zijn ontwikkelingen gaande die zeker invloed hebben op de werkzaamheden van de ODZOB. Zo gaat met de inwerkingtreding van de Omgevingswet een deel van de bevoegdheden die nu bij de provincie liggen over naar de gemeenten. De landelijke koers van het bodembeleid blijft op hoofdlijnen hetzelfde. Wel zijn er enkele accentverschuivingen in de aanpak. De ODZOB zorgt er samen met de deelnemers voor dat ze goed voorbereid zijn op de uitvoering van de bodemtaken onder de Omgevingswet. ▪ Andere ontwikkelingen die invloed hebben op de werkzaamheden van de ODZOB, zijn: asbest (optimalisering van informatie-uitwisseling en werkprocessen), gezondheid, ondermijning, de problematiek op het gebied van zeer zorgwekkende stoffen en de mogelijke inwerkingtreding van de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen per 1 januari 2021. ▪ Bij de uitvoering van het takenpakket streeft de ODZOB voortdurend naar kwaliteitsverbetering en verdere efficiency in gezamenlijkheid met de deelnemers.
Risico's:	<p>Ten behoeve van de begroting 2021 en jaarrekening 2019 zijn de risico's opnieuw geïventariseerd. Uit deze inventarisatie blijkt dat de verwachtingswaarde van de risico's € 1.408.000 bedraagt.</p> <p>Van bovengenoemde risico's betreft € 136.000 het risico op verlaging van baten als gevolg van mogelijke bezuinigingen bij deelnemers. Aangezien dit laatste risico meer in de invloedssfeer van de deelnemers dan van de ODZOB ligt is besloten dit risico niet af te dekken. Het restant bedrag van € 1.272.000 wordt nagenoeg geheel afgedekt door de algemene reserve van de ODZOB, welke eind 2019 € 1.200.000 bedraagt.</p>

Naam:	WVK-groep / KempenPlus	
Vestigingsplaats:	Bladel	
Relatie programma:	Programma 6: Sociaal domein	
Bestuurlijk belang:	De gemeente is vertegenwoordigd in het bestuur	
Openbaar belang:	Uitvoering Participatiewet	
Financieel belang:	Gemeentelijke bijdrage 2019:	€ 3.021.161
	Eigen vermogen (1-1-2019 / 31-12-2019):	€ niet bekend € niet bekend
	Vreemd vermogen (1-1-2019 / 31-12-2019):	€ niet bekend € niet bekend
	Resultaat 2019:	€ niet bekend
	<p><i>In deze jaarrekening is wel het resultaat van de uitkering van het vermogen van de voormalige WVK-groep meegenomen (2,4 miljoen voor Reusel-De Mierden). Daarbij is rekening gehouden met de inbreng van eigen vermogen in KempenPlus voor de risico's en investeringen die met KempenPlus samenhangen. Er is in verband met een onderzoek naar fraude bij de voormalige WVK-groep nog geen jaarrekening waaruit de hier op te nemen cijfers kunnen worden afgeleid.</i></p>	
Ontwikkelingen:	Het jaar 2019 heeft vooral in het teken gestaan van de samenvoeging van de voormalige WVK-groep en een gedeelte van de voormalige ISD De Kempen tot het participatiebedrijf KempenPlus dat per 1 juli 2019 van start is gegaan. De afwikkeling van de samenvoeging in de sfeer van het opmaken van de jaarrekeningen en balansen van nieuwe organisatie in combinatie met de oude organisaties loopt nog en vergt veel tijd.	
Risico's:	KempenPlus is een nieuwe organisatie die zich in de praktijk nog zal moeten zetten. De begroting is opgezet op basis van de best mogelijke inschattingen. Daarin schuilt altijd het risico dat hierin aannames zijn gedaan die achteraf niet juist blijken te zijn.	

	Voor de voorzienbare risico's zijn bij de vorming van KempenPlus voorzieningen en reserves gevormd. Omdat ook daarvoor de basis ligt in aannames en best mogelijke ramingen, bestaat het risico dat die voorzieningen en reserves ontoereikend zullen blijken te zijn.
--	--

Naam:	Stichting Regionaal Bureau Inkoop en aanbestedingen Zuidoost Brabant (Bizob)	
Vestigingsplaats:	Oirschot	
Relatie programma:	Programma 0: Bestuur en ondersteuning	
Bestuurlijk belang:	De gemeente is vertegenwoordigd in de Vergadering van Aangeslotenen.	
Openbaar belang:	Bizob is de partner voor inkoop en contractmanagement voor ruim 30 gemeenten en publieke instellingen. In nauwe samenwerking met de aangesloten partijen regelt Bizob inkoop, aanbestedingen, contractmanagement en – beheer voor het sociaal domein, openbare ruimte, bedrijfsvoering en ICT.	
Financieel belang:	Gemeentelijke bijdrage 2019:	€ 76.550
	Eigen vermogen (1-1-2019 / 31-12-2019):	€ 786.116 € 868.255
	Vreemd vermogen (1-1-2019 / 31-12-2019):	€ 575.176 € 944.694
	Resultaat 2019 (concept jaarrekening 2019)	€ 401.499
Ontwikkelingen:	<p>In kader van het landelijke traject "Beter Aanbesteden" wordt vraag en aanbod beter bij elkaar gebracht door eenduidige publicatie van het inkoopprofiel en de inkoopkalender van aanbestedende diensten. Ook heeft Bizob een aanbestedingsprocedure ontwikkeld waarin uitvoerende marktpartijen (die zelf niet inschrijven) meewerken in de ontwerpfasen van een project.</p> <p>Om de positie van het lokale en regionale MKB te verbeteren, organiseert Bizob dialogen waarbij ondernemers en de publieke sector met elkaar in gesprek gaan. Een van deze dialogen heeft geleid tot een 18 actiepunten tellende intentieverklaring waarmee de bouwsector en Bizob de komende anderhalf jaar aan de slag gaan voor betere samenwerking en meer onderling respect.</p> <p>Tot slot staat duurzaamheid in vele coalitieakkoorden en uiteraard ook bij Bizob hoog op de ambitieladder. Om duurzaam inkopen een boost te geven start Bizob met het kennistrace 'Circulair Inkopen'.</p>	
Risico's:	De aangeslotenen zijn aansprakelijk voor eventuele exploitatie tekorten.	

Naam:	NV Bank Nederlandsche Gemeenten (BNG)	
Vestigingsplaats:	Den Haag	
Relatie programma:	Programma 0: Bestuur en ondersteuning	
Bestuurlijk belang:	Aandeelhouder (zeer beperkt aandeel)	
Openbaar belang:	De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.	
Financieel belang:	Gemeentelijke bijdrage 2019:	€ 0
	Eigen vermogen (1-1-2019 / 31-12-2019):	€ 4.887 mln. € 4.990 mln.
	Vreemd vermogen (1-1-2019 / 31-12-2019):	€ onbekend € onbekend
	Resultaat 2019:	€ 163 mln.

Naam:	NV Brabant Water	
Vestigingsplaats:	's-Hertogenbosch	
Relatie programma:	Raakt diverse programma's	
Bestuurlijk belang:	Aandeelhouder (zeer beperkt aandeel)	
Openbaar belang:	Het leveren van water en het in stand houden van de benodigde infrastructuur om water te distribueren.	
Financieel belang:	Gemeentelijke bijdrage 2019:	€ 0
	Eigen vermogen (1-1-2018 / 31-12-2018)*):	€ 609 mln. € 636 mln.
	Vreemd vermogen (1-1-2018 / 31-12-2018)*):	€ 439 mln. € 457 mln.
	Resultaat 2018*):	€ 26,7 mln.
	<i>Gegevens over 2019 zijn nog niet bekend.</i>	

Naam:	Belgisch Nederlands Grensoverleg (BeNeGo)	
Vestigingsplaats:	Baarle Hertog	
Relatie programma:	Programma 0: Bestuur en ondersteuning	
Bestuurlijk belang:	De gemeente is vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.	
Openbaar belang:	Het bevorderen van grensoverschrijdend overleg en de grensoverschrijdende samenwerking tussen de deelnemende gemeenten en het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten.	
Financieel belang:	Gemeentelijke bijdrage 2019:	€ 590

	Eigen vermogen (1-1-2019 / 31-12-2019):	€ niet bekend	€ niet bekend
	Vreemd vermogen (1-1-2019 / 31-12-2019):	€ niet bekend	€ niet bekend
	Resultaat 2019:	€ niet bekend	
Ontwikkelingen:	<ul style="list-style-type: none"> a. Elkaar ontmoeten en weten te vinden; b. Periodieke nieuwsbrief c.q. actieve nieuwssite; c. Themabijeenkomsten met gevarieerde formule; d. Gezamenlijk relatiemanagement waar mogelijk; e. Elkaars kennis en ervaring benutten; f. Leren van andere relevante netwerken, zoals andere grensregio's; g. Bestuurlijke borging door bestuurders actief te betrekken bij het programma en bij evenementen; h. Organisatorische borging, onder meer door instellen ambtelijke klankbordgroep. <p>Thema's waaraan gedacht moet worden zijn: grensoverschrijdende criminaliteit, openbaar vervoer, arbeidsmarkt, veiligheid, communicatie en samenwerking bij rampen, mogelijkheden tot bevordering van toerisme.</p>		
Risico's:	<p>Het Grensoverschrijdend Openbaar Lichaam BeNeGo heeft geen beslisbevoegdheid. Het doel is onder meer dat de onderwerpen op agenda's worden geplaatst bij de beslisbevoegde organen. Dan kan ertoe leiden dat de afstemming en de besluitvorming bij de bevoegde organen traag verlopen.</p>		

2.6. Onderhoud kapitaalgoederen

2.6.1. Algemeen

Het onderhoud van kapitaalgoederen legt een relatief fors beslag op de gemeentelijke middelen. Het is van belang om inzicht te hebben in de beleidskaders omtrent dat onderhoud. Die beleidskaders zijn er zowel inhoudelijk als financieel-administratief. Inhoudelijk gaat het dan bijvoorbeeld om het vastgestelde onderhoudsniveau. Dit is het eindresultaat van enerzijds de kwaliteit die we voor ogen hebben en anderzijds de budgettaire mogelijkheden.

Er is ook een financieel beleidskader. Dat gaat over de mate waarin financiële ruimte wordt gecreëerd voor onderhoud en vervanging van kapitaalgoederen. Hiervoor gelden de volgende 'spelregels'.

Alle vaste activa worden tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs geactiveerd. Uitzonderingen zijn:

- investeringen in de openbare ruimte die via de grondexploitatie worden verhaald;
- kunstvoorwerpen met een historische waarde;
- indien er sprake is van een ideaalcomplex (aanschaf en afstoot zijn in een zodanig ritme dat elk jaar hetzelfde bedrag wordt besteed).

De laatste twee uitzonderingen doen zich binnen onze gemeente niet voor.

Op vaste activa met een beperkte levensduur wordt jaarlijks afgeschreven volgens een stelsel dat is afgestemd op de toekomstige gebruiksduur. Een uitzondering hierop is de afschrijvingsduur van immateriële vaste activa (bijvoorbeeld een bestemmingsplan). Deze worden incidenteel ten laste gebracht van de exploitatie. Het beleid rond afschrijving is vastgelegd in een beleidsnota.

In het afschrijvingsbeleid zijn de volgende afschrijvingstermijnen opgenomen (inclusief de in januari 2016 gewijzigd vastgestelde afschrijvingstermijnen voor lichtmasten en armaturen en de in september 2017 gewijzigde afschrijving voor wegen):

Soort investering	Termijn in jaren	Soort investering	Termijn in jaren
▪ Riolering	50	▪ Speeltoestellen, sportattributen	15
▪ Gebouwen	40	▪ Inrichting	15
▪ Straatverlichting: masten	40	▪ Vervoermiddelen	10
▪ Eerste aanleg wegen, waterkundige werken en reconstructies	40	▪ Machines	10
▪ Straatmeubilair	25	▪ Kleding en uitrusting brandweer	8
▪ Straatverlichting: armaturen	20	▪ Software	6
▪ Binnenwerk culturele gebouwen	20	▪ Hardware	4
▪ (Kunst)grasvelden	20	▪ PC's	4
▪ Gebouwen (semi-permanent)	15		
▪ Technische installaties	15		

2.6.2. Wegen en verkeer

In 2017 is door de raad het 'Wegenbeleidsplan 2018-2027' vastgesteld. Onze gemeente hanteert in lijn met de wettelijke en maatschappelijke verplichtingen een sobere doch doelmatige kwaliteitsnorm voor haar wegbeheer met een gezonde balans in kwaliteit en kosten. De kwaliteitsnorm van de gemeente sluit hierbij 1 op 1 aan op kwaliteitsniveau C van de CROW publicatie 288. Daarbij sturen we op het beheersen van risico's (veiligheid en kapitaalvernietiging) van het gehele wegenareaal en maken geen differentiatie in wegtypen of gebieden.

Op basis daarvan wordt voor de komende periode:

- Kennis genomen van de huidige staat van onderhoud van de wegen in de gemeente. De kwaliteit van het totale areaal is redelijk.
- Kennis genomen van de hoge rehabilitatie noodzaak op asfaltwegen en verouderde elementenverhardingen.
- Een budget voor klein onderhoud opgenomen en een budget groot onderhoud ingericht als voorziening.
- Jaarlijks een krediet beschikbaar gesteld voor het uitvoeren van noodzakelijke rehabilitaties met een afschrijvingstermijn (40 jaar) die niet groter is dan de levensduur van de betreffende wegen.
- De ontwikkeling van de kwaliteit gemonitord door het uitvoeren van een jaarlijkse weginspectie.

Het wegenbeheerplan bevat de onderhoudscijfers voor een looptijd van 10 jaren, waarbij de eerste 5 jaren meer gespecificeerd zijn berekend. Voor de dotatie aan de onderhoudsvoorziening wegen hebben we ons gebaseerd op de ramingen voor de eerste 5 jaren van het plan (t/m 2022), hetgeen neerkomt op een dotatie van € 345.000 (excl. Inflatiecorrectie). Voor laatste 5 jaren (2023 t/m 2027) van het plan is de dotatie berekend op € 472.500,- per jaar, maar daar moet bij worden aangetekend dat voor 2023 een actualisatie van het onderhoudsplan is voorzien, waarop de dotaties aangepast moeten worden. De gekozen werkwijze heeft geleid tot een opmerking van de provincie bij de toetsing van de begroting 2020-2023 omdat daarin voor het jaar 2023 een dotatie aan de onderhoudsvoorziening is opgenomen die niet in overeenstemming is met het onderhoudsplan. De accountant zich moet bij de controle van de jaarrekening een oordeel vormen over de toereikendheid van de onderhoudsvoorziening. Kijkend naar de looptijd van het onderhoudsplan zou dat niet het geval zijn. Echter op basis van een letterlijke interpretatie van de Notitie materiële vaste activa van de commissie Bbv van december 2017, hoeft de scope niet verder te gaan dan de 4 jaren van de meerjarenbegroting. Voor de controle 2019 hoeft een en ander dus nog geen consequenties te hebben, maar duidelijk is wel dat in de eerstvolgende meerjarenbegroting voor de jaren 2023 en volgende een dotatie aan de voorziening moet worden geraamd van € 472.500,-.

2.6.3. Gebouwen

Op 5 november 2019 is het beheerplan gebouwen 2019-2022 vastgesteld en zijn de onderhoudsbudgetten in overeenstemming gebracht met dat beheerplan. Vanaf 2014 wordt gewerkt met een onderhoudsvoorziening voor gebouwen, waarin de stortingen plaatsvinden op basis van het vastgestelde beheerplan. Deze werkwijze wordt gecontinueerd. Voor 2 gebouwen is een eenmalige dotatie opgenomen om het correctief onderhoud uit te kunnen voeren.

Naast de onderhoudsvoorziening is er –op basis van het Bbv– ook een voorziening voor achterstallig onderhoud gevormd. Onder deze voorziening vallen alle elementen die in de meerjarenonderhoudsplanung 2019-2033 als “achterstallig onderhoud” zijn aangemerkt. Het achterstallig onderhoud moet binnen 4 jaren worden, dus uiterlijk in 2023, worden ingelopen.

In 2023 of 2024 wordt een nieuwe onderhoudsplanung en beheerplan opgesteld. De ramingen zullen dan zo nodig aangepast worden aan die nieuwe planning.

2.6.4. Riolering en watertaken

In december 2016 heeft de gemeenteraad het VGRP (Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2017-2021) vastgesteld. In het VGRP zijn beleid en bijbehorende middelen opgenomen, waarmee we de taken uitvoeren. Speerpunt in de planperiode is inzicht krijgen in de kwaliteit van ons areaal, eind 2019 is ca. 80-85% van het areaal geïnspecteerd. De inspecties zijn vanaf 2016 ook beoordeeld en waar nodig hersteld. Uit het Kallisto-onderzoek is gebleken dat de bijdrage vanuit de waterketen op de kwaliteit van het ontvangende oppervlaktewater zeer gering is. Voor de Kaderrichtlijn Water zullen daarom geen maatregelen worden genomen. Voor de wateroverlast bij hevige neerslag ter plaatse van De Reusel wordt samen met Waterschap De Dommel een oplossing gezocht. De middelen voor de KRW worden daarvoor ingezet omdat ze impliciet een bijdrage leveren aan de waterkwaliteit. Door invoering van de wet DPRA (DeltaPlan Ruimtelijke Adaptatie) hebben we de verplichte Klimaatstresstest als eerste van de zeven stappen uitgevoerd.

2.6.5. Openbare verlichting

In 2018 is het beleidsplan Openbare Verlichting 2018-2030 vastgesteld. Uitgangspunt voor de openbare verlichting is behoud van kwaliteit en waar mogelijk verbetering.

Toepassing van duurzame materialen is vanzelfsprekend. Het streven is om in 2030 te voldoen aan de doelstelling uit het Energieakkoord.

Bij herinrichting, reconstructie en nieuwe ontwikkelingen worden oude lichtmasten en armaturen vervangen en de verlichtingskwaliteit conform de richtlijnen gerealiseerd. Daarbij is het plan om een inhaalslag te maken in de vervangingsachterstand bij masten en armaturen waarvan de theoretische levensduur ruimschoots is overschreden. Een integrale aanpak vormt de basis voor de uitvoeringsplannen.

2.6.6. Groenvoorziening

In 2012 heeft de gemeenteraad met betrekking tot het beheer van het openbaar groen op basis van het Beleidsplan Groen en Verzorging scenario 2 ‘Sober, en genuanceerde kwaliteit’ vastgesteld. Per structurelement is de kwaliteit gespecificeerd als volgt:

- Centra: hoog
- Hoofdwegen en woongebieden: basis
- Bedrijventerreinen en buitengebied: laag

In 2019 is het areaal met bijbehorende budgetten op basis van dit beleid geactualiseerd. In 2020 zal er nieuw beleid op groen worden geformuleerd (vanwege de vertraging als gevolg van de coronacrisis vindt vaststelling waarschijnlijk in 2021 plaats).

2.7. Grondbeleid

2.7.1. Algemeen

Het grondbeleid heeft invloed op en samenhang met de realisatie van beleidsvoornemens op het terrein van ruimtelijke ordening en volkshuisvesting, verkeer en vervoer en de economische structuur. Daarnaast heeft het grondbeleid een grote financiële impact. De eventuele baten, maar vooral de financiële risico's zijn van belang voor de algemene financiële positie van de gemeente.

Grondbeleid richt zich op exploitatiegebieden voor het bouwen van woningen en bedrijven.

Deze paragraaf geeft hoofdzakelijk de stand van zaken en (toekomstige) ontwikkelingen weer van de bouwgrondexploitaties.

In de 'Nota Grondbeleid 2013' zijn de beleidsuitgangspunten voor het te voeren grondbeleid binnen de gemeente Reusel-De Mierden geformuleerd. Deze uitgangspunten vormen samen een integraal beleidskader voor een verbetering van de beheersing en onderlinge afstemming van de verschillende binnen het grondexploitatieproces te onderkennen uitvoeringstrajecten. De gemeente bepaalt middels haar beleid wat, wanneer en waar gebouwd kan worden. De gemeente wil regie op ontwikkeling voeren om haar ruimtelijke doelstellingen te realiseren. De gemeente kan op verschillende manieren invulling geven aan deze rol. Denk hierbij aan actief grondbeleid, passief grondbeleid en vele tussenvormen hierin. Afhankelijk van de economische uitvoerbaarheid van een ontwikkeling en de mogelijke risico's, maakt de gemeente per locatie / deelgebied een keuze voor het type grondbeleid.

In alle woonkernen zijn de afgelopen jaren volop bouwmogelijkheden gecreëerd. De gemeente heeft diverse uitbreidingslocaties voor woningbouw, zijnde Molen Akkers en Den Horst in Reusel, De Leeuwerik in Hooge Mierde, De Hasselt-II in Lage Mierde en Kerkekkers in Hulsel. In het plan Kerkekkers zijn de laatste 6 kavels verkocht. In december 2019 is er daarom een nieuw bestemmingsplan met bijbehorende grondexploitatie vastgesteld door de gemeenteraad. Het gaat om het bestemmingsplan Stedelijk gebied woningbouwlocatie Hulsel. Voor de grondexploitatie krijgt dit plan de naam 't Kantje te Hulsel. Dit plan maakt de bouw van 25 woningen mogelijk. Voor bedrijven kennen we lokaal het exploitatieplan Kleine Hoeven in Reusel en regionaal het Kempisch Bedrijven Park (KBP).

2.7.2. Beleidskaders grondbeleid

De ruimte voor het voeren van een daar waar mogelijk actief grondbeleid wordt bepaald door een aantal wetten en beleidskaders. De belangrijkste wetten zijn:

- de Wet ruimtelijke ordening (Wro);
- de Wet voorkeursrecht gemeenten (Wvg);
- de Ontheffingswet;
- de Pachtwet.

De belangrijkste beleidskaders worden gevormd door:

- Interim omgevingsverordening Noord-Brabant;
- de Structuurvisie ruimtelijke ordening van de Provincie Noord-Brabant;
- het regionaal Woningbouwprogramma;
- de gemeentelijke omgevingsvisie;
- de op 17 december 2017 vastgestelde gemeentelijke woonvisie 2018-2023;
- de Nota Grondbeleid 2013, vastgesteld door de raad op 11 juni 2013;
- de regionale visie detailhandel De Kempen (2015);
- Uitvoeringsprogramma Kempische Visie Bedrijventerreinen (2014).

2.7.3. Financiële kader

Het financiële kader wordt gevormd door de richtlijnen die door het Rijk en de provincie zijn opgelegd en de eigen kaders van de gemeente. De door het Rijk opgelegde richtlijnen zijn gebaseerd op het Bbv. Het Bbv kent een driedeling als het gaat om de rubricering van gronden. Deze driedeling bestaat uit:

1. bouwgronden in exploitatie;
2. materiële vaste activa;
3. faciliterend grondbeleid.

ad. 1: Bouwgronden in exploitatie (BIE)

Voortaan is het startpunt van een Bouwgrond in exploitatie (BIE) het raadsbesluit met de vaststelling van het grondexploitatiecomplex, inclusief grondexploitatiebegroting. Vanaf dat moment wordt de BIE geopend en kunnen kosten worden geactiveerd en bijgeschreven op de voorraadpositie op de balans.

ad. 2: Materiële vaste activa

Gronden die in de toekomst getransformeerd gaan worden naar bouwrijpe grond maar waarvoor nog geen grondexploitatiebegroting is vastgesteld, worden als materieel vast actief aangemerkt en verantwoord.

ad. 3: Faciliterend grondbeleid

Bij gronden die in bezit zijn van een private partij waarbij deze grond wordt ontwikkeld door deze private partij is er sprake van faciliterend grondbeleid. De gemeente treedt in deze gevallen op als overheid die de plannen van private partijen faciliteert als daarvoor een bestemmingswijziging noodzakelijk is.

Bouwgrondexploitaties

Jaarlijks geven wij in het kader van de jaarrekening een toelichting op de financiële positie van de 'grondexploitatie-activiteiten' per 31 december van het afgesloten boekjaar. Dit gebeurt op basis van de meest actuele grondexploitatieberekeningen van de complexen en de tot deze datum gerealiseerde inkomsten en uitgaven. Het financiële kader is van belang voor:

- jaarlijkse prognoses grondexploitatie;
- winstnemingen grondexploitaties;
- het afdekken van de financiële risico's.

Tussentijdse winstneming

Bij het stelsel van baten en lasten zoals geformuleerd in het Bbv zijn het toerekeningbeginsel, het voorzichtigheidsbeginsel en het realisatiebeginsel essentiële uitgangspunten. Baten en lasten -en het daaruit vloeiende resultaat- moeten worden toegerekend aan de periode waarin deze zijn gerealiseerd. Bij meerjarige projecten betekent dit dat (de verwachte) winst niet pas aan het eind van het project als gerealiseerd moet worden beschouwd, maar gedurende de looptijd van het project tot stand komt en ook als zodanig moet worden verantwoord. De tussentijdse winst moet worden berekend volgens de Poc methode (Percentage of completion). Deze methode houdt rekening met de fase waarin de grondexploitatie, zowel wat betreft de opbrengsten als de kosten, verkeert. De berekening van de tussentijdse winst vindt plaats naar rato van de voortgang van het project. Dit wordt berekend naar de mate waarin kosten en opbrengsten zijn gerealiseerd per individuele grondexploitatie. Hiermee wordt de totale winst over de individuele grondexploitatie opgedeeld/toegerekend aan de reeds verkochte kavels. Indien nog geen gronden zijn verkocht is er dus nog geen sprake van gerealiseerde winst. Maatgevend is de realisatie tot en met het lopende jaar ten opzichte van het totaal van de kosten en opbrengsten van de grondexploitatie. In formule: % kostenrealisatie x % opbrengstrealisatie = % Poc. (Ingeval de kosten voor 50% zijn gerealiseerd en de gronden voor 50% zijn verkocht, dan is de Poc dus 25%.) Volgens het Bbv is het toegestaan om vanuit het voorzichtigheidsprincipe 10% van de nog te realiseren opbrengsten in mindering te brengen en 10% van de nog te maken kosten bij te tellen op de totale ramingen om van hier uit het percentage winstneming te berekenen.

De Poc-methode is nog relatief nieuw. In beginsel leidt de reguliere calculatie van een grondexploitatie tot een eindresultaat (de eindwaarde). Die methode wordt al sinds jaar en dag toegepast en staat ook niet ter discussie. De Poc-methode voorziet in een voorzichtigheidsprincipe in de tussentijdse winstnemingen (de hiervoor beschreven 10%-marge). Als die voorzichtigheidsmarge voor de toekomstige looptijd van de grondexploitatie wordt doorgetrokken, dan leidt dat tot een lagere eindwaarde dan de regulier berekende eindwaarde, want jaarlijks wordt 10% voorzichtigheidsmarge op zowel de nog te realiseren inkomsten als uitgaven ingebouwd. Daardoor kan de situatie zich voordoen dat de reguliere eindwaarde nog steeds winstgevend is (ook nadat daar de reeds tussentijds genomen winsten van worden afgetrokken), maar dat de winstdoorrekening van de Poc-methode leidt tot een eindwaarde die lager is dan de reeds tussentijds genomen winst, waardoor de vraag kan opkomen of in het verleden genomen tussentijdse winsten achteraf gecorrigeerd zouden moeten worden (omdat deze met de kennis van nu te hoog zouden zijn geweest).

In juli 2019 is er een nieuwe notitie grondexploitatie van de commissie Bbv uitgekomen. Deze notitie geeft aan dat als tussentijdse winsten die genomen zijn na actualisatie van de grondexploitatie te hoog blijken te zijn, de tussentijdse winst naar beneden moet worden bijgesteld. Deze winstcorrectie betekent feitelijk dat er in het betreffende boekjaar een verlies moet worden genomen. In de jaarrekening 2019 doet zich dit voor bij de grondexploitaties Molen Akkers en Hasselt. In paragraaf 2.7.6 wordt dit nader toegelicht.

Voor de geactualiseerde grondexploitaties zijn de volgende parameters gehanteerd:

Parameter	Gehanteerd
Inflatiecorrectie	Voor de kosten hanteren we een inflatiecorrectie van 2% per jaar. Voor de opbrengsten hanteren we voor Kleine Hoeven, vanuit het voorzichtigheidsprincipe, geen inflatiecorrectie. Voor de woningbouwlocaties hanteren we een inflatiecorrectie van 1% voor de opbrengsten (vanaf het boekjaar 2021) tenzij er contractuele afspraken liggen onder de opbrengsten. In dat geval wordt de contractwaarde opgenomen in de grondexploitatie.
Rente	Voor 2019 en verder 0,65% van de boekwaarde.
Fasering	Er is rekening gehouden met een reële fasering in tijd op basis van de woningbouwbehoefte per kern gebaseerd op migratiesaldo 0.
Resultaat	Gebaseerd op eindwaarde.
Kosten	Alle kosten zijn gebaseerd op geactualiseerde kostenramingen per februari 2020 met als prijspeil 2019. Voor het bepalen van de kosten in de grondexploitatie zijn er door de vakafdeling kostenramingen gemaakt. Deze kostenramingen zijn gebaseerd op de hoeveelheden die voortvloeien uit inrichtingstekeningen behorende bij de desbetreffende grondexploitatie. De fasering van de werkzaamheden en de kosten in de verschillende jaarschijven zijn gekoppeld aan de verwachte uitgifte van grond per fase.
Opbrengsten gronduitgifte woningbouw	Ten aanzien van de geraamde nog te realiseren opbrengsten heeft het college de volgende uitgangspunten gehanteerd: De basisgrondprijs bedraagt € 295,- per m ² voor de kern Reusel en €275,- per m ² voor de overige kernen. De uitgifte in de verschillende jaarschijven vloeit voort uit het woningbouwprogramma welke door het college is vastgesteld. Hierbij wordt ook rekening gehouden met afspraken welke voortvloeien uit uitgiftecontracten. Bij kavels groter dan 750m ² en kleiner dan 1.250 m ² wordt rekening gehouden met een grondopbrengst van 50% van de basisgrondprijs.
Opbrengsten bedrijventerrein	Voor de opbrengst van de gronden voor het bedrijventerrein Kleine Hoeven worden de volgende grondprijzen aangehouden: <ul style="list-style-type: none"> • € 202,50 per m² voor de kavels aan de rotonde; • € 180 per m² voor de percelen aan de Hoeven; • € 162 per m² voor de percelen aan de Hamelendijk; • € 157,50 per m² voor percelen die grenzen aan de percelen op de zichtlocaties aan de Hamelendijk en de Hoeven; • € 148,50 per m² voor percelen die aan bovenstaande percelen grenzen; • € 135 per m² voor percelen gelegen in het meest oostelijke gelegen deel.
Disconteringsvoet	De disconteringsvoet die is gehanteerd in de berekening van de contante waarde ten behoeve van het treffen van een verliesvoorziening voor negatieve grondexploitaties is voor alle gemeenten gelijk gesteld aan het maximale meerjarig streefpercentage van het Europese Centrale Bank voor de inflatie binnen de Eurozone (voor 2019: 2,0%).

Vennootschapsbelasting voor grondexploitatie

Voor het onderdeel grondexploitatie is bij de uitwerking van de Vennootschapsbelasting (Vpb)-plicht voor gemeenten de afbakening van het begrip grondexploitaties en de kosten die hieraan worden toegerekend lang onduidelijk geweest. Op basis van de huidige gegevens is voor onze gemeente op dit moment geen sprake van winstverwachting voor de totale grondexploitaties, waardoor er voor de grondexploitaties geen Vpb afgedragen hoeft te worden. Dit is afgestemd met de Belastingdienst.

De winstgevendheid van de grondexploitaties als geheel zal voortdurend moeten worden gezien, want de kans bestaat dat parameters dusdanig veranderen (in positieve zin) dat daarmee wel Vpb-plicht kan gaan ontstaan.

Gevolgen coronacrisis

Op het moment van samenstelling van deze jaarrekening en deze paragraaf was de wereld verwickeld in een coronacrisis. De verwachting is dat als nasleep van deze crisis een economische recessie zal intreden. De gevolgen daarvan op de economie als geheel en op de grondexploitatie in het bijzonder zijn nog op geen enkele manier in te schatten omdat er tal van factoren zijn die daar invloed op hebben. Het ligt voor de hand dat met name bedrijventerreinen het meest last zouden kunnen krijgen van een economische recessie, bijvoorbeeld doordat de uitgifte van gronden vertraging zal oplopen. Ook daarvan kunnen op dit moment nog geen berekeningen worden gemaakt, die op voldoende betrouwbare gegevens zijn gebaseerd.

Wij kunnen echter niet uitsluiten dat de calculaties van grondexploitatie bij een volgende actualisatie minder gunstig zullen uitvallen met mogelijk lagere tussentijdse winstnemingen c.q. verhoging van verliesvoorzieningen tot gevolg.

2.7.4. Bedrijventerreinen

Bedrijventerrein Kleine Hoeven Reusel

In 2019 zijn er in totaal 9 kavels verkocht waarbij 2,1 hectare grond is uitgegeven. De hiermee gepaard gaande opbrengsten bedroegen € 3.281.000,-. In totaal is er nog 7,5 hectare grond uit te geven met in totaal nog € 11,5 miljoen aan toekomstig te verwachten opbrengsten. Voor de toekomstig te maken kosten hebben we een herberekening gedaan, kijkende naar welke werkzaamheden we nog verwachten. Daarnaast is de rekenrente verlaagd. De opbrengsten zijn naar beneden bijgesteld als gevolg van het niet uitgeven van grond welke is ingezet ten behoeve van de aanleg van een parkeervoorziening voor vrachtwagens. Per saldo kan de verliesvoorziening verlaagd worden met een bedrag van € 462.000,-. De totale verliesvoorziening komt daarmee uit op € 12,586 miljoen.

Kempisch Bedrijven Park

In 2011 is een start gemaakt met de uitgifte van de bedrijfskavels. Inmiddels is ruim 61% van de bedrijfskavels verkocht. De uitgifte verloopt goed. Voor de komende jaren is in het basisscenario gerekend met een uitgifte van 5 hectare per jaar. In dat basisscenario vindt de laatste gronduitgifte plaats in 2024. In een optimistisch scenario (best case) is dat in 2023. Ook is een pessimistisch scenario (worst case) berekend. Daarin is 2028 het laatste uitgiftejaar. Het exploitatieresultaat is op basis van de actuele calculaties positief, óók indien een 'worst case scenario' zou worden gehanteerd.

Tot nu toe is in totaal 42,2 hectare verkocht en geleverd dan wel zijn er overeenkomsten gesloten voor levering in het jaar 2020. Van de woningbouw kavels zijn in het eerste cluster tot en met 2019 12 van de 15 kavels geleverd. Op 2 kavels ligt een koopoptie en 1 kavel is nog niet verkocht. Voor het 2^e cluster woningen is in 2019 een ontwikkelovereenkomst gesloten.

In 2018 is tussentijds winst genomen tot een bedrag van € 1,9 miljoen. Omdat het KBP volledig gefinancierd is met opgenomen geldleningen, moet op basis van het treasury statuut van het KBP eerst aflossing van de schuld plaatsvinden voordat winsten uitgekeerd mogen worden. De tussentijds genomen winsten staan op de balans van het KBP als bestemmingsreserve opgenomen.

2.7.5. Woningbouw

Hart van Reusel

De verliesvoorziening voor het Hart van Reusel moet verhoogd worden met een bedrag van € 209.133,-. Dit is vrijwel volledig een gevolg van het bijstellen van de plankosten. De plankosten nemen toe vanwege het feit dat de ontwikkelingen in het gebied meer tijd in beslag nemen dan eerder werd verwacht, waardoor ook de verdere vormgeving van het gebied in de tijd opschuift. De totale verliesvoorziening komt daarmee op € 2.009.607,-.

Kerkekkers Hulsel

Alle kavels in het plan Kerkekkers zijn verkocht. Daarnaast is het woonrijp maken afgerond, met uitzondering van het gedeelte waar de laatste 6 kavels die verkocht zijn gebouwd gaan worden. Voor het plan Kerkekkers is reeds een bedrag van € 666.000,- winst genomen. Volgens de methode van tussentijds winstnemen moeten we in 2019 een winst nemen van € 60.323,-. Het totaal aan tussentijds genomen winst komt daarmee uit op een bedrag van € 726.000,-. Het totale verwachte resultaat einde looptijd is begroot op € 735.000,-.

De Hasselt-II Lage Mierde

In 2019 zijn er 2 kavels verkocht met een opbrengst van € 304.511,-. De bijgestelde kostenramingen laten zien dat er nog € 596.000,- aan kosten gemaakt moet worden. Aan grondopbrengsten verwachten we de komende jaren nog een bedrag van € 2.013.000,- te ontvangen. Van deze € 2.013.000,- is € 1.050.000,- inmiddels verkocht in het kader van de marktselectie die heeft plaatsgevonden. Het totale resultaat op einde looptijd is begroot op € 406.000,-. In 2018 is het resultaat naar beneden bijgesteld doordat de grondopbrengsten lager waren dan begroot als gevolg van o.a. het toevoegen van huurwoningen in het plan en vanwege de bijstelling van de plankosten. Uit de notitie grondexploitatie van de commissie Bbv van juli 2019 is duidelijk geworden dat in 2018 de tussentijds genomen winst gecorrigeerd had moeten worden. Deze winstcorrectie vindt nu plaats voor het boekjaar 2019. De tussentijdse winst moet worden bijgesteld met € 81.215,-. Dit bedrag komt nu als verlies tot uiting in het jaarrekeningresultaat.

De Leeuwerik Hooge Mierde

In het plan De Leeuwerik is het afgelopen jaar 888 m² grond verkocht voor in totaal 3 woningen. Er is nog ruim 9.600 m² grond te verkopen voor een totaalbedrag van € 1.342.000,- (dit is uitsluitend het gemeentelijke

aandeel in de verkoopopbrengst; de particuliere participant in De Leeuwerik ontvangt zijn aandeel in de opbrengst rechtstreeks). De nog te maken kosten komen uit op een bedrag van € 808.000,-. De verliesvoorziening bedroeg € 687.619,-. Op basis van een actuele berekening en rekening houdend met toekomstige nog te maken kosten en te realiseren opbrengsten kan de verliesvoorziening met € 3.618,- worden verlaagd. De verliesvoorziening komt daarmee in totaal uit op € 684.001,- op basis van netto contante waarde.

Molen Akkers Reusel

In 2019 zijn er in het plan Molen Akkers 3 kavels geleverd. De totale opbrengsten in 2019 waren € 603.000,-. Alle kavels zijn inmiddels verkocht. De resterende 7.365 m² zullen in 2020 worden geleverd. Uit de notitie grondexploitatie van de commissie Bbv van juli 2019 is duidelijk geworden dat in 2018 de tussentijds genomen winst gecorrigeerd had moeten worden. Deze winstcorrectie vindt nu plaats voor het boekjaar 2019. De tussentijdse winst moet worden bijgesteld met € 245.497,-. Dit bedrag wordt als verlies ten laste van het jaarrekeningresultaat 2019 gebracht. De totale winstverwachting voor het plan Molenakkers op einde looptijd bedraagt € 3.399.000,-.

Den Horst Reusel

Voor het terrein van Den Horst in Reusel is alle grond in 2019 verkocht aan Woningstichting de Zaligheden voor de bouw van 8 duplexwoningen in de huursector. De totale opbrengsten zijn € 199.144,-. De totale kosten zijn € 68.293,-, waarvan €20.228,- reeds zijn gemaakt. Dat betekent dat de kosten voor 30% zijn gerealiseerd. De tussentijdse winst die genomen moet worden bedraagt € 37.334,-. De totale winst einde looptijd komt uit op een bedrag van € 131.000,-.

't Kantje Hulsel

In december 2019 is er een nieuw bestemmingsplan met bijbehorende grondexploitatie vastgesteld door de gemeenteraad. Het gaat om het bestemmingsplan Stedelijk gebied woningbouwlocatie Hulsel, welk plan voor de grondexploitatie de werknaam 't Kantje heeft gekregen. Dit plan maakt de bouw van 25 woningen mogelijk. De totale begrote kosten komen uit op een bedrag van € 1.819.000,-, waarvan in 2019 € 49.000,- is gerealiseerd. Het gaat hier om kosten voor onderzoeken ten behoeve van het bestemmingsplan en plankosten. De totale opbrengsten komen uit op een bedrag van € 2.546.000,-. Het verwachte resultaat op einde looptijd komt daarmee uit op een bedrag van €727.000,-.

2.7.6. Exploitatie en ontwikkelingen

Ten behoeve van deze jaarrekening zijn nieuwe calculaties gemaakt voor de grondexploitaties. De desbetreffende rapportages liggen onder geheimhouding voor uw raad ter inzage. In de calculaties wordt een prognose gemaakt van de te verwachten kosten, opbrengsten en resultaten.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de boekwaarde van de diverse plannen per 31 december 2019, de gecalculerde resultaten (in netto contante waarde) van de diverse plannen die door de gemeente worden ontwikkeld (op basis van de meest recent geactualiseerde calculaties).

Complex	Boekwaarde per 31-12-2019 voor winstneming (- =batig saldo)	Winstneming boekjaar 2019	Boekwaarde per 31-12-2019 (- =batig saldo)	Geraamde nog te maken kosten	Geraamde nog te realiseren opbrengsten	Verwachte beschikking over voorziening verlieslatend complex (eindwaarde)	Verwacht resultaat resterende periode (nominale waarde)	Verwacht resultaat resterende periode (contante waarde) 31-12-2019	Totale winst (reeds genomen tussentijdse winst plus nog te realiseren winst)
Molen Akkers Reusel	-132.781	-245.497	-378.278	986.541	1.920.748	0	-1.312.485	-1.273.293	-3.398.988
Kerkekkers Hulsel	-120.646	60.323	-60.323	51.210	0	0	-9.113	-8.834	-734.988
Bedrijventerrein Kleine Hoeven	23.381.027	0	23.381.027	2.942.138	11.576.979	14.746.186	0	12.585.727	
De Leeuwerik Hooge Mierde	1.495.681	0	1.495.681	807.609	1.562.905	740.385	0	684.001	
Den Horst Reusel	-178.916	37.334	-141.582	48.065	0	0	-93.517	-90.733	-130.851
Hart van Reusel	1.484.664	0	1.484.664	3.688.718	2.723.682	2.449.700	0	2.009.607	
De Hasselt II Lage Mierde	1.154.994	-81.215	1.073.779	599.804	2.013.039	0	-339.456	-324.956	-406.241
t Kantje Hulsel	49.274	0	49.274	1.856.748	2.633.468	0	-727.446	-642.948	-727.446
Totaal	27.133.297	-229.055	26.904.242	10.980.833	22.430.821	17.936.271	-2.482.017	12.938.571	-5.398.514

2.7.7. Reserves en voorzieningen

Ten aanzien van risicomanagement staat in de Grondnota 2013 het volgende geschreven:

Het maken van grondexploitaties is geen exacte wetenschap. Het is op basis van (markt)kennis zo goed mogelijk inschatten van de kosten en opbrengsten van de grondexploitatie en wanneer in de tijd gezien deze kosten en opbrengsten worden gemaakt. Deze inschatting is het resultaat van de grondexploitatie. Naast het resultaat van de grondexploitatie zullen er zich ongetwijfeld risico's en kansen voordoen. Het is van belang een goede analyse van de risico's en kansen te maken en deze financieel te vertalen. Ook dient te worden

bezien of het nemen van beheersmaatregelen tot de mogelijkheden behoort en wat hiervan de financiële gevolgen zijn.

In de nota 'Methode bepalen weerstandsvermogen grondexploitatie' is beschreven hoe de gemeente wenst om te gaan met weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen betreft de verhouding tussen de aanwezige en de benodigde weerstandscapaciteit. De benodigde weerstandscapaciteit wordt bepaald door het risicoprofiel van de projecten en de beschikbare weerstandscapaciteit wordt gevormd door de vrij beschikbare middelen in de algemene reserve.

Zowel ten aanzien van het bedrag, als ten aanzien van de kans op voordoen, zijn inschattingen gemaakte voor:

- mogelijke renteverhogingen;
- verlaging van de gronduitgifteprijs;
- verhoging van de inflatie.

Daarbij zijn kleine risico's (grens € 50.000,-) niet meegenomen omdat deze wegvallen binnen normaal te achten schommelingen in het resultaat (zowel positief als negatief).

Op basis van deze inschattingen is het weerstandsvermogen bepaald, dat deze risico's moet afdekken. De bedragen voor de geraamde risico's zijn in bijna alle gevallen lager dan het resultaat van het plan. Bij het optreden van deze risico's kunnen deze binnen het resultaat van het project worden opgevangen.

Dat geldt niet voor de plannen De Leeuwerik, Hart van Reusel en Kleine Hoeven. Door de negatieve resultaten van deze plannen kunnen geen risico's binnen de exploitatie worden opgevangen.

Op grond van de 'Methode bepalen weerstandsvermogen grondexploitaties gemeente Reusel-De Mierden', moet een weerstandsvermogen worden aangehouden voor de grondexploitaties. De hoogte hiervan is op basis van de actuele calculaties bepaald op:

De Leeuwerik	€ 72.000
Hart van Reusel	€ 495.000
Kleine Hoeven	€ 1.073.000
<u>Totaal</u>	<u>€ 1.640.000</u>

3. Programma's

Programma 0: Bestuur en ondersteuning

0.1. Bestuur

Onderwerp uit coalitieprogramma	<ul style="list-style-type: none"> • In het kader van vergroting van de bestuurskracht zetten wij onverminderd in op herindeling met andere Kempengemeenten. We wachten in dit kader de besluitvorming van de provincie af maar kijken daarnaast ook met een open blik naar intensivering van de samenwerking met onze andere buurgemeenten. Daarbij verliezen wij onze regionale ligging niet uit het oog en zoeken ook verdergaande verbinding met onze Belgische buurgemeenten. • Samen Doen verlangt een vraaggerichte, faciliterende en ondersteunende werkwijze van onze gemeentelijke organisatie. Activeren en verbinden van inwoners en het versterken van eigen kracht is hierin belangrijk. Maar dit vraagt ook een veranderende rol van de gemeenteraad die we verder gaan uitwerken. Echt luisteren naar wat er aan ideeën is en ruimte geven om te experimenteren blijft van groot belang om dingen in de samenleving te laten ontstaan.
Wat wilden we bereiken, wat is de doelstelling, de visie?	<ul style="list-style-type: none"> • Herindeling, bij voorkeur met de 3 Kempengemeenten Eersel, Bladel en Reusel-De Mierden. • Kansen benutten van (internationale) samenwerking met aangrenzende gemeenten. • Samen Doen is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van inwoners, gemeenteraad, college en ambtelijke organisatie.
Wat hebben we ervoor gedaan?	<ul style="list-style-type: none"> • Vanaf juli 2019 is onze gemeente vertegenwoordigd in het algemeen bestuur van het Belgisch Nederlands Grensoverleg (BeNeGo). In dit overleg wordt onder meer gesproken over grensoverschrijdende onderwerpen zoals ambulancevervoer, grensarbeid, drugscriminaliteit en ondermijning en openbaar vervoer. • Ten opzichte van het huidige coalitieprogramma heeft een koerswijziging plaatsgevonden. Een bestuurlijke fusie bleek niet haalbaar. De vijf raden van de Kempengemeenten hebben daarom opdracht gegeven om een Strategische Kempen Agenda op te stellen. De raad heeft deze agenda op 28 januari 2020 vastgesteld. • De keuze voor autonomie heeft zijn weerslag op de huidige samenwerking. De colleges hechten aan voortzetting van de samenwerking binnen de Kempen. Tegelijkertijd onderkennen zij dat het voor de GRSK noodzakelijk is de grondslagen voor de samenwerking te herijken en de inrichting van de samenwerking op basis daarvan te herzien. Komende periode wordt dit uitgewerkt.

0.2. Burgerzaken

Onderwerp uit coalitieprogramma	<ul style="list-style-type: none"> • Niet specifiek beschreven.
Wat wilden we bereiken, wat is de doelstelling, de visie?	<ul style="list-style-type: none"> • Het verhogen van de kwaliteit van de adresgegevens in de BRP en het signaleren van adres gerelateerde fraude.
Wat hebben we ervoor gedaan?	<ul style="list-style-type: none"> • Sinds april 2019 is onze gemeente aangesloten bij de Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA). Dit is een samenwerking met gemeenten, 5 ministeries en hun uitvoeringsorganisaties zoals SVB en DUO. Adresonderzoek is op basis van signalen, zoals bewoners met een briefadres, veelbewoners en samenwoners.

	Huisbezoek door VTH is dan mogelijk. De tot op heden aangeleverde adressen door het LAA waren bij Burgerzaken al in beeld. Hieruit kan geconcludeerd worden dat de kwaliteit van onze Basisregistratie Personen (BRP) goed op orde is. Ondanks dat het tot nu toe niets concreets heeft opgeleverd willen we de kwaliteit blijven waarborgen. Daarom is het belangrijk om aangesloten te blijven bij de LAA.
--	--

0.3. Beheer overige gebouwen en gronden

Onderwerp uit coalitieprogramma	<ul style="list-style-type: none"> Niet specifiek beschreven.
Wat wilden we bereiken, wat is de doelstelling, de visie?	<ul style="list-style-type: none"> Niet specifiek beschreven.
Wat hebben we ervoor gedaan?	<ul style="list-style-type: none"> Op basis van de gesloten overeenkomsten hebben wij vergoedingen ontvangen voor geplaatste (antenne)masten op eigendommen van de gemeente.

0.4. Overhead

Onderwerp uit coalitieprogramma	<ul style="list-style-type: none"> We vergroten als gemeente onze zichtbaarheid door onze blik zelf meer naar buiten te richten. Daarbij hoort proactief communiceren en zelf meer nieuws maken: er gebeuren zoveel mooie dingen in onze gemeente en er gaan veel dingen goed; we mogen dat meer onder de aandacht brengen en er trots op zijn! We gaan onze communicatiekanalen verder optimaliseren zodat deze beter aansluiten bij de desbetreffende doelgroep en de wensen van onze inwoners. Adequate en zorgvuldige dienstverlening staat bij ons hoog in het vaandel. Soms moet het vertrouwen hierin hersteld worden. We verschaffen duidelijkheid over de noodzakelijke processtappen, behandelen zaken voortvarend en zorgen dat de ruimte die wetgeving biedt, benut wordt. We houden lokale, aanvullende regels kritisch tegen het licht: voegen ze echt wat toe? In navolging van de ambassadeurs per kern gaan we werken met een aanspreekpunt per doelgroep klantvragen, zodat inwoners, ondernemers en verenigingen weten bij wie ze terecht kunnen met hun vragen. We investeren in een goed functionerend digitaal zaakstelsel zodat op elk moment geraadpleegd kan worden in welke processtap een zaak zich bevindt.
Wat wilden we bereiken, wat is de doelstelling, de visie?	<ul style="list-style-type: none"> Verbeteren van de communicatie en klanttevredenheid. Lokale wet- en regelgeving wordt getoetst aan uitvoerbaarheid en beantwoording aan het doel. We zorgen dat de basis ICT-voorzieningen op orde zijn. Op ieder moment en op iedere plek over de juiste, actuele informatie beschikken, maar ook voldoen aan de eisen van informatiebeveiliging en privacybescherming.
Wat hebben we ervoor gedaan?	<ul style="list-style-type: none"> Er is veel aandacht besteed aan de communicatie in D'n Uitkijk door berichten in heldere, begrijpelijke taal te schrijven en lezers te verwijzen naar onze gemeentelijke website voor verdiepende informatie. Dit laatste doen we ook om inwoners meer naar onze online communicatiemiddelen te trekken. De social mediaberichten worden gestructureerd ingepland. Reacties op social mediaberichten en -kanalen worden zo snel mogelijk opgepakt en doorgezonden naar de betreffende vakafdeling. In het afgelopen jaar hebben we de digitale vergadertool iBabs uitgerold in onze organisatie. iBabs heeft een directe koppeling met ons Document Management Systeem Corsa waardoor we het aanleveren van stukken voor het vergaderproces volledig digitaal kunnen laten verlopen.

	<ul style="list-style-type: none"> • Voor inwoners is het mogelijk gemaakt om digitaal middels DigiD een verzoek in het kader van de AVG in te dienen bij de gemeente. Op onze website is relevante informatie met betrekking tot de AVG te vinden, zoals het verwerkingsregister van de gemeente en een verwijzing naar ons privacystatement. Daarnaast zijn we het afgelopen jaar druk bezig geweest met de implementatie van de nieuwe Baseline Informatiebeveiliging Overheid, die vanaf 1 januari 2020 geldt. Dit BIO-normenkader vervangt de Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten (BIG) en zorgt ervoor dat alle overheidsinstellingen voortaan moeten voldoen aan hetzelfde normenkader op het gebied van informatieveiligheid. • De inventarisatie van de lokale wet- en regelgeving wordt opgepakt bij de invoering van de Omgevingswet. Bij deze invoering gaan mogelijk een aantal lokale regels vervallen. • In 2019 hebben we een visie op dienstverlening vastgesteld. We zijn nu een uitvoeringsprogramma aan het opstellen om deze visie verder in onze organisatie in te bedden. Ook communicatie met inwoners komt hierin aan bod.
--	---

0.5. Treasury

Onderwerp uit coalitieprogramma	<ul style="list-style-type: none"> • We begroten reëel en geven niet meer geld uit dan er binnen komt. Een sluitende begroting is daarbij het uitgangspunt. Dit betekent dat steeds kritisch gekeken wordt naar de prioritering van projecten in de tijd.
Wat wilden we bereiken, wat is de doelstelling, de visie?	<ul style="list-style-type: none"> • Het tijdig aantrekken van voldoende financiële middelen om de programma's binnen de door de raad vastgestelde kaders van de begroting uit te kunnen voeren (beschikbaarheid). • Het beheersen van de risico's verbonden aan de treasuryfunctie (risicominimalisatie). • Het zoveel mogelijk beperken van de rentekosten van de leningen en het bereiken van voldoende rendement op overtollige middelen (rente optimalisatie). • Het beperken van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities (kostenminimalisatie).
Wat hebben we ervoor gedaan?	<ul style="list-style-type: none"> • In 2019 is voor € 3 miljoen aan geldleningen afgesloten. Dit was met name voor de herfinanciering van afgeloste leningen. De omvang van de leningenportefeuille is afgenomen van € 26,5 miljoen naar € 16,9 miljoen.

0.6. OZB

Onderwerp uit coalitieprogramma	<ul style="list-style-type: none"> • We leggen geen extra gemeentelijke lasten op.
Wat wilden we bereiken, wat is de doelstelling, de visie?	<ul style="list-style-type: none"> • Belastingopbrengsten op peil houden. • We zien af van belastingen, tarieven of leges die geen rendement opleveren ten opzichte van de uitvoeringskosten.
Wat hebben we ervoor gedaan?	<ul style="list-style-type: none"> • De werkelijke bedragen onroerende-zaakbelastingen 2019 komen overeen met de ramingen in de begroting 2019.

0.7. Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds

Onderwerp uit coalitieprogramma	<ul style="list-style-type: none"> • Niet specifiek beschreven.
Wat wilden we bereiken, wat is de doelstelling, de visie?	<ul style="list-style-type: none"> • Kortingen op geormerkte Rijksbudgetten toerekenen naar onze gemeentelijke budgetten.
Wat hebben we ervoor gedaan?	<ul style="list-style-type: none"> • De uitkeringen uit het gemeentefonds zijn naar aanleiding van de diverse circulaire's berekend. Met uitzondering van de decembercirculaire 2019 zijn de ramingen daarop aangepast.

0.8. Overige baten en lasten

Onderwerp uit coalitieprogramma	<ul style="list-style-type: none"> • We leggen geen extra gemeentelijke lasten op, maar regelen zo nodig zaken in de vergunning. In 2019 wordt onderzoek gedaan naar de kosten en baten van diverse gemeentelijke lasten. Als deze niet tot elkaar in verhouding staan, moeten deze bijgesteld worden. Dit zou bijvoorbeeld het geval kunnen zijn bij de forensenbelasting en legesheffing.
Wat wilden we bereiken, wat is de doelstelling, de visie?	<ul style="list-style-type: none"> • Belastingopbrengsten op peil houden. • We zien af van belastingen, tarieven of leges die geen rendement opleveren ten opzichte van de uitvoeringskosten.
Wat hebben we ervoor gedaan?	<ul style="list-style-type: none"> • Er zijn geen extra lasten opgelegd.

0.9. Vennootschapsbelasting

Onderwerp uit coalitieprogramma	<ul style="list-style-type: none"> • Niet specifiek beschreven.
Wat wilden we bereiken, wat is de doelstelling, de visie?	<ul style="list-style-type: none"> • Voldoen aan de wettelijke verplichtingen inzake de Vpb.
Wat hebben we ervoor gedaan?	<ul style="list-style-type: none"> • Van alle jaren zijn de Vpb-aangiftes verzonden en voorlopige aanslagen ontvangen en betaald.

0.10 Mutaties reserves

Onderwerp uit coalitieprogramma	<ul style="list-style-type: none"> • Niet specifiek beschreven.
Wat wilden we bereiken, wat is de doelstelling, de visie?	<ul style="list-style-type: none"> • Actuele Nota reserves en voorzieningen.
Wat hebben we ervoor gedaan?	Een geactualiseerde nota reserves en voorzieningen is gereed en begin maart 2020 besproken in de auditcommissie. In verband met de coronabeperkingen is de verdere behandeling uitgesteld.

Beleidsindicatoren

1. Formatie					
Fte per 1.000 inwoners.					
	2016	2017	2018	2019	
Reusel-De Mierden	geen data	5,74	5,94	5,85	
< 25.000 inwoners	geen data	geen data	geen data	geen data	
2. Bezetting					
Fte per 1.000 inwoners.					
	2016	2017	2018	2019	
Reusel-De Mierden	geen data	4,77	4,71	5,07	
< 25.000 inwoners	geen data	geen data	geen data	geen data	
3. Apparaatkosten					
Kosten per inwoner in €.					
	2016	2017	2018	2019	
Reusel-De Mierden	geen data	535	544	589	
< 25.000 inwoners	geen data	geen data	geen data	geen data	
4. Externe inhuur					
Kosten als % van de totale loonsom + totale kosten inhuur externen.					
	2016	2017	2018	2019	
Reusel-De Mierden	geen data	22,6	25,6	19,40	
< 25.000 inwoners	geen data	geen data	geen data	geen data	
5. Overhead					
% van de totale lasten.					
	2016	2017	2018	2019	
Reusel-De Mierden	geen data	14,1	10,8	10,00	
< 25.000 inwoners	geen data	geen data	geen data	geen data	

Wat mag het kosten?

Totaal per product <i>(bedragen x € 1.000)</i>	Rekening 2018 Saldo	Begroting 2019 (incl. begrotingswijzigingen)			Rekening 2019			Begroot vs werkelijk Saldo
		Uitgaven	Inkomsten	Saldo	Uitgaven	Inkomsten	Saldo	
0.1 Bestuur	-669	-933	26	-907	-1.416	23	-1.393	-486
0.2 Burgerzaken	-46	-293	163	-130	-240	153	-87	43
0.3 Beheer overige gebouw en en gronden	14	0	12	12	0	16	16	4
0.4 Overhead	-3.937	-4.806	76	-4.730	-4.415	104	-4.311	419
0.5 Treasury	503	561	86	647	425	94	519	-128
0.6 OZB	2.358	-178	2.592	2.414	-189	2.613	2.424	10
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	17.697	-7	18.416	18.409	-280	19.053	18.773	364
0.8 Overige baten en lasten	0	-264	0	-264	0	0	0	264
0.9 Vennootschapsbelasting	0	-1	0	-1	-3	0	-3	-2
Totaal	15.920	-5.921	21.371	15.450	-6.118	22.056	15.938	488
0.10 Mutatie reserves	-4.348	-4.799	6.084	1.285	-4.880	6.047	1.167	-118
Saldo programma na bestemming	11.572	-10.720	27.455	16.735	-10.998	28.103	17.105	370

Programma 0 heeft ten opzichte van de begroting een positief resultaat van € 370.000. Hieronder volgt een korte toelichting per product op de verschillen in kolom "begroot versus werkelijk" van bovenstaande tabel.

0.1 Bestuur (€ 486.000 nadelig)

Dit product bestaat uit een aantal onderdelen: burgemeester en wethouders, raad en raadcommissies, raadsondersteuning, representatie, bestuurlijke organisatie en bestuurlijke samenwerking. Op dit product is een nadelig resultaat van € 486.000 gerealiseerd.

De werkelijke kosten voor het onderdeel burgemeesters en wethouders zijn € 390.000 hoger dan begroot. Dit komt voornamelijk door een dotatie aan de voorziening APPA-pensioenen (€ 267.000 nadeel) en een dotatie aan de voorziening wachtgeld personeel en bestuur (€ 144.000 nadeel). Beide voorzieningen zijn afgestemd op een actuele berekening van de verplichtingen. Daarvoor gelden specifieke regels. Voor de APPA-voorziening geldt dat de lage markrente nadelig werkt ten aanzien van de hoogte van de voorziening. Omdat verdere toelichting op deze voorzieningen vrijwel direct terug te herleiden is naar concrete personen, is de toelichting hierop vanuit privacy-overwegingen beperkt.

Het onderdeel raad en raadscommissies wordt met € 102.000 overschreden. De oorzaak hiervan is dat de vergoeding voor raadsleden van kleine gemeenten is verhoogd. Via de algemene uitkering worden we gecompenseerd voor deze hogere lasten.

Omschrijving	Bedrag	V / N
Dotatie voorziening APPA-pensioenen	€ 267.000-	N
Dotatie voorziening wachtgeld personeel en bestuur	€ 144.000-	N
Salariskosten raad en raadscommissies	€ 102.000-	N
Diverse kleine verschillen	€ 27.000	V
	€ 486.000-	N

0.2 Burgerzaken (€ 43.000 voordelig)

Het verschil wordt vooral veroorzaakt door salariskosten op het onderdeel Burgerlijke Stand. Dat komt doordat er minder salariskosten zijn geweest voor de buitengewoon ambtenaren van de burgerlijke stand (babs-en). Een babs ontvangt salaris afhankelijk van het aantal voltrokken huwelijken.

Er is een kleine overschrijding bij het grootboeknummer kadastrale balie, omdat er meer kadastrale gegevens zijn opgevraagd. Dit fluctueert jaarlijks.

Omschrijving	Bedrag	V / N
Salariskosten burgerlijke stand	€ 35.000	V
Diverse kleine verschillen	€ 8.000	V
	€ 43.000	V

0.3 Beheer overige gebouwen en gronden (€ 4.000 voordelig)

Geen bijzonderheden.

0.4 Ondersteuning organisatie (€ 419.000 voordelig)

De kosten van ondersteuning van de organisatie vallen € 419.000 voordeliger uit dan geraamd.

Er is minder geld besteed op het gebied van communicatie, omdat er extra kritisch is gekeken naar de uitgaven: de gemeenteberichten zijn korter en bondiger geformuleerd zodat er minder pagina's in D'n Uitkijk zijn gevuld, er is minder geld aan opmaak (DTP-werk) besteed en er zijn minder ontwikkelkosten gemaakt aan de website omdat deze toch in 2021 wordt vernieuwd.

Op het gebied van automatisering hebben we minder geld besteed dan verwacht omdat een aantal Kempenprojecten, zoals uitrol mobiele telefonie, is vertraagd. Hierdoor zijn daaraan gerelateerde kosten voor de gemeente nog niet uitgegeven in 2019.

Bij ruimtelijk beheer waren vooral de onderhoudskosten hoger dan verwacht, dit heeft onder andere te maken met materieel dat de komende periode zal afvloeien of vervangen dient te worden. Daarnaast waren er ook enkele meevallers waardoor per saldo een positief resultaat overblijft.

Er is voorgesteld om het budget voor bestemmingsplanprocedures binnen de post MRO (Maatschappelijke en Ruimtelijke Ontwikkeling) naar 2020 over te hevelen (€ 118.000 voordeel). Bestemmingsplanprocedures lopen over meerdere jaren. Het budget voorziet in de behandeling van 24 bestemmingsplannen. Daarvan zijn inmiddels 7 bestemmingsplannen vastgesteld en 8 in behandeling en/of procedure. Voor 2020 staan vermoedelijk 5 tot 10 nieuwe bestemmingsplannen op het programma, uitgaande dat positieve principebesluiten leiden tot een nieuw plan. Het restant van het budget is daarom noodzakelijk om deze bestemmingsplannen te behandelen.

Het restantbudget voor 'Samen Doen' wordt overgeheveld naar 2020 (€ 10.000 voordeel). Vanuit onze visie op Samen Doen is budget voor meerdere jaren nodig. Er is in 2019 een begin gemaakt om met name extern onze visie uit te dragen (Magazine en Open Dag). Restant uit 2019 is nodig om intensiever inwoners te betrekken bij het Samen Doen.

Ook het budget voor de nota grondbeleid wordt overgeheveld naar 2020. Het geraamde budget van € 10.000 is in 2019 niet uitgegeven. Voor de nota grondbeleid is eind 2019 de opdracht verstrekt, waardoor de volledige uitvoering en ook facturatie in 2020 plaats vindt.

Omschrijving	Bedrag	V / N
Salariskosten en inhuur	€ 177.000	V
Communicatie	€ 11.000	V
Automatisering	€ 61.000	V
Inhaalachterstanden bestemmingsplanprocedures (teamplan MRO) (in overheveling 2020)	€ 118.000	V
Budget Samen Doen (in overheveling 2020)	€ 10.000	V
Nota grondbeleid (in overheveling 2020)	€ 10.000	V
Diverse kleine verschillen	€ 32.000	V
	€ 419.000	V

0.5 Treasury (€ 130.000 nadelig)

De betaalde rente op geldleningen was € 11.000 lager dan geraamd, terwijl € 5.000 aan rente is ontvangen. De doorberekende rente aan producten was € 156.000 lager dan geraamd (daar staan op alle producten tezamen ook lagere kapitaallasten tegenover). Het ontvangen dividend van de BNG (Bank Nederlandse Gemeenten) was € 11.000, hoger dan geraamd.

Omschrijving	Bedrag	V / N
Betaalde rente geldleningen	€ 11.000	V
Ontvangen rente	€ 5.000	V
Toegerekende rente aan producten	€ 156.000-	N
Ontvangen dividend BNG	€ 11.000	V
Diverse kleine verschillen	€ 1.000-	N
	€ 130.000-	N

0.6 OZB (€ 10.000 voordelig)

De kosten voor bezwaar- en beroepsprocedures WOZ, ongeveer € 10.000, werden tot 2019 op een ander grootboeknummer geboekt. Hierdoor lijkt het alsof er een voordeel is behaald maar dit wordt teniet gedaan door een nadeel op een ander grootboeknummer voor hetzelfde bedrag. Om een beter inzicht te krijgen in de kosten en opbrengsten WOZ worden deze vanaf 2020 op een gezamenlijk nummer geboekt.

Omschrijving	Bedrag	V / N
Kosten bezwaar- en beroepsprocedures WOZ	€ 10.000	V
	€ 10.000	V

0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds (€ 364.000 voordelig)

De algemene uitkering is op basis van de decembercirculaire hoger dan was geraamd. Voor een belangrijk deel komt dit door de uitkering van klimaatgelden tot een bedrag van € 237.000, welke via overheveling worden overgezet naar 2020. De effecten van de decembercirculaire kunnen voor het lopende jaar niet via een begrotingswijziging verwerkt worden omdat die circulaire daarvoor te laat verschijnt.

Omschrijving	Bedrag	V / N
Hogere uitkering 2019	€ 127.000	V
Overheveling uitkering van klimaatgelden	€ 237.000	V
	€ 364.000	V

0.8 Overige lasten en baten (€ 264.000 voordelig)

Ingaande 2019 is een deel van de decentralisatie-uitkering sociaal domein geïntegreerd in de algemene uitkering. Daardoor werden gemeenten via de algemene uitkering gecompenseerd voor loon- en prijsontwikkelingen binnen het sociaal domein, welke vanuit het betreffende taakveld nog niet waren doorgevoerd. Ter compensatie van dat "voordeel" zijn stelposten opgenomen. Het "voordeel" van de hogere algemene uitkering staat nu dus op "stelposten" op programma 0, terwijl daartegenover hogere lasten staan voor Wmo-begeleiding en Jeugdzorg op programma 6.

Omschrijving	Bedrag	V / N
Stelpost algemene uitkering (decentralisatie uitkering sociaal domein)	€ 214.000	V
Stelpost onvoorzien	€ 50.000	V
	€ 264.000	V

0.9 Vennootschapsbelasting (€ 2.000 nadelig)

In 2019 hebben de aangiften Vennootschapsbelasting geleid tot voorlopige aanslagen over de jaren 2016 t/m 2019. De te betalen vennootschapsbelasting heeft betrekking op inkomsten uit afvalstromen, zoals PMD,

glas en papier. Gelet op de hoogte van de geraamde bedragen (€ 1.000,- per jaar), zijn niet uitgegeven bedragen in voorgaande jaren vrijgevallen in het jaarrekeningsaldo. Nu vallen de werkelijke kosten over 4 jaren in 2019, waardoor er dit jaar sprake is van een nadeel ten opzichte van de raming.

0.10 Mutaties reserves (€ 118.000 nadelig)

De mutaties in de reserves zijn toegelicht in de toelichting op de balans. Wij verwijzen daar kortheidshalve naar. Samengevat zijn de volgende mutaties niet geraamd:

Dotatie reserve mobiliteit	€ 5.780	Niet begroot. Is afhankelijk van hoeveelheid aangekocht verlof en valt weg binnen salariskosten.
Dotatie reserve Planstudie en uitvoering N284 Reusel-Hapert	€ 65.464	Was oorspronkelijk geraamd als jaarlijkse kredieten ad € 70.000,- met structurele lasten. In het kader van bezuinigingen is besloten om hiervan jaarlijkse dotaties aan een bestemmingsreserve te maken (incidentele lasten). In 2019 is dat ook toegepast (onder aftrek van gemaakte kosten).
Nieuw beleid 2019: dekking uit reserve transformatie sociaal domein	€ 43.815	De betreffende lasten waren lager, waardoor ook de onttrekking uit de reserve lager is dan was geraamd.
Onttrekking t.b.v. projecten bereikbaarheidsagenda	-/- € 28.871	Een structurele last van € 30.000 per jaar is in het kader van de bezuinigingen omgezet in incidentele dotaties aan een bestemmingsreserve. Deze was in 2019 niet als zodanig geraamd. Onttrekking heeft plaatsgevonden van € 30.000 onder aftrek van gemaakte kosten.
Afschrijvingslasten Turnhoutseweg N284	€ 31.125	Het project aan de Turnhoutseweg moet nog starten. Er zijn dus nog geen afschrijvingslasten, waardoor er ook nog geen onttrekking is uit de reserve.

Programma 1: Veiligheid

1.1. Crisisbeheersing en brandweer

Onderwerp uit coalitieprogramma	<ul style="list-style-type: none"> • We houden continu aandacht voor het versnellen van de aanrijtijden van onze hulpdiensten en volgen de voortgang van het capaciteits- en spreidingsplan nauwlettend. We geven hierbij in regionaal verband onze inbreng waarbij de belangen van onze inwoners steeds voorop staan. • We onderzoeken de mogelijkheden voor grensoverschrijdende samenwerking op dit gebied.
Wat wilden we bereiken, wat is de doelstelling, de visie?	<ul style="list-style-type: none"> • Beperking van fysieke en mentale schade voor de inwoners en eigendommen. • Preventie en zelfredzaamheid vergroten.
Wat hebben we ervoor gedaan?	<ul style="list-style-type: none"> • We blijven inzetten op het vergroten van zelfredzaamheid door het aanbieden van trainingen en informatiebijeenkomsten aan inwoners. • We participeren, in samenwerking met de Veiligheidsregio, actief mee in het programma Brandveilig Leven. • Samen met Veiligheidsregio en alle grensgemeenten is ook het project GROS opgepakt. GROS staat voor grensoverschrijdende samenwerking. Er wordt jaarlijks geoefend met alle hulpdiensten (met uitzondering van de ambulance). Hierdoor weten de hulpdiensten elkaar beter te vinden.

1.2. Openbare orde en veiligheid

Onderwerp uit coalitieprogramma	<ul style="list-style-type: none"> • Veiligheid vormt een belangrijk aspect in de eigen leefomgeving. Inwoners spelen daar ook zelf een belangrijke rol in. Zij zijn de ogen en oren van de buurt. We blijven actief inzetten op buurtpreventie zodat deze gemeente-dekkend wordt. • Bepaalde vormen van overlast zijn een doorn in het oog van veel inwoners. Dit kan op verschillende momenten in het jaar ook andere zaken behelzen. We zetten de buitengewone opsporingsambtenaren (BOA's) themagericht in zodat snel inzet kan worden gepleegd op actuele zaken.
Wat wilden we bereiken, wat is de doelstelling, de visie?	<ul style="list-style-type: none"> • Veiligheid en veiligheidsbeleving inwoners verhogen. • Preventie en zelfredzaamheid vergroten. • Efficiënte en doelmatige inzetbaarheid van BOA's vergroten door betrokkenheid inwoners beter te benutten. • Terugval verminderen door betere verbinding tussen zorg en veiligheid. • Criminaliteit en ondermijning mogen geen voedingsbodem hebben in onze gemeente.
Wat hebben we ervoor gedaan?	<ul style="list-style-type: none"> • In 2019 is door het college een plan van aanpak vastgesteld rond de sluitende aanpak van personen met verward gedrag. • In 2019 zijn de voorbereidingen getroffen voor de nieuwe Wet verplichte ggz (Wvvggz) die per 1 januari 2020 in werking is getreden. • In 2019 heeft een pilotproject gedraaid met de inzet van een Kempisch interventieteam (KIT).

Beleidsindicatoren

1. Verwijzingen Halt

Het aantal verwijzingen Halt per 10.000 inwoners van 12-17 jaar.

*geen gegevens 2019

	2015	2016	2017	2018	
Reusel-De Mierden	118	212	180	59	
< 25.000 inwoners	106	106	113	100	

2. Winkeldiefstallen

Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.

*geen gegevens 2019

	2015	2016	2017	2018	
Reusel-De Mierden	0,8	0,8	0,8	1,2	
< 25.000 inwoners	0,7	0,8	0,7	0,6	

3. Geweldd misdrijven

Het aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners.

*geen gegevens 2019

	2015	2016	2017	2018	
Reusel-De Mierden	4,7	3,5	4,3	3,5	
< 25.000 inwoners	3,3	3,2	3,0	2,9	

4. Diefstallen uit woning

Het aantal diefstallen uit woningen per 1.000 inwoners.

*geen gegevens 2019

	2015	2016	2017	2018	
Reusel-De Mierden	2,7	2,4	1,9	1,5	
< 25.000 inwoners	3,2	2,6	2,3	2,1	

5. Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)

Het aantal vernielingen en beschadigingen per 1.000 inwoners.

*geen gegevens 2019

	2015	2016	2017	2018	
Reusel-De Mierden	4,3	4,3	2,3	2,7	
< 25.000 inwoners	5,3	5,0	4,2	3,6	

Wat mag het kosten?

Overzicht per product:

Totaal per product (bedragen x € 1.000)	Rekening 2018 Saldo	Begroting 2019 (incl. begrotingswijzigingen)			Rekening 2019			Begroot vs werkelijk Saldo
		Uitgaven	Inkomsten	Saldo	Uitgaven	Inkomsten	Saldo	
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-787	-862	30	-832	-856	48	-808	24
1.2 Openbare orde en veiligheid	-373	-423	44	-379	-411	63	-348	31
Totaal	-1.160	-1.285	74	-1.211	-1.267	111	-1.156	55

Programma 1 heeft ten opzichte van de begroting een positief resultaat van € 55.000. Hieronder volgt een korte toelichting per product op de verschillen in kolom "begroot versus werkelijk" van bovenstaande tabel.

1.1 Crisisbeheersing en brandweer (€ 24.000 voordeel)

De Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost heeft 2018 met een positief resultaat afgesloten. Een deel daarvan is gerestitueerd aan de deelnemende gemeenten. Zodoende hebben we in 2019 ruim € 13.000 ontvangen.

Omschrijving	Bedrag	V / N
Restitutie jaarrekeningresultaat 2018 Veiligheidsregio	€ 13.000	V
Diverse kleine verschillen	€ 11.000	V
	€ 24.000	V

1.2 Openbare orde en veiligheid (€ 31.000 voordeel)

Op handhaving zijn twee opvallende overschrijdingen geweest. Er is een meevaller geweest van € 9.000, door een ontvangst van een verbeurde dwangsom. Daartegenover staat een dotatie van € 11.000 aan de voorziening dubieuze debiteuren in verband met een dwangsom.

Op bijzondere wetten is een onderschrijding van € 43.000. Dit komt doordat de bijdrage aan de GRSK (VTH) doordat de kosten (vooral uren) van VTH op een andere wijze zijn doorbelast naar diverse taken dan was geraamd. Aan dit product zijn daardoor de lasten ruim € 39.000 lager is dan begroot. De ontvangen leges zijn ruim € 4.000 hoger dan begroot omdat er in 2019 meer Drank- en HorecaverGUNningen zijn aangevraagd.

Omschrijving	Bedrag	V / N
Ontvangst verbeurde dwangsom	€ 9.000	V
Dotatie aan voorziening dubieuze debiteuren	€ 11.000-	N
Bijdrage GRSK (onderdeel VTH)	€ 39.000	V
Ontvangen leges bijzondere wetten	€ 4.000	V
Diverse kleine verschillen	€ 10.000-	N
	€ 31.000	V

Programma 2: Verkeer en vervoer

2.1. Verkeer en vervoer

<p>Onderwerp uit coalitieprogramma</p>	<ul style="list-style-type: none"> • We houden continu aandacht voor het behoud en betere afstemming van het openbaar vervoer van en naar onze gemeente, zowel in de richting van Eindhoven, Tilburg als België. We geven hierbij in regionaal verband onze inbreng, waarbij de belangen van onze inwoners steeds voorop staan. • In overleg met de dorpsraden en inwoners streven we naar het verkeersluw maken van onze dorpskernen. Er moeten dan wel alternatieve wegen adequaat ingericht zijn om het verkeer te laten doorstromen, zoals een Randweg-west in Reusel en de aansluiting van de Hamelendijk op de A67. • We hebben bijzondere aandacht voor de veiligheid van het langzame verkeer zoals fietsers en voetgangers. • We realiseren in 2019 een veilige voetgangersoversteekplaats in de Schoolstraat. • We starten een onderzoek naar de (financiële) haalbaarheid en uitvoerbaarheid van een fietspad Lensheuvel-Sportpark en Sleutelstraat-Weijereind. • We houden de voortgang van de aanpak N284 nauwgezet in de gaten met daarbij bijzondere aandacht voor de veiligheid van onze schoolgaande jeugd en een snelle fietsverbinding naar het stedelijk gebied. • We gaan verder met het plegen van kleinschalig onderhoud in de openbare ruimte van de kernen middels het beschikbaar stellen van een werkbudget aan de dorpsraden voor de snelle aanpak van problemen. • In samenspraak met scholen, ouders en omgeving verbeteren we in 2019 de verkeersveiligheid rondom scholen, bijvoorbeeld kiss & ride zones, oversteekplaatsen etc.
<p>Wat wilden we bereiken, wat is de doelstelling, de visie?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Er moeten goede overstapmogelijkheden zijn tussen de bestaande openbaarvervoerslijnen. • Minder landbouwverkeer en zwaar vrachtverkeer door de kernen. • Een verkeersveilige situatie rondom scholen. • Een veiliger doorstroming vanuit de supermarkt aan de Schoolstraat naar het marktplein. • Betere fietsverbindingen Lensheuvel-sportpark Den Hoek en Sleutelstraat-Weijereind. • Bij de aanpassing van de N284 (tussen de rotonde bij de Schoolstraat/Groeneweg en de grens met Bladel) is bijzondere aandacht voor de veiligheid van onze schoolgaande jeugd en een snelle fietsverbinding naar het stedelijk gebied. • Het onderhoud van de leefomgeving aan laten sluiten bij de beleving van de inwoners.
<p>Wat hebben we ervoor gedaan?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • In de nieuwe dienstregeling is de aansluiting tussen de verschillende lijnen op het busstation in Reusel verbeterd. Waar mogelijk worden later ook nog de lijnen zelf geoptimaliseerd. • In 2019 zijn de dwarsprofielen voor de alternatieve routes voor het landbouwverkeer en zwaar vrachtverkeer met onze stakeholders Cumela en ZLTO besproken. Daarna zijn ook de tekeningen gemaakt voor de Hoolstraat en De Baan in Hooge Mierde. Uitvoering (Hoolstraat en De Baan) zal plaats vinden in 2020. Het onderhoud dat in 2019 gepland was, wordt op deze wijze meegenomen met de uitgebreidere werkzaamheden in 2020. • Aan de Dooleg in Reusel is de schoolomgeving naar tevredenheid veiliger ingericht.

- In de zomer van 2019 hebben we voetgangersoversteekplaatsen gerealiseerd op de rotonde Wilhelminalaan-Groeneweg-Schoolstraat in Reusel.
- Zowel in de gezamenlijke aanpak N284 als in het centrumplan “een nieuw Hart voor Reusel” is er extra aandacht voor de fiets(verbindingen).
- Er is in een aantal gevallen een functionele aanpassing in de woonomgeving doorgevoerd zodat deze beter aansluit bij de beleving van de inwoners. In overleg met bijvoorbeeld dorpsraden, gehandicaptenplatform en buurtverenigingen zijn er paaltjes verwijderd, verlagingen aangebracht, paden verlegd etc. Ook is er in sommige gevallen adequaat uitgelegd aan inwoners waarom de gemeente een trottoir of rijbaan niet aanpast of een onderhoudsbeurt geeft.

Beleidsindicatoren

Programma 2 heeft geen beleidsindicatoren.

Wat mag het kosten?

Overzicht per product:

Totaal per product <i>(bedragen x € 1.000)</i>	Rekening 2018 Saldo	Begroting 2019 (incl. begrotingswijzigingen)			Rekening 2019			Begroot vs werkelijk Saldo
		Uitgaven	Inkomsten	Saldo	Uitgaven	Inkomsten	Saldo	
2.1 Verkeer en vervoer	3.642	-2.083	58	-2.025	-1.530	63	-1.467	558
Totaal	3.642	-2.083	58	-2.025	-1.530	63	-1.467	558

Programma 2 heeft ten opzichte van de begroting een positief resultaat van € 558.000. Hieronder volgt een korte toelichting per product op de verschillen in kolom “begroot versus werkelijk” van bovenstaande tabel.

2.1 Verkeer en vervoer (€ 558.000 voordelig)

Het product verkeer en vervoer bestaat uit vier onderdelen: onderhoud wegen, straten en pleinen, openbare verlichting, diverse verkeerszaken en GVVP. Op dit product is een voordelig resultaat van € 558.000 gerealiseerd.

Er was in 2019 minder klein onderhoud nodig dan het in de begroting opgenomen gemiddelde. Dit levert een voordeel op van € 50.000. Bovendien waren er ook meer inkomsten aan leges voor kabels en leidingen dan verwacht (voordeel van € 16.000). Dit komt omdat er meer aanvragen en werkzaamheden door nutsbedrijven hebben plaatsgevonden.

Er is een voordeel op kapitaallasten van € 274.000 behaald, omdat de investeringen/rehabilitaties niet allemaal conform planning konden worden uitgevoerd vanwege de beschikbare capaciteit van de aannemer. Er zijn minder verkeersregelingen (borden/palen etc.) gekocht (€ 12.000 voordeel). Het budget voor de GVVP is niet volledig benut. Er is veel integraal uitgevoerd met andere onderdelen waardoor niet alle middelen voor het GVVP benodigd waren zoals verwacht om toch de doelen te behalen. (voordeel van € 225.000). Niet alleen door de samenwerking in de regio maar ook de combinatie vanuit bijvoorbeeld wegonderhoud. Bovendien zijn met het oog op de sluitende begroting voor 2020 enkele structurele zaken pas later gestart om onnodig werk te voorkomen. Daartegenover staat de inzet van extern personeel wat niet geraamd was (€ 47.000 nadeel). Tevens is er een voordeel behaald van € 12.000 op de kapitaallasten van het GVVP. Dit komt omdat de aanpassingen niet allemaal conform planning uitgevoerd konden worden. Met betrekking tot openbare verlichting zijn enkele onderdelen goedkoper en enkele onderdelen duurder uitgevallen dan begroot. Per saldo is dit een voordeel van € 15.000.

Omschrijving	Bedrag	V / N
Uitvoering van klein onderhoud wegen, straten en pleinen	€ 50.000	V
Legesontvangsten kabels en leidingen	€ 16.000	V
Kapitaallasten wegen, straten en pleinen	€ 274.000	V
Minder aankopen duurzame goederen verkeer	€ 12.000	V
GVVP	€ 225.000	V
Inzet extern personeel GVVP	€ 47.000-	N
Kapitaallasten GVVP	€ 12.000	V
Openbare verlichting	€ 15.000	V
Diverse kleine verschillen	€ 1.000	V
	<u>€ 558.000</u>	<u>V</u>

Programma 3: Economie

3.1. Economische ontwikkeling (algemeen)

Onderwerp uit coalitieprogramma	<ul style="list-style-type: none"> • We zorgen, gelet op de nieuwe Omgevingswet, voor flexibiliteit in het ruimtelijk beleid en maken gebruik van de mogelijkheden om gewenste veranderingen te realiseren. • We zijn kaderstellend, stimuleren duurzame initiatieven en passen waar nodig maatwerk toe. • We ondersteunen en faciliteren actief nieuwe recreatieve initiatieven.
Wat wilden we bereiken, wat is de doelstelling, de visie?	<ul style="list-style-type: none"> • Toekomstige regulering beperkt zich tot kaders in plaats van strikte regels. • We jagen actief initiatieven aan die meerwaarde hebben voor de directe omgeving en de gemeente en verstrekken actief informatie aan potentiële initiatiefnemers over duurzame mogelijkheden.
Wat hebben we ervoor gedaan?	<ul style="list-style-type: none"> • In 2019 is gestart met een nieuw bestemmingsplan Buitengebied. In dit plan komen onder andere (nieuwe kaders) voor niet-agrarische economische activiteiten in het buitengebied en de invulling van Vrijkomende Agrarische Bebouwing. • In 2019 zijn diverse principeverzoeken voor economische activiteiten beoordeeld en behandeld op basis van de Omgevingsvisie. • Voor het Uitvoeringsprogramma Vrijtijdseconomie zijn diverse projecten voorbereid, waaronder de aanleg van nieuwe recreatieve routes en een merk- en identiteitstraject ter versterking van de branding van Reusel-De Mierden als onderdeel van de Brabantse Kempen. • Er vindt overleg over de regionale detailhandel plaats in de Kempische Retailboard. • Er is een intentieovereenkomst gesloten voor de ontwikkeling van de Markt Zuid en Noord, conform het Centrumplan Reusel. • Organiseren van werkbezoeken van het college aan ondernemers. • Er is budget vrijgemaakt voor het project Techniekcoaches voor het basisonderwijs in de gemeente. • Er is budget vrijgemaakt voor een programmamanager Economie voor het Huis van de Brabantse Kempen en een Manifest opgesteld voor versterking van de Slimme Maakindustrie in de Kempen. • We nemen deel aan het programma economie van de MRE, waar onder andere verbinding is gelegd tussen de Brainport Nationale actieagenda en het Kempisch Manifest en sturing is gegeven aan de financiering van de stichting Brainport en het stimuleringsfonds.

3.1.a. Economische ontwikkeling (agrarische sector en buitengebied)

Onderwerp uit coalitieprogramma	<ul style="list-style-type: none"> • We starten in 2018 in de geest van de Structuurvisie met het opstellen van beleid voor vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen (VAB-beleid). • We stellen nieuw beleid voor landschappelijke inpassing op waarbij rekening wordt gehouden met de nodige variatie in gebiedseigen beplanting die past bij de omgeving. Na het stellen van een duidelijke termijn om aan deze landschappelijke inpassing te voldoen, gaan we bij niet voldoen over tot handhaving. • We maken in samenspraak met het Transitieteam werk van de aanpak van overlast gevende bedrijven.
---------------------------------	---

<p>Wat wilden we bereiken, wat is de doelstelling, de visie?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Het zorgen voor een zachte landing voor agrarische ondernemers die genooddaakt zijn om te stoppen. • Het zorgen voor een invulling van de vrijkomende locaties met meerwaarde voor de omgeving (ecologie, economie en maatschappelijk) en in samenspraak met de omgeving. • We werken -met daar waar nodig maatwerk- toe naar een duurzame agrarische sector, die positief bijdraagt aan de leefbaarheid en gezondheid van onze omgeving en waarbij belangen van ondernemers en inwoners met elkaar in balans worden gebracht. • Het faciliteren van nieuwe aantrekkelijke economische concepten in het landelijk gebied die: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Een oplossing bieden voor regionale uitdagingen (energie, klimaatadaptatie) ▪ Het leef- en woonklimaat van onze (potentiele) inwoners versterken (infrastructuur en landschap). ▪ Springplank zijn voor nieuwe economische concepten.
<p>Wat hebben we ervoor gedaan?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • In 2019 is gestart met een nieuw bestemmingsplan Buitengebied. In dit plan komen onder andere nieuwe kaders voor de invulling van Vrijkomende Agrarische Bebouwing. • Het nieuwe beleid voor landschappelijke inpassing gaat onderdeel uit maken van de Nota Ruimtelijke Kwaliteit (NRK) die in de loop van het 2^e kwartaal 2020 voor vaststelling aan de gemeenteraad wordt aangeboden. Deze NRK wordt vervolgens ook doorvertaald in het nieuwe bestemmingsplan. • De agrarisch contactfunctionaris c.q. ervencoach heeft diverse gesprekken gevoerd met agrarisch ondernemers. • Er zijn voorbereidende gesprekken met Provincie en toneelvereniging gevoerd voor het toneelstuk "Iets met Boeren" dat in 2020 wordt opgevoerd.

3.2. Fysieke bedrijfsinfrastructuur (o.a. bedrijventerreinen)

<p>Onderwerp uit coalitieprogramma</p>	<ul style="list-style-type: none"> • We zetten in samenspraak met ondernemers, inwoners en de dorpsraad Lage Mierde in op herontwikkeling van bedrijventerrein Koningshoek. • We zetten actief in op promotie en acquisitie van bedrijventerrein Kleine Hoeven en stimuleren daarbij het nemen van duurzame maatregelen (zoals zonnepanelen op daken of parkeerdek, aardgasvrij bouwen).
<p>Wat wilden we bereiken, wat is de doelstelling, de visie?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bedrijventerrein Koningshoek in Lage Mierde in samenspraak met ondernemers, inwoners en de dorpsraad omzetten van bedrijventerrein naar een woon- en werkgebied in 2022. • Naast het stimuleren van duurzame maatregelen van bedrijventerrein Kleine Hoeven dwingen we dit daar waar nodig af. • KBP: Ruimte bieden voor groeiende bedrijven. • Goed bezette bedrijventerreinen, zo min mogelijk leegstand.
<p>Wat hebben we ervoor gedaan?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • In 2019 is besloten om de herontwikkeling van de Koningshoek on hold te zetten. Er was onvoldoende draagvlak bij de gevestigde ondernemers en eigenaren. • In het kader van de nieuwe Kempische Bedrijventerreinenvisie is de toekomstwaarde van de gemeentelijke bedrijventerreinen in beeld gebracht en middels een marktconsultatie vraag en behoefte geïnventariseerd. In 2020 wordt het resultaat gepresenteerd en worden nieuwe bedrijventerreinenafspraken gemaakt. • In 2018 is de nieuwe Gaswet in werking getreden. Hierdoor krijgen bedrijven geen aansluiting meer op het gasnet. Er zijn diverse duurzame alternatieven toegepast bij nieuwbouwpanden op de Kleine Hoeven.

	<ul style="list-style-type: none"> • In 2019 is de doorontwikkeling van bedrijventerrein Kleine Hoeven succesvol verlopen. Er zijn 10 kavels verkocht, samen ca. 2,5 ha. Eind 2019 is 47% van de 12,5 ha verkocht. • Er lopen nog een aantal opties op kavels Kleine Hoeven. • In totaal zijn eind 2019 21 bedrijven op de Kleine Hoeven gevestigd of gaan zich binnenkort vestigen. • In 2019 is de uitgifte van bouw kavels op het KBP voortgezet. 5,4 Ha is verkocht en geleverd. Inmiddels is 61% van de gronden verkocht en geleverd en 7% is gereserveerd en nog 32% is beschikbaar. • Uit een inventarisatie in 2019 is gebleken dat de leegstand op de bedrijventerreinen laag is. In 2019 is gestart met een nieuwe bedrijventerreinvisie voor de Kempen voor de afstemming van vraag en aanbod. Eind 2019 zijn ook verzoeken ingediend voor de herbestemming van bedrijfslocaties naar woningbouw op de bedrijventerreinen. Deze verzoeken worden in 2020 verder beoordeeld. • Met een grondeigenaar is een gesprek gevoerd over de aanleg van een zonneweide nabij bedrijventerrein Kleine Hoeven. Dit gebied wordt opengesteld voor initiatieven. • Bedrijventerrein Kleine Hoeven is actief gepromoot via de media, interviews en social media.
--	---

3.3. Bedrijfsloket en -regelingen (o.a. accountmanagement)

Onderwerp uit coalitieprogramma	<ul style="list-style-type: none"> • We zorgen, gelet op de nieuwe Omgevingswet, voor flexibiliteit in het ruimtelijk beleid en maken gebruik van de mogelijkheden om gewenste veranderingen te realiseren. • We zijn kaderstellend, stimuleren duurzame initiatieven en passen, waar nodig, maatwerk toe. • We ondersteunen en faciliteren actief nieuwe recreatieve initiatieven.
Wat wilden we bereiken, wat is de doelstelling, de visie?	<ul style="list-style-type: none"> • Sneller en meer integraal antwoorden op ondernemersvragen. • Makkelijker bedrijf/onderneming vestigen in Reusel-De Mierden. • Toekomstbestendig maken van de weekmarkt.
Wat hebben we ervoor gedaan?	<ul style="list-style-type: none"> • De drie accountmanagers (Agrarisch c.q. ervencoach, Industrie/bedrijventerreinen en Vrijtijdseconomie) hebben via diverse projecten, ondernemersverenigingen, (keukentafel)gesprekken en netwerkbijeenkomst initiatieven opgehaald en gestimuleerd. • Principeverzoeken zijn integraal behandeld en beoordeeld op haalbaarheid en op een vlotte wijze teruggekoppeld aan initiatiefnemers.

3.4. Economische promotie (o.a. vrijetijdseconomie)

Onderwerp uit coalitieprogramma	<ul style="list-style-type: none"> • We ondersteunen en faciliteren actief nieuwe recreatieve initiatieven. • We hebben in onze recreatieve infrastructuur aandacht voor minder mobiele inwoners en bezoekers. Zie als voorbeeld het rolstoel natuurwandelpad. • We zoeken naar manieren om onze natuurpoorten met elkaar te verbinden, bijvoorbeeld via ommetjes, en kijken waar aansluiting met het Belgisch fiets- en wandelwegennetwerk mogelijk is. • In aansluiting op een kwaliteitsimpuls voor de kernen vestigen we de aandacht op beeldbepalende elementen zoals kunstwerken en markante gebouwen middels informatieborden, wandel- en/of fietsroutes. • De bestaande recreatieparken hebben een kwaliteitsimpuls nodig. Hiertoe starten we overleg op met de eigenaren in 2018.
Wat wilden we bereiken, wat is de doelstelling, de visie?	<ul style="list-style-type: none"> • Doorontwikkeling van de recreatieve poorten (zie ook: omgevingsvisie), ruimte bieden voor initiatief, faciliteren.

	<ul style="list-style-type: none"> • We willen de recreatieve poorten en natuurgebieden toegankelijk maken voor iedereen, inclusief de mindervaliden. • We faciliteren de verbinding van de natuurpoorten bijvoorbeeld door routebeschrijvingen tussen de poorten. • Beeldbepalende elementen in de kernen zijn makkelijk vindbaar en duidelijk aangegeven. Voor meer herkenbaarheid en minder verrommeling worden in het buitengebied dezelfde soort borden, paaltjes en verwijzingen gezet. • Een nieuw, levendig centrum dat past bij de Reuselse maat. • Toekomstbestendig houden van de warenmarkt als trekker. • Visie ontwikkelen op de horeca-ontwikkelingen in Reusel-De Mierden.
Wat hebben we ervoor gedaan?	<ul style="list-style-type: none"> • Begeleiden ondernemersinitiatieven nabij de natuurpoorten. • Samenwerking met het Toeristisch Informatie Punt (TIP) en subsidie voor de TIP ter bevordering van lokale promotie. • Uitvoering van projecten van het Kempenbrede uitvoeringsprogramma vrijetijdseconomie (VTE) zoals het ontwikkelen van een innovatieve fietsroute en professionele marketing. • Uitvoering van het project Brabant Remembers (75 jaar bevrijd). • Er is budget vrijgemaakt om de wandelpanelen, welke aan onderhoud toe zijn, in 2020 te kunnen vervangen. • De regionale beleidsvisie dag- en verblijfsrecreatie wordt Kempenbreed herzien. Momenteel is hiervoor een startnotitie gemaakt, die verder zal worden uitgewerkt. • Er is op regelmatige basis overlegd met de projectontwikkelaars van de vakantieparken om tot herontwikkeling van de parken te kunnen komen. • Er zijn plannen ontwikkeld voor een nieuw, levendig centrum (zie programma 8). • Over de toekomst van de weekmarkt zijn afspraken gemaakt met de Stichting De Markt van Morgen. • Er is geïnventariseerd hoe Reusel-De Mierden kan aansluiten op het huidige ruiternetwerk dat in omliggende gemeenten wordt gerealiseerd.

Beleidsindicatoren

1. Functiemenging					
Verhouding tussen banen en woningen en varieert tussen 0% (alleen wonen) en 100% (alleen werken).					
					<i>*geen gegevens 2019</i>
	2015	2016	2017	2018	
Reusel-De Mierden	44,0	43,9	43,6	43,3	
< 25.000 inwoners	47,7	47,7	48,0	48,3	
2. Vestigingen (van bedrijven)					
Het aantal vestigingen (van bedrijven) per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar.					
					<i>*geen gegevens 2019</i>
	2015	2016	2017	2018	
Reusel-De Mierden	151,7	156,1	160,7	163,9	
< 25.000 inwoners	142,0	145,8	148,7	154,0	

Wat mag het kosten?

Overzicht per product:

Totaal per product <i>(bedragen x € 1.000)</i>	Rekening 2018 Saldo	Begroting 2019 (incl. begrotingswijzigingen)			Rekening 2019			Begroot vs werkelijk Saldo
		Uitgaven	Inkomsten	Saldo	Uitgaven	Inkomsten	Saldo	
3.1 Economische ontwikkeling	136	-162	0	-162	-164	22	-142	20
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-2.463	-6.368	6.737	369	-3.429	4.330	901	532
3.3 Bedrijfsloket en -regelingen	-5	-29	37	8	-35	38	4	-4
3.4 Economische promotie	-147	-120	246	126	-61	144	82	-43
Totaal	-2.480	-6.680	7.019	340	-3.689	4.534	845	505

Programma 3 heeft ten opzichte van de begroting een positief resultaat van € 505.000. Hieronder volgt een korte toelichting per product op de verschillen in kolom "begroot versus werkelijk" van bovenstaande tabel.

3.1 Economische ontwikkeling (€ 20.000 voordelig)

Een deel van het geraamde budget voor de Kempische Industrie Agenda 2019 is niet besteed (voordeel € 10.000). Dit bedrag valt vrij. Het budget is niet volledig besteed omdat de projecten die zijn opgestart minder gemeentelijke bijdrage hebben gevraagd dan verwacht.

Omschrijving	Bedrag	V / N
Project Kempische Industrie Agenda	€ 10.000	V
Diverse kleine verschillen	€ 10.000	V
	€ 20.000	V

3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur (€ 532.000 voordelig)

Het resultaat van de Kleine Hoeven in 2019 is € 462.000. Dit komt doordat een deel van de verliesvoorziening vrij kan vallen omdat het verlies lager is gecalculeerd.

De overige posten betreffen de verkoop en aankoop van percelen buiten Kleine Hoeven. In 2019 zijn een aantal agrarische percelen verkocht die niet geraamd waren, waardoor dit een voordeel oplevert van € 87.000. Daartegenover staan de kosten van de grondaankopen welke een nadeel van € 21.000 laten zien.

Omschrijving	Bedrag	V / N
Kleine Hoeven	€ 462.000	V
Verkoop percelen	€ 87.000	V
Kosten grondaankopen	€ 21.000-	N
Diverse kleine verschillen	€ 4.000	V
	€ 532.000	V

3.3 Bedrijfsloket en -regelingen (€ 4.000 nadelig)

Geen bijzonderheden.

3.4 Economische promotie (€ 43.000 nadelig)

Op het onderdeel bevorderen van toerisme in de gemeente is in 2019 € 58.000 overgehouden. Dit heeft te maken met het achter blijven op de planning van projecten in het kader van het Kempenbrede Uitvoeringsprogramma VTE. Er is voorgesteld dit bedrag, à € 43.000, over te hevelen naar 2020 zodat de projecten alsnog kunnen worden uitgevoerd. Tevens is ook voorgesteld om € 10.000 over te hevelen naar 2020 voor de regionale beleidsvisie dag- en verblijfsrecreatie.

Toeristenbelasting heeft een nadeel van € 103.000. De toeristenbelasting is lager als gevolg van een uitspraak van de rechtbank met betrekking tot een vakantiepark, welke invloed heeft op 4 belastingjaren. Dit gehele bedrag is verwerkt in de jaarrekening 2019. Overigens is als gevolg van lopende handhavingstrajecten op vakantieparken sprake van een lager aantal overnachtingen. In 2019 is een oude vordering Toeristenbelasting definitief afgeboekt ten laste van de voorziening dubieuze debiteuren.

Omschrijving	Bedrag	V / N
Vrijtijdseconomie (zit ook in overheveling naar 2020)	€ 43.000	V
Regionale beleidsvisie dag- en verblijfsrecreatie (zit ook in overheveling naar 2020)	€ 10.000	V
Toeristenbelasting	€ 103.000-	N
Diverse kleine verschillen	€ 7.000	V
	€ 43.000-	N

Programma 4: Onderwijs

4.1. Openbaar basisonderwijs

Onderwerp uit coalitieprogramma	<ul style="list-style-type: none"> Niet specifiek beschreven.
Wat wilden we bereiken, wat is de doelstelling, de visie?	<ul style="list-style-type: none"> Het behouden van openbaar basisonderwijs in onze gemeente.
Wat hebben we ervoor gedaan?	<ul style="list-style-type: none"> Er is structureel bestuurlijk en ambtelijk overleg in het Primair Onderwijs en het Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO) binnen de regio waarin ook het openbaar onderwijs aan de orde komt. Voor onze gemeente is dat één school: De Klimop in Reusel.

4.2. Onderwijshuisvesting

Onderwerp uit coalitieprogramma	<ul style="list-style-type: none"> Het behouden van een school in elke kern staat voorop. Daarbij hoort een veilige schoolomgeving die uitnodigt tot spelen en leren.
Wat wilden we bereiken, wat is de doelstelling, de visie?	<ul style="list-style-type: none"> Het behouden van een school in elke kern. Een schoolomgeving die uitnodigt tot spelen en leren.
Wat hebben we ervoor gedaan?	<ul style="list-style-type: none"> Er is met de vaste partners in de scholen (Kempenkind en Nummereen) een nieuwe uniforme overeenkomst gesloten over de huisvesting (beheer, onderhoud, tarieven). Dit is in een vaststellingsovereenkomst vastgelegd. Verschillende scholen hebben, met hulp van de gemeente, succesvol een subsidieaanvraag ingediend voor het vergroenen van het schoolplein. De uitvoering van de plannen hebben de scholen in 2019 al gedaan of wordt in 2020 gedaan.

4.3. Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Onderwerp uit coalitieprogramma	<ul style="list-style-type: none"> We realiseren een goed pedagogisch aanbod met een doorgaande ontwikkellijn voor kinderen van 0 tot 12 jaar. We zetten voortvarend in op het wegwerken van taalachterstanden.
Wat wilden we bereiken, wat is de doelstelling, de visie?	<ul style="list-style-type: none"> Alle kinderen in Reusel-De Mierden bieden we mogelijkheden om zich op alle ontwikkelingsgebieden zo optimaal mogelijk te ontwikkelen en we bevorderen de doorgaande leerlijn. Vermindering van taalachterstand bij onze inwoners. Een veilige schoolomgeving.
Wat hebben we ervoor gedaan?	<ul style="list-style-type: none"> Kinderen die vanwege een handicap niet zelfstandig naar school kunnen reizen kunnen in aanmerking komen voor leerlingenvervoer, waarbij in alle gevallen met het gezin wordt gesproken over de vervoersmogelijkheden en een beroep wordt gedaan op de zelfredzaamheid. Er hebben verschillende activiteiten plaatsgevonden voor leerlingen binnen het basisonderwijs zoals de nationale boomfeestdag, democracy en verkeersveiligheidsdag. In het kader van weerbaarheid en de IJslandse preventieaanpak hebben we samen met de Kempengemeenten twee theatervoorstellingen aangeboden aan ouders van pubers. Beide voorstellingen waren uitverkocht. Met de website kempenbranie.nl hebben we een lokaal gezicht en platform gecreëerd voor de IJslandse aanpak in de Kempen. We hebben trainingen weerbaarheid aangeboden aan verenigingen met jeugdleden. Deze trainingen krijgen een vervolg in 2020. Samen met de andere Kempengemeenten en andere partners als de bibliotheek, het Ster College (zij verzorgen

volwassenenonderwijs), stichting Lezen en Schrijven is een plan voor de aanpak van laaggeletterdheid opgesteld. In 2020 wordt op basis hiervan een Digitaalhuis in onze gemeente opgezet.

- Met de Kempengemeenten hebben we de voorbereidingen gestart om uitvoering te geven aan de wettelijke taak om het aantal uren Voor- en vroegschoolse educatie (VVE) uit te breiden van 10 naar 16 uur per 1 augustus 2020. In afwachting daarvan is het contract voor het VVE aanbod met NummerEen verlengd tot 1 augustus 2020.
- Kinderen die bij aankomst in Nederland ouder zijn dan 6 jaar en een taalachterstand hebben, krijgen een speciaal onderwijsprogramma gericht op het aanleren van de Nederlandse taal om zo snel mogelijk in te stromen in het Nederlandse onderwijs.

Beleidsindicatoren

1. Absoluut verzuim

Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 leerlingen in de leeftijd 5 tot 18 jaar.

*geen gegevens 2018 en 2019

	2014	2015	2016	2017	
Reusel-De Mierden	1,1	0,5	1,1	0,5	
< 25.000 inwoners	1,7	1,6	1,5	1,3	

2. Relatief verzuim

Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 leerlingen, leeftijd 5 tot 18 jaar.

*geen gegevens 2019

	2015	2016	2017	2018	
Reusel-De Mierden	6	5	8	6	
< 25.000 inwoners	20	18	19	17	

3. Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie

Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12-23 jaar) dat voortijdig, zonder startkwalificatie het onderwijs verlaat.

*geen gegevens 2019

	2015	2016	2017	2018	
Reusel-De Mierden	1,3	1,0	1,2	1,2	
< 25.000 inwoners	1,2	1,2	1,3	1,4	

Wat mag het kosten?

Overzicht per product:

Totaal per product <i>(bedragen x € 1.000)</i>	Rekening 2018 Saldo	Begroting 2019 (incl. begrotingswijzigingen)			Rekening 2019			Begroot vs werkelijk Saldo
		Uitgaven	Inkomsten	Saldo	Uitgaven	Inkomsten	Saldo	
4.1 Openbaar basisonderwijs	-96	-95	0	-95	-101	0	-101	-6
4.2 Onderw ijs huisvesting	-315	-365	74	-291	-368	64	-304	-13
4.3 Onderw ijs beleid en leerlingenzaken	-293	-385	25	-360	-743	406	-337	23
Totaal	-704	-845	99	-746	-1.212	470	-742	4

Programma 4 heeft ten opzichte van de begroting een positief resultaat van € 4.000. Hieronder volgt een korte toelichting per product op de verschillen in kolom "begroot versus werkelijk" van bovenstaande tabel.

4.1 Openbaar basisonderwijs (€ 6.000 nadelig)

Het vervoer van de school naar gymlocatie is iets hoger uitgevallen dan begroot (€ 6.000 nadeel). De belangrijkste reden is dat vanaf het schooljaar 2019/2020 er één groep (2 ritten) meer gymonderwijs heeft.

Omschrijving	Bedrag	V / N
Vervoer gymonderwijs	€ 6.000-	N
	€ 6.000-	N

4.2 Onderwijshuisvesting € 13.000 nadelig

Het verschil is te verklaren doordat in 2019 het gehele proces over achterstallige huur en niet gereserveerde middelen voor onderhoud van niet onderwijsruimtes is afgerond (nadeel € 11.000).

Omschrijving	Bedrag	V / N
Huurontvangsten lager dan geraamd	€ 11.000-	N
Diverse kleine verschillen	€ 2.000-	N
	<u>€ 13.000-</u>	<u>N</u>

4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken (€ 23.000 voordelig)

Dit product bestaat uit het vervoer van kinderen naar speciaal onderwijs, schoolbegeleiding, de uitvoering van de leerplichtwet, diverse projecten voor het basisonderwijs en Voor- en vroegschoolse educatie.

Op projecten basisonderwijs is ruim € 5.000 voordeel behaald. Van de geraamde € 10.000 voor overige kosten (bedoeld voor projecten in het kader van weerbaarheid en de IJslandse preventieaanpak) hebben we € 5.000 besteed aan verschillende concrete zaken en dus € 5.000 over gehouden. De projecten die we hebben uitgevoerd waren niet zo duur omdat we veel kosten hebben gedeeld met de 4 Kempengemeenten.

Naast de reguliere uitgaven voor VVE hebben we in 2019 een uitkering ontvangen van het rijk voor onderwijsachterstanden. Door uitval van een medewerker zijn echter geen extra projecten op dit vlak opgepakt in 2019 en is de aandacht eerst uitgegaan naar de wettelijke uitbreiding van het aantal uren peuterprogramma van 10 naar 16 uur per 1 augustus 2020. De niet uitgegeven middelen zijn overgeheveld en worden pas in 2022 afgetrokken door het rijk.

Omschrijving	Bedrag	V / N
Projecten basisonderwijs	€ 5.000	V
Vroeg- en voorschoolse educatie	€ 15.000	V
Diverse kleine verschillen	€ 3.000	V
	<u>€ 23.000</u>	<u>V</u>

Programma 5: Sport, cultuur en recreatie

5.1. Sportbeleid en activering

Onderwerp uit coalitieprogramma	<ul style="list-style-type: none"> We blijven investeren in Click Sport, het naschoolse sport- en beweegprogramma in de Kempen.
Wat wilden we bereiken, wat is de doelstelling, de visie?	<ul style="list-style-type: none"> Zoveel mogelijk inwoners doen aan enige vorm van sport en/of bewegen.
Wat hebben we ervoor gedaan?	<ul style="list-style-type: none"> Er is Click Sport voor alle kinderen in de basisschool leeftijd en op elke school wordt een keer per week een gymles verzorgd door een gymdocent. Onze buurtsportcoach is met 5 projecten bezig: <ul style="list-style-type: none"> motorisch remedial teaching; (groot)ouder kind gym; fun ludo (sportaanbod voor volwassenen); sporten voor mensen met een beperking; Eind 2019 is ook het besluit genomen om bij Uniek Sporten aan te sluiten. We zijn in 2019 gestart met het realiseren van een regionaal sportakkoord. De verdere uitwerking hiervan volgt.

5.2. Sportaccommodaties

Onderwerp uit coalitieprogramma	<ul style="list-style-type: none"> Grootschalige investeringen in accommodaties zijn niet haalbaar, daar zal altijd een redelijke bijdrage van gebruikers tegenover moeten staan. Als verdergaande samenwerking met andere gemeenten van de grond komt, staat het stimuleren van intergemeentelijk gebruik van sportaccommodaties door middel van participatie met andere gemeenten op de gespreksagenda.
Wat wilden we bereiken, wat is de doelstelling, de visie?	<ul style="list-style-type: none"> Adequate basisvoorzieningen van sportaccommodaties in stand houden waar een redelijke eigen bijdrage van verenigingen tegenover staat. Voldoende variatie aan mogelijkheden tot sportbeoefening in de nabije omgeving.
Wat hebben we ervoor gedaan?	<ul style="list-style-type: none"> We hebben gebruik gemaakt van de subsidiemogelijkheden die Brainport Eindhoven heeft geboden voor het verbeteren van de atletiekaccommodatie in Reusel. Het proces van realisering start in 2020. Uitvoering mogelijk nog in 2020 of anders 2021. Op diverse plaatsen zijn nieuwe speeltoestellen geplaatst. De Vlassert en het pleintje bij d'n Achterum in Reusel zijn voorbeelden hiervan. In 2019 hebben de meeste sportverenigingen van de vier gemeentelijke sportparken de nieuwe overeenkomst (in het kader van beheer en onderhoud van basisvoorzieningen en publieke ruimten) met de gemeente ondertekend. Enkele verenigingen moeten dit nog doen en dat wordt in 2020 opgepakt.

5.3. Cultuurpresentatie, -productie en -participatie

Onderwerp uit coalitieprogramma	<ul style="list-style-type: none"> We zetten in samenspraak met de dorpsraden en inwoners in op het behouden van cultuurhistorische evenementen. We gaan extra investeren in Click Cultuur als laagdrempelige mogelijkheid voor kinderen om kennis te maken met allerlei culturele activiteiten in de Kempen. We zijn voor het behoud van de Winterfeesten, mits zelfvoorzienend en ongeacht de locatie of grootte.
Wat wilden we bereiken, wat is de doelstelling, de visie?	<ul style="list-style-type: none"> Behoud van (cultuurhistorische) evenementen die door de inwoners als waardevol bestempeld worden. Alle kinderen in Reusel-De Mierden zijn in de gelegenheid om kennis te maken met verschillende culturele en muzikale

	<p>uitingsvormen, hun talenten te ontdekken, te ontwikkelen en deze vaardigheden te presenteren.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cultuur inzetten als instrument om leefbaarheid op peil te houden en/ of als verbinder in het sociale domein.
Wat hebben we ervoor gedaan?	<ul style="list-style-type: none"> • We subsidiëren individuele leerlingen die lessen in muzikale en culturele vorming volgen. Voor het schooljaar 2018-2019 is er in totaal € 28.314 aan subsidie uitbetaald aan 105 aanvragers. De aantallen blijven de afgelopen jaren ongeveer gelijk. Wel melden er zich nog regelmatig nieuwe docenten aan. Ook hebben er in 2019 gesprekken plaatsgevonden met muziekdocenten over ervaringen en aandachtspunten. • In 2019 vond de tweede editie van het Sport- en Cultuurgala plaats met als thema 'iedereen kan meedoen'. Het was een erg druk bezochte, geslaagde avond. • In het najaar van 2019 stond de viering van 75 jaar vrijheid centraal. Een indrukwekkende en groots opgezette herdenking waarin vele inwoners betrokken zijn geweest. Een mooie en fijne samenwerking met de stuurgroep bestaande uit de Heemkundewerkgroep Reusel en Museum de Bewogen Jaren 1939-1950. • We hebben gesprekken gevoerd met Kempenkind over het vertrek van de Combinatiefunctionaris Cultuur en de invulling daarvan vanaf 1 januari 2020. Deze gesprekken lopen nog door in 2020 om gezamenlijk te komen tot een oplossing.

5.4. Musea

Onderwerp uit coalitieprogramma	<ul style="list-style-type: none"> • Niet specifiek beschreven.
Wat wilden we bereiken, wat is de doelstelling, de visie?	<ul style="list-style-type: none"> • Museum de Bewogen Jaren organiseert in samenwerking met de scholen cultuur- educatieve activiteiten.
Wat hebben we ervoor gedaan?	<ul style="list-style-type: none"> • Museum de Bewogen Jaren ontvangt gemeentelijke subsidie. De vertegenwoordiger van het Museum neemt ook deel in het 4 mei comité en zat in de stuurgroep voor de viering van 75 jaar bevrijding. Door de stuurgroep zijn presentaties gegeven en konden kinderen de tentoonstelling bezoeken. Van alle scholen hebben één of meerdere klassen de tentoonstelling bezocht.

5.5. Cultureel erfgoed

Onderwerp uit coalitieprogramma	<ul style="list-style-type: none"> • Niet specifiek beschreven.
Wat wilden we bereiken, wat is de doelstelling, de visie?	<ul style="list-style-type: none"> • Zorg voor monumenten. • Bewaren van erfgoed voor de toekomstige generaties.
Wat hebben we ervoor gedaan?	<ul style="list-style-type: none"> • De opdracht is geformuleerd en verleend voor het laten uitvoeren van een inventarisatie van cultuurhistorisch waardevolle objecten binnen onze gemeente. De inventarisatie is gestart. • De opdracht is verleend voor het actualiseren van het gemeentelijk erfgoedbeleid.

5.6. Media

Onderwerp uit coalitieprogramma	<ul style="list-style-type: none"> • Niet specifiek beschreven.
Wat wilden we bereiken, wat is de doelstelling, de visie?	<ul style="list-style-type: none"> • Uitvoering geven aan de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob). • Lokaal toereikend media-aanbod.
Wat hebben we ervoor gedaan?	<ul style="list-style-type: none"> • De bibliotheek biedt vanuit haar centrale vestiging en vanuit de bibliotheken op scholen haar diensten aan. In 2019 is de kostenverdeelstelsel gewijzigd en zijn gesprekken gevoerd over mogelijke huisvesting in de Kei. • We stellen subsidie beschikbaar aan Streekomroep de Kempen.

5.7. Openbaar groen en (openlucht)recreatie

Onderwerp uit coalitieprogramma	<ul style="list-style-type: none"> Groen is mooier als je ervan kunt genieten. We kijken samen met dorpsraden en inwoners naar verbetermogelijkheden voor de ontsluiting van natuur en naar multifunctioneel gebruik van natuur in combinatie met recreatie. We geven een extra kwaliteitsimpuls aan de vier dorpspleinen door ze te voorzien van mooie bloemen en beplanting. Qua uitstraling zetten we de bloemetjes meer buiten! We streven naar verdere vergroening van de kernen en verbloeming van het buitengebied. Bepaalde vormen van overlast zijn een doorn in het oog van veel inwoners. We zetten de buitengewone opsporingsambtenaren (BOA's) themagericht in zodat snel inzet kan worden gepleegd op actuele zaken, zoals paarden- en hondenpoep.
Wat wilden we bereiken, wat is de doelstelling, de visie?	<ul style="list-style-type: none"> Gemeenschappelijk gebruik van groen en natuur is geconcentreerd rondom de natuurpoorten. Versterking van de natuur buiten de natuurpoorten. Betere ontsluiting van natuur voor mensen met een beperking. De aantrekkingskracht van de kernen vergroten door fraaiere dorpspleinen. Verblijf en beweging in de leefomgeving stimuleren. Een duurzaam groenbestand met groenvoorzieningen die nu en de komende decennia voldoen aan de gestelde functie waarbij de groenvoorziening op het gestelde onderhoudsniveau blijft
Wat hebben we ervoor gedaan?	<ul style="list-style-type: none"> In 2019 is het natuurpad (53rd Welch Divisionpad op Kleine Hoeven) gerealiseerd. Bij de reconstructieprojecten Vlassert en Dooleg in Reusel zijn de groenvoorzieningen verbeterd.

Beleidsindicatoren

1. Niet sporters

Het percentage niet-wekelijkse sporters ten opzichte van de bevolking van 19 jaar en ouder.

*geen gegevens 2017 t/m 2019

	2012	2016	2018	2019
Reusel-De Mierden	42,4	45,5	geen data	geen data
< 25.000 inwoners	47,4	48,9	geen data	geen data

Wat mag het kosten?

Overzicht per product:

Totaal per product (bedragen x € 1.000)	Rekening 2018 Saldo	Begroting 2019 (incl. begrotingswijzigingen)			Rekening 2019			Begroot vs werkelijk Saldo
		Uitgaven	Inkomsten	Saldo	Uitgaven	Inkomsten	Saldo	
5.1 Sportbeleid en activering	-19	-26	0	-26	-20	2	-18	8
5.2 Sportaccommodaties	-637	-929	119	-810	-1.034	202	-832	-22
5.3 Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	-129	-136	0	-136	-129	0	-129	7
5.4 Musea	-55	-56	0	-56	-56	0	-56	0
5.5 Cultureel erfgoed	-23	-59	0	-59	-17	0	-17	42
5.6 Media	-219	-245	20	-225	-244	19	-225	0
5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie	-706	-1.029	142	-887	-995	107	-888	-1
Totaal	-1.788	-2.480	281	-2.199	-2.495	330	-2.165	34

Programma 5 heeft ten opzichte van de begroting een positief resultaat van € 34.000. Hieronder volgt een korte toelichting per product op de verschillen in kolom "begroot versus werkelijk" van bovenstaande tabel.

5.1 Sportbeleid en activering (€ 8.000 voordelig)

Voor activiteiten en diensten ter stimulering van sport en sportdeelname is minder geld nodig geweest dan was geraamd. Bovendien is op deze post ook een klein deel van de zogenaamde SPUK-bijdrage ontvangen. De SPUK-bijdrage is een Rijksbijdrage ter compensatie van weggevalen BTW-voordelen als gevolg van de verruimde sportvrijstelling in het kader van de BTW.

Omschrijving	Bedrag	V / N
Bijdragen voor sportstimulering	€ 6.000	V
SPUK-bijdrage	€ 2.000	V
	€ 8.000	V

5.2 Sportaccommodaties (€ 22.000 nadelig)

Bij het Sporthuis Reusel heeft het verschil te maken met de SPUK. De BTW kunnen we niet meer verrekenen via de fiscus en daarom wordt dat via een bijdrage van het Rijk (de SPUK-bijdrage) deels gecompenseerd. Ook bij de sportparken heeft het verschil te maken met de SPUK.

Omschrijving	Bedrag	V / N
Regeling SPUK 2019	€ 22.000-	N
	€ 22.000-	N

5.3 Cultuurpresentatie, -productie en -participatie (€ 7.000 voordelig)

Aan dit product is voor € 11.000 minder aan salariskosten toegerekend.

In 2019 is een subsidie betaald aan stichting MOOJ van € 10.000, terwijl hier geen budget voor geraamd was. In het kader van bezuinigingen is deze per abuis afgeraamd. In de begroting 2020 zijn hier inmiddels wel middelen voor opgenomen.

Omschrijving	Bedrag	V / N
Voordeel op salariskosten	€ 11.000	V
Uitgekeerde subsidie	€ 10.000-	N
Diverse verschillen	€ 6.000	V
	€ 7.000	V

5.4 Musea (€ 0 budgettair neutraal)

Geen bijzonderheden.

5.5 Cultureel erfgoed (€ 42.000 voordeel)

Op dit product worden werkzaamheden met betrekking tot monumentenzorg en archeologie verantwoord. Eind 2019 is de opdracht voor de actualisatie van het gemeentelijk erfgoedbeleid uitgezet. De uitvoering vindt plaats in 2020. Er is voorgesteld om voor deze opdracht € 34.000 over te hevelen naar 2020.

Omschrijving	Bedrag	V / N
Actualisatie gemeentelijk erfgoedbeleid	€ 34.000	V
Diverse kleine verschillen	€ 8.000	V
	€ 42.000	V

5.6 Media (€ 0 budgettair neutraal)

Geen bijzonderheden.

5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie (€ 1.000 nadeel)

Geen bijzonderheden.

Programma 6: Sociaal domein

6.1. Samenkracht en burgerparticipatie (algemene voorzieningen t.b.v. participatie)

<p>Onderwerp uit coalitieprogramma</p>	<ul style="list-style-type: none"> • We hebben aandacht voor specifieke doelgroepen. Iedereen doet mee. Onze gemeente is niet voor niets geselecteerd als één van de koplopergemeenten voor de inclusieve samenleving in het kader van het VN-verdrag Handicap. Doorslaggevende factoren hierbij zijn of belangen van inwoners met een beperking hoog op de agenda staan, er een innoverende aanpak is en of de initiatieven bijdragen aan een inclusieve samenleving. • In 2018 wordt een begin gemaakt met een sterkte/zwakte analyse per kern. Deze analyse biedt een belangrijke basis om in 2019 in samenspraak met inwoners en dorpsraden een toekomstagenda per kern op te stellen en daarna de aandachtsgebieden verder uit te werken in het kader van behoud van leefbaarheid en verdere bloei van alle kernen in onze gemeente. • We organiseren maatschappelijke inburgering en taalonderwijs lokaal. • Elke kern verdient een goed onderhouden en financieel gezond gemeenschapshuis voor sociaal-culturele activiteiten, als ontmoetingsruimte voor inwoners en welke ruimte biedt aan groepen en verenigingen. • Wij behouden Cultureel Centrum De Kei bij voorkeur op de huidige locatie.
<p>Wat wilden we bereiken, wat is de doelstelling, de visie?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Niemand ervaart obstakels om mee te kunnen doen aan de samenleving: iedereen doet mee. • Het behoud van leefbaarheid en verdere bloei van alle kernen. • Inburgeringsplichtigen zijn ingeburgerd in Reusel-De Mierden. • Meer statushouders aan het werk, ook in onze eigen organisatie. • In elke kern is een ontmoetingsplek voor inwoners. Deze is toegankelijk voor alle inwoners en biedt ruimte aan groepen en verenigingen. • De gemeenschapshuizen in onze gemeente zijn goed onderhouden en financieel gezond. • Waarborgen van de kwaliteit van de kinderopvanglocaties, buitenschoolse opvanglocaties en gastouderlocaties en -bureaus. • Het systeem van subsidieverlening en verantwoording is objectief en eenvoudig, met minimale administratieve lasten voor zowel de aanvrager als voor de gemeente (mede ter opvolging van de aanbevelingen uit de evaluatie van het subsidiebeleid).
<p>Wat hebben we ervoor gedaan?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vluchtelingenwerk Zuid-Nederland is ingezet voor de maatschappelijke begeleiding van alle statushouders. Het gaat om de inzet van een coördinator voor 12 uur per week, ondersteund door vrijwilligers. • In het Fratershuis is een woonbegeleider voor gemiddeld 15 uur in de week ingezet (vanuit Lumens). Naast een leefbare woning heeft de woonbegeleider als taak sociale activering en een luisterend oor. Het aantal uur is in vergelijking met 2018 naar beneden bijgesteld omdat het aantal bewoners is afgenomen. • In totaal hebben twee nieuwe inwoners (gemeentebreed) de workshops over de Nederlandse kernwaarden gevolgd en de participatieverklaring getekend. • We hebben periodiek overleg gehad met de partners die betrokken zijn bij statushouders. Bij dit overleg worden knelpunten besproken en acties uitgezet om het welzijn van de statushouders te verbeteren. • Het thema van het Sport- en Cultuurgala 2019 was 'iedereen doet mee, ook met een beperking'. Tijdens de avond was er een

	<p>presentatie van Zorgatelier Buiten, vond een optreden door No Limits plaats en werd er een demonstratie rolstoel hockey gegeven. We geven hierdoor meer bekendheid en proberen bewustwording te creëren.</p> <ul style="list-style-type: none"> • We zijn aangesloten bij Uniek Sporten en werken daarbij regionaal samen om meer mensen met een beperking aan sport deel te kunnen laten nemen. • We organiseerden een bijeenkomst over Samen Eten, formeerden een werkgroep en gingen in gesprek met vrijwilligers van Kei Lekker Tafelen. • Met het gehandicaptenplatform werd afgestemd over plannen/projecten rondom verkeer en inrichting van straten. Ook werd gesproken over het informeren van horecaondernemers en over bewustwording. • Er zijn jaarlijks overleggen met de besturen/stichtingen van de gemeenschapshuizen. 't Drieske en De Kei hebben meer aandacht gevraagd vanwege de eigendomssituatie bij 't Drieske en de voorbereiding op de realisatie van een nieuwe Kei (renovatie of nieuwbouw).
--	--

6.2. Wijkteams

Onderwerp uit coalitieprogramma	<ul style="list-style-type: none"> • We ondersteunen mantelzorgers en vrijwilligers middels respijtzorg, zodat zij hun zorgtaken tijdelijk aan een ander kunnen overdragen en even tijd voor zichzelf hebben. • We zetten hulp bij het huishouden ook in voor welzijnsbevordering en ter voorkoming van isolement. • We versterken zelfredzaamheid van inwoners door het stimuleren van de eigen verantwoordelijkheid en mogelijkheden van mensen in hun sociale omgeving. • We gaan meer doen aan preventie op het gebied van veiligheid en jeugd door het aanstellen van een jeugdcoach. Zo mogelijk trekken we hierbij samen op met onze buurgemeenten.
Wat wilden we bereiken, wat is de doelstelling, de visie?	<ul style="list-style-type: none"> • Optimale samenwerking tussen professionele en informele organisaties. • Mantelzorgers voelen zich in staat hun zorgtaken uit te voeren. • Onze inwoners zijn zelfredzaam en benutten hun sociale netwerk. • Jongeren groeien op in een positieve, stabiele en veilige omgeving.
Wat hebben we ervoor gedaan?	<ul style="list-style-type: none"> • Er is een evaluatie van het beleidskader sociaal domein geweest met professionele en informele partijen. Deze ontmoeting versterkt de samenwerking tussen de verschillende partijen. • Er zijn verschillende werkgroepen (met zowel formele als informele partners) actief: zorg & welzijn, dementievriendelijke gemeente en mantelzorg. Zij hebben diverse informatiebijeenkomsten en andere activiteiten georganiseerd en ze bieden ondersteuning (individueel). • Mantelzorgwaardering is er in de vorm van een jaarlijkse mantelzorgdag en mantelzorgcheques, deze worden door het Loket van A tot Z verstrekt. • De consultants van het loket van A tot Z hebben tijdens de keukentafelgesprekken ook aandacht voor de mantelzorger(s). Indien nodig ontvangen ze ondersteuning. • In 2019 is het CJG+ de Kempen gestart met het werken met een toegangsteam. Dit team doorloopt samen met ouders en/of de jeugdige een stappenplan om te onderzoeken wat er nodig is om de hulpvraag op te lossen. Hierbij speelt de eigen kracht van gezin en netwerk een grote rol. Als er ondersteuning nodig is, kan deze worden geboden door de jeugd- en gezinswerkers van het CJG+. Soms is een individuele maatwerkvoorziening nodig. Doel is altijd dat de jeugdige of de ouders zoveel mogelijk op eigen kracht verder kunnen.

	<ul style="list-style-type: none"> • Samen met de gemeente Bladel is een jeugdcoach in dienst genomen. De Jeugdcoach heeft in 2019 jeugdgroepen en hangplekken bezocht en contacten gelegd met jongeren. Hij werkt in het kader van preventie en veiligheid samen met lokale partners rondom jeugd, zoals verenigingen, school, CJG+, politie, preventiemedewerker Novadic-Kentron, combinatiefunctionaris of de buurtsportcoach. Via projecten als Kamperen bij de Boer en ondersteunen carnavalsverenigingen is hij zichtbaar en bereikbaar voor jongeren en ouders.
--	---

6.3. Inkomensregelingen

Onderwerp uit coalitieprogramma	<ul style="list-style-type: none"> • Armoederegeling(en) mogen doorstroming naar werk niet verhinderen.
Wat wilden we bereiken, wat is de doelstelling, de visie?	<ul style="list-style-type: none"> • Alle inwoners moeten deel kunnen nemen aan de maatschappij. Een laag inkomen mag hiervoor geen belemmering zijn. Hierbij is het uitgangspunt dat de armoederegelingen zodanig zijn ingericht dat de doorstroom naar werk niet gehinderd wordt.
Wat hebben we ervoor gedaan?	<ul style="list-style-type: none"> • In 2019 is uitvoering gegeven aan het minimabeleid, wat betekent dat inwoners de mogelijkheid hadden om gebruik te maken van de collectieve zorgverzekering voor minima, de individuele inkomstenstoeslag en de Participatieregeling 18+. • Om beter zicht te krijgen op het gebruik van de minimaregelingen is een armoedemonitor uitgevoerd. Deze monitor vormt input voor een herziening van het minimabeleid. • Stichting Leergeld heeft een subsidie ontvangen voor het ondersteunen van kinderen tot 18 jaar die opgroeien in armoede. Er is nauw contact geweest met Leergeld om de doelgroep zo goed mogelijk te bereiken. Dit heeft gezorgd voor een toename van het bereik met zo'n 6%.

6.4./6.5. Begeleide participatie/ arbeidsparticipatie

Onderwerp uit coalitieprogramma	<ul style="list-style-type: none"> • We ondersteunen de oprichting van een Participatiebedrijf in de Kempen waar de taken uit de Participatiewet die betrekking hebben op werk en algemene bijstand en de taken die voortkomen uit de Wet sociale werkvoorziening voortaan door één organisatie worden uitgevoerd. • Op de arbeidsmarkt moet iedereen mee kunnen doen. Om bij te dragen aan een inclusieve arbeidsmarkt benutten we het netwerk van werkgevers in de regio, stimuleren we goede matching en begeleiding en treffen we een voorziening voor beschermt werk, zodat ook mensen met een arbeidsbeperking met begeleiding en aanpassingen kunnen meedoen. • We denken mee over een zinvolle dagbesteding voor degenen waarvoor betaald werk niet mogelijk is. • We stimuleren de inzet van Social return on investment (SROI) door social return in regionaal verband te gaan organiseren en werkbaar social return eisen te hanteren. Dit alles uiteindelijk met het doel dat meer mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt structureel aan het werk komen. • We stimuleren arbeidsparticipatie door vraag en aanbod in kaart te brengen, daarna goed af te stemmen en te begeleiden.
Wat wilden we bereiken, wat is de doelstelling, de visie?	<ul style="list-style-type: none"> • Alle inwoners kunnen naar vermogen deelnemen aan de maatschappij: inwoners met arbeidsvermogen nemen deel aan de arbeidsmarkt, inwoners zonder arbeidsvermogen hebben een zinvolle dagbesteding. • Een uitvoeringsorganisatie die een efficiënte wijze uitvoering geeft aan de Participatiewet en de Wsw.
Wat hebben we ervoor gedaan?	<ul style="list-style-type: none"> • Op 1 juli 2019 is Kempenplus gestart. Het eerste half jaar van 2019 heeft met name in het teken gestaan van de vorming van dit participatiebedrijf.

	<ul style="list-style-type: none"> • Participatiecoaches van Kempenplus zijn gebiedsgericht gaan werken. Mede hierdoor is het netwerk rondom mensen met een uitkering verstevigd. • We hebben ondernemers die arbeidsplaatsen willen bieden aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt ondersteund in hun zoektocht naar een vestigingslocatie. • Er is een bestuurlijk en ambtelijk overleg gestart op het gebied van arbeidsmarktbeleid waardoor de samenwerking tussen het ruimtelijk domein (economische zaken) en het sociaal domein (participatie) wordt versterkt. Aan dit overleg nemen ook partijen zoals het onderwijs en het bedrijfsleven deel.
--	--

6.6. Maatwerkvoorzieningen (Wmo)

Onderwerp uit coalitieprogramma	<ul style="list-style-type: none"> • We attenderen inwoners op de mogelijkheden van domotica (huisautomatisering) op het gebied van zorg ter bevordering van zelfredzaamheid. • We stimuleren de samenwerking van zorgpartners met het onderwijs om ook in de toekomst 'het werken in de zorg' aantrekkelijk te houden.
Wat wilden we bereiken, wat is de doelstelling, de visie?	<ul style="list-style-type: none"> • Inwoners zijn goed geïnformeerd over de mogelijkheden van bijvoorbeeld domotica ter bevordering van de zelfredzaamheid. • Individueel maatwerk voor volwassenen (18+) als er een zorgvraag is op het gebied van wonen, alarmering en mobiliteit.
Wat hebben we ervoor gedaan?	<ul style="list-style-type: none"> • Samen met de KBO hebben we een bijeenkomst georganiseerd waarbij ouderen werden geïnformeerd over de mogelijkheden op het gebied van wonen (o.a. domotica, mantelzorgwoningen en de financiële consequenties van kleiner wonen). • Bij een zorgvraag van een inwoner wordt door de consultant van het Loket van A tot Z de situatie van de inwoner in beeld gebracht. Zo ontstaat er een beeld van de eigen mogelijkheden en het sociale netwerk. Hiermee kan de consultant een adequate maatwerkvoorziening vaststellen.

6.7. Maatwerkdienstverlening (Wmo en jeugdhulp)

Onderwerp uit coalitieprogramma	<ul style="list-style-type: none"> • We streven naar één contactpersoon per gezin om de samenwerking tussen de verschillende zorgpartners te optimaliseren. • We zetten in op een scherpe inkoop van zorg per product en vermindering van regeldruk.
Wat wilden we bereiken, wat is de doelstelling, de visie?	<ul style="list-style-type: none"> • Een optimale samenwerking tussen zorgpartners met één regisseur per gezin. • Individueel maatwerk voor jongeren en gezinnen leveren via het CJG+ (Centrum voor Jeugd en Gezin+) de Kempen ten behoeve van gezond en veilig opgroeien, groeien naar zelfstandigheid, voldoende zelfredzaam zijn en maatschappelijk participeren. • Individueel maatwerk voor inwoners die ondersteuning nodig hebben vanwege een fysieke of psychische beperking (begeleiding, huishoudelijke hulp, begeleiding, respijtzorg en individueel vervoer). • Er wordt effectief zorg ingekocht waardoor de kosten beheersbaar zijn en de regeldruk verminderd is.
Wat hebben we ervoor gedaan?	<ul style="list-style-type: none"> • Het Loket van A tot Z heeft maatwerk geboden waarbij er gekeken is naar de eigen mogelijkheden, het sociale netwerk en de voorliggende voorzieningen. Indien dit niet toereikend was is er professionele hulp ingezet. • We hebben subsidie verleend aan MEE (is organisatie die zich inzet voor een inclusieve samenleving) voor het bieden van onafhankelijke cliëntondersteuning aan mensen met een beperking. Hierbij hebben we een stijging gezien van het aantal cliënten dat gebruik maakt van de ondersteuning van MEE.

	<ul style="list-style-type: none"> • Een medewerker van het toegangsteam CJG+ de Kempen houdt de regie op zorg en vormt de vaste contactpersoon voor het gezin. Als er specialistische maatwerk op het gebied van jeugdhulp nodig is, verloopt dit ook via deze medewerker. • In 2019 is onderzocht op welke wijze de bemensing van de teams van het CJG+ vorm te geven na 2019 omdat het contract met Combinatie Jeugdzorg afliep op 31 december 2019. Nagenoeg alle medewerkers van het CJG+ zijn in dienst gekomen van de Samenwerking Kempengemeenten per 1 januari 2020. • Halverwege 2019 is gestart met het voorbereiden van de nieuwe contractering voor specialistische jeugdhulp vanaf 2021.
--	---

6.8. Geëscaleerde zorg (Wmo en jeugdhulp)

Onderwerp uit coalitieprogramma	<ul style="list-style-type: none"> • Niet specifiek beschreven
Wat wilden we bereiken, wat is de doelstelling, de visie?	<ul style="list-style-type: none"> • Adequaats aanbod en uitvoering van veiligheid, jeugdreclassering en crisispvang voor jongeren. • Het bieden van hulp en advies aan inwoners die te maken hebben met huiselijk geweld of kindermishandeling. • Mensen met een psychiatrische aandoening die niet goed voor zichzelf kunnen zorgen, kunnen ook meedoen in de maatschappij en krijgen de kans om stapsgewijs voor zichzelf te gaan zorgen.
Wat hebben we ervoor gedaan?	<ul style="list-style-type: none"> • Beschermd Wonen is voor inwoners met ernstige psychiatrische problematiek. Er wordt dan 24 uur toezicht en intensieve begeleiding geboden. De consultants van het Loket van A tot Z geven hiervoor de indicaties. De gemeente Eindhoven is tot 2021 financieel verantwoordelijk: zij ontvangen hiervoor middelen van het Rijk en betalen deze zorg voor ons. • Er is de afgelopen periode geïnvesteerd in de samenwerking met onderwijs, medici en andere partners die een rol spelen bij het signaleren en oplossen van risico's op het gebied van veiligheid. In de nieuwe Verordening Jeugdhulp en het nieuwe meerjarenbeleidskader voor jeugdhulp in de Kempen, welke in 2019 zijn vastgesteld, is veiligheid een belangrijk thema (actielijn 5: jeugdigen beter beschermen als hun ontwikkeling gevaar loopt).

Beleidsindicatoren

1. Banen in de gemeente

Het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 t/m 74 jaar.

*geen gegevens 2019

	2015	2016	2017	2018	
Reusel-De Mierden	486	488	488	488	
< 25.000 inwoners	620	626	635	648	

2. Jongeren met een delict voor de rechter

Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.

*geen gegevens 2016 t/m 2019

	2015	2016	2017	2018
Reusel-De Mierden	1,0	geen data	geen data	geen data
< 25.000 inwoners	1,0	geen data	geen data	geen data

3. Kinderen in uitkeringsgezin

Percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.

*geen gegevens 2019

	2015	2016	2017	2018	
Reusel-De Mierden	3,0	3,0	3,0	3,0	
< 25.000 inwoners	3,0	4,0	4,0	4,0	

4. Netto arbeidsparticipatie

Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.

*geen gegevens 2019

	2015	2016	2017	2018	
Reusel-De Mierden	69,8	69,8	70,5	71,9	
< 25.000 inwoners	66,5	66,8	67,7	68,7	

5. Werkloze jongeren					
Het percentage werkloze jongeren 16 t/m 22 jarigen.					
*geen gegevens 2019					
	2015	2016	2017	2018	
Reusel-De Mierden	1,0	2,0	2,0	1,0	
< 25.000 inwoners	1,0	1,0	1,0	1,0	
6. Personen met een bijstandsuitkering					
Het aantal personen met een bijstandsuitkering per 1.000 inwoners.					
	2e hj 17	1e hj 18	2e hj 18	1e hj 19	
Reusel-De Mierden	125,7	124,2	124,2	124,2	
< 25.000 inwoners	212,2	206,2	199,1	194,0	
7. Lopende reïntegratievoorzieningen					
Het aantal reïntegratievoorzieningen per 1.000 inwoners.					
*geen gegevens 2019					
	2e hj 16	1e hj 17	2e hj 17	1e hj 18	
Reusel-De Mierden	130,1	165,4	189,1	201,9	
< 25.000 inwoners	geen data	geen data	174,7	190,3	
8. Jongeren met jeugdhulp					
Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.					
	2e hj 17	1e hj 18	2e hj 18	1e hj 19	
Reusel-De Mierden	7,2	7,6	8,4	7,5	
< 25.000 inwoners	8,8	8,6	9,3	8,8	
9. Jongeren met jeugdbescherming					
Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdbescherming ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.					
	2e hj 17	1e hj 18	2e hj 18	1e hj 19	
Reusel-De Mierden	0,8	0,6	0,6	1,0	
< 25.000 inwoners	0,9	0,9	0,9	0,9	
10. Jongeren met jeugdreclassering					
Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren 12-22 jaar.					
	2e hj 17	1e hj 18	2e hj 18	1e hj 19	
Reusel-De Mierden	geen data	geen data	geen data	geen data	
< 25.000 inwoners	0,5	0,5	0,5	0,4	
11. Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo					
Het aantal per 1.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo.					
	2e hj 17	1e hj 18	2e hj 18	1e hj 19	
Reusel-De Mierden	390	400	400	430	
< 25.000 inwoners	469	482	496	506	

Wat mag het kosten?

Overzicht per product:

Totaal per product <i>(bedragen x € 1.000)</i>	Rekening 2018 Saldo	Begroting 2019 (incl. begrotingswijzigingen)			Rekening 2019			Begroot vs werkelijk Saldo
		Uitgaven	Inkomsten	Saldo	Uitgaven	Inkomsten	Saldo	
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	1.134	-1.256	92	-1.164	-1.125	75	-1.050	114
6.2 Wijkteams	128	-196	0	-196	-131	0	-131	64
6.3 Inkomensregelingen	775	-2.156	1.406	-750	-2.047	1.481	-566	185
6.4 Begeleide participatie	1.439	-3.350	300	-3.050	-3.125	2.822	-303	2.747
6.5 Arbeidsparticipatie	0	0	0	0	0	0	0	0
6.6 Maatw erkvoorzieningen Wmo	227	-301	131	-170	-303	62	-241	-71
6.7 Maatw erkdiensverlening Wmo en jeugdhulp	4.026	-3.793	18	-3.775	-4.466	15	-4.451	-676
6.8 Geëscaleerde zorg Wmo jeugdhulp	371	-412	0	-412	-419	2	-417	-4
Totaal	8.101	-11.464	1.946	-9.517	-11.615	4.456	-7.159	2.358

Programma 6 heeft ten opzichte van de begroting een positief resultaat van € 2.358.000. Hieronder volgt een korte toelichting per product op de verschillen in kolom "begroot versus werkelijk" van bovenstaande tabel.

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie (€ 114.000 voordelig)

Huishoudelijk Ondersteuningsbudget: er is een verschuiving van het huishoudelijk ondersteuningsbudget (HOB: is een algemene voorziening) naar de maatwerkvoorziening huishoudelijke hulp opgetreden in 2019.

Dit heeft te maken met de invoering van het abonnementstarief en het besluit om het huishoudelijk ondersteuningsbudget te stoppen per 1-1-2020. Hierdoor is er op de lasten van HOB een voordeel van € 37.000.

De lasten van inburgering en opvang van asielzoekers waren € 14.000 lager dan was geraamd. De post Naturalisatie laat een voordeel zien van € 6.000, vooral vanwege hogere legesopbrengsten. Op de post kinderopvang zijn de lasten € 14.000 lager dan was geraamd, vooral vanwege lagere toezichtskosten door de GGD.

Op Jeugd- en jongerenbeleid is € 5.000 minder uitgegeven dan geraamd.

De post Landelijke zorg Jeugdhulp geeft een voordeel van € 31.000 omdat daar minder gebruik van is gemaakt.

Diverse kleinere verschillen geven nog een voordeel van € 7.000

6.2 Wijkteams (€ 64.000 voordelig)

Hierin is opgenomen het transformatiebudget sociaal domein. Dit budget was voor verschillende doeleinden bedoeld. Voor het Uitvoeringsplan Iedereen doet mee, het maatwerkbudget en activiteiten voorliggende voorzieningen zorg, deze uitgaven zijn moeilijk precies te begroten. Op deze onderdelen zijn de kosten € 28.000 lager dan was geraamd. Het maatwerkbudget is een post die moeilijk te begroten valt omdat de uitgaven nogal kunnen fluctueren. Vanaf nu kunnen we op basis van ervaringscijfers realistischer gaan ramen. Overige kosten binnen de post Wmo-overig -met name advieskosten- geven een voordeel van € 12.000.

De kosten van de jeugdcoach zijn lager uitgevallen, waardoor deze post een voordeel geeft van € 13.000.

Op de post Eerstelijnsloket Wmo en Jeugd is een voordeel te zien van € 11.000 vanwege lagere kosten van de GRSK en KempenPlus. De doorbelastingen vanuit de beide gemeenschappelijke regelingen vallen iets anders uit dan was geraamd doordat per 1 juli een deel van de GRSK is opgegaan in KempenPlus.

6.3 Inkomensregelingen (€ 185.000 voordelig)

Op Participatiewet inkomen is een voordeel te zien van € 77.000. De uitkeringslasten zijn € 24.000 lager, terwijl de Buiguitkering € 91.000 hoger is dan geraamd. De kosten van ISD/KempenPlus vallen daarentegen € 38.000 nadeliger uit. De doorbelastingen vanuit de GRSK en KempenPlus vallen iets anders uit dan was geraamd doordat per 1 juli een deel van de GRSK is opgegaan in KempenPlus, waardoor de verdeling over diverse producten is gewijzigd.

De lasten van bijzondere controle zijn € 5.000 meegevallen.

Op Bbz (Bijstandsbesluit Zelfstandigen) is een voordeel te zien van € 24.000. De uitkeringslasten zijn lager maar er is ook iets minder terugontvangen aan verhaalbare bijstand.

Op Bijzondere bijstand en minimabeleid is een voordeel te zien van € 56.000. Er is voor € 38.000 minder uitgegeven aan bijzondere bijstand en voor € 12.000 zijn kosten terugontvangen/verhaald. Het minimabeleid voor belastingen en heffingen is € 12.000 goedkoper uitgevallen. Diverse andere kosten geven nog een nadeel van € 6.000.

6.4 Begeleide participatie (€ 2.747.000 voordelig)

In verband met de afwikkeling van het vermogen van de voormalige WVK-groep is een ontvangst geboekt van € 2,492 miljoen. De bijdrage aan de sociale werkvoorziening geeft een voordeel van € 84.000.

De lasten op Participatie werk vallen per saldo € 171.000 mee. De lasten zijn € 305.000 lager, maar daar staat een hogere bijdrage aan KempenPlus van € 134.000 tegenover.

6.6 Maatwerkvoorzieningen Wmo (€ 71.000 nadelig)

Het nadeel komt vooral door lagere inkomsten voor de eigen bijdragen maatwerkvoorzieningen en opvang en dat is een gevolg van het invoeren van het abonnementstarief.

6.7 Maatwerkdienstverlening Wmo en jeugdhulp (€ 676.000 nadelig)

Er heeft een verschuiving opgetreden van de algemene voorziening voor de huishoudelijke hulp HOB (zie onder 6.1) naar de maatwerkvoorziening huishoudelijke hulp. Daarnaast zien we nog een extra toename die te maken heeft met de aanzuigende werking door de invoering van het abonnementstarief. Het nadeel op dit onderdeel is daardoor € 127.000.

De kosten van begeleiding Wmo zijn € 116.000 nadeliger. Deze zijn zeer afhankelijk van de vraag. Als er bijvoorbeeld relatief veel cliënten zijn die een hoge indicatie voor begeleiding krijgen dan kost dit per cliënt op jaarbasis al meer dan € 14.000. Dit als voorbeeld hoe makkelijk een begroting uit de pas kan lopen.

Zorg aan Jeugd zonder verblijf is € 442.000 nadeliger uitgevallen. Een klein voordeel van € 7.000 is er te zien op Zorg aan Jeugd met verblijf.

6.8 Geëscaleerde zorg Wmo jeugdhulp (€ 4.000 nadelig)

Veiligheid, jeugdreclassering en opvang jeugd is € 15.000 nadeliger uitgevallen, terwijl Opvang en beschermd wonen € 11.000 voordeliger was.

Programma 7: Volksgezondheid en milieu

7.1. Volksgezondheid

<p>Onderwerp uit coalitieprogramma</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Voorkomen is beter dan genezen. Op basis van de uitkomsten van de GGD-gezondheidsmonitor richten we onze preventie-aanpak op specifieke aandachtsgebieden. • We geven voorlichting aan zowel jongeren als ouders. • We werken samen met scholen, huisartsen, Centrum voor Jeugd en Gezin+ de Kempen, verenigingen en instellingen ter bevordering van een gezonde levensstijl en terugdringing van schoolverzuim. • In het geval van een hartstilstand telt elke seconde. Een Automatische Externe Defibrillator (AED) in de nabije omgeving kan levens redden maar dan moet wel duidelijk zijn waar de dichtstbijzijnde AED voorhanden is. We inventariseren het AED netwerk binnen onze gemeente en breiden dit in samenspraak met onze inwoners verder uit zodat er altijd een AED in buurt beschikbaar is en de aanwezigheid daarvan bekend is. • Wij houden continu aandacht voor het versnellen van de aanrijtijden van onze hulpdiensten en volgen de voortgang van het capaciteits- en spreidingsplan nauwlettend. We geven hierbij in regionaal verband onze inbreng, waarbij de belangen van onze inwoners steeds voorop staan. • We onderzoeken de mogelijkheden voor grensoverschrijdende samenwerking op dit gebied.
<p>Wat wilden we bereiken, wat is de doelstelling, de visie?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bevorderen van zowel de geestelijke als de lichamelijke gezondheid van de inwoners van onze gemeente. • NIX18 is de norm: Geen alcohol en niet roken onder de 18 jaar. • Gezonde leefomgeving. • Een dekkend AED netwerk met een beschikbaarheid binnen 6 minuten.
<p>Wat hebben we ervoor gedaan?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • In 2019 is de bestuursopdracht van de GGD verder uitgewerkt en heeft een nader onderzoek plaatsgevonden naar het onderbrengen van de jeugdgezondheidszorg 0-4 jaar bij de GGD. Doel is om te komen tot een organisatie die structureel financieel gezond en wendbaar is. Een definitief besluit over de jeugdgezondheidszorg wordt in 2020 genomen. • Ook in 2019 hebben we ingezet op preventie van middelengebruik. Met onder meer inzetten van de BOB-campagne bij de Pinkstermarkt en de kermis in Reusel, bezoeken aan ouders van (en) groepen jonge kampeerders bij de boer. Maar ook met deelname aan en het uitdragen van de landelijke en regionale campagnes zoals Wat kies jij? IkPas, NIX 18 en Stoptober. • Met carnaval hebben we binnen de horeca aandacht gevraagd voor de campagne 'Ben je Oké' om seksueel overschrijdend gedrag bespreekbaar te maken. Verder is er het hele jaar door aandacht besteed aan het tegengaan van gehoorschade. • In de regio is een plan opgesteld om het steeds normaler vinden van gebruik van drugs door inwoners tegen te gaan in heel de regio Oost-Brabant. Ook ons college heeft hier mee ingestemd. Uitwerking vindt plaats in 2020. • Samen met de Kempengemeenten, de middelbare scholen en de GGD vertalen we de succesvolle IJslanse preventieaanpak in een lokale aanpak. In 2019 hebben we overleggen gevoerd met ouders en andere betrokkenen en zijn op basis van de verkregen input speerpunten benoemd die verder zijn en worden uitgewerkt. Concrete acties van 2019 waren theatervoorstellingen voor alle inwoners over het Puberbrein van Marina van der Wal, trainingen weerbaarheid voor sportverenigingen en de lancering van de

	<p>website Kempenbranie, onze regionale naam voor de IJslandse aanpak.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ook in 2019 is samen met de 4 werkgroepen AED gewerkt aan het netwerk van AED's en burgerhulpverleners. In principe is er een dekkend netwerk over de vier kernen, maar dit is een continu proces wat veel tijd en energie vraagt omdat er zoveel particulieren bij betrokken zijn. AED's die vervangen moeten worden en waarvoor middelen gezocht moet worden, overleg met de achterliggende organisaties hierover (dorpsraden en stichtingen zorg en welzijn), AED's die er wel zijn, maar niet zichtbaar zijn bij Hartslagu (wat juist belangrijk is om ingezet te kunnen worden bij een reanimatie).
--	---

7.2. Riolering

Onderwerp uit coalitieprogramma	<ul style="list-style-type: none"> • We zorgen voor meer groen en minder verharding in de openbare ruimte zodat overtollig water zijn weg kan vinden, onderzoeken de capaciteit van gemeentelijke waterberging en nemen, waar nodig, maatregelen. • We stimuleren daarnaast ook inwoners om zelf meer groen en minder verharding op hun eigen erf aan te leggen en schoon hemelwater af te koppelen zodat dit niet in het riool terecht komt maar bijvoorbeeld in een regenton, vijver of infiltratiekrat.
Wat wilden we bereiken, wat is de doelstelling, de visie?	<ul style="list-style-type: none"> • Wateroverlast verminderen. • Goed beheersen van hemelwater.
Wat hebben we ervoor gedaan?	<ul style="list-style-type: none"> • Naast de reguliere onderhouds- en beheertaken is de riolering in en rondom De Vlassert in Reusel vervangen door een gescheiden rioolstelsel. De bewoners zijn meerdere keren benaderd om af te koppelen met het aanbod van advies en materiaal van de gemeente. Dit heeft helaas niet tot het gewenste resultaat geleid (zoveel mogelijk afgekoppelde regenwaterafvoeren). • In het project Postelsedijk wordt veel meer ruimte voor water en groen gerealiseerd. • Er heeft een grootschalig onderzoek plaatsgevonden naar aangesloten regenwater op het vacuümriool. Vele panden lozen illegaal regenwater. Noodzakelijke acties worden in 2020 verder opgepakt. • Het project afkoppelen Turnhoutseweg is voorbereid en komt in 2020 in uitvoering.

7.3. Afval

Onderwerp uit coalitieprogramma	<ul style="list-style-type: none"> • We verscherpen de handhaving op illegale afvaldumping om milieuschade tegen te gaan. • We kijken kritisch naar het huidige systeem van afvalstoffeninzameling en de aanbesteding daarvan. Meer en beter afval scheiden en minder afval produceren moet in de kosten voor de inwoner worden teruggezien.
Wat wilden we bereiken, wat is de doelstelling, de visie?	<ul style="list-style-type: none"> • Verminderen afvaldumping in het buitengebied. • Betere afvalscheiding vertalen naar een lagere afvalstoffenheffing. • Maximaal 5% restafval in 2020. • Materialentransitie 'van afval naar grondstof' mede koppelen aan werkgelegenheid (o.a. Social Return).
Wat hebben we ervoor gedaan?	<ul style="list-style-type: none"> • Verminderen afvaldumpingen in het buitengebied door communicatie en handhaving is een continu proces. • Betere afvalscheiding vertalen naar een lagere afvalstoffenheffing is voor zover mogelijk bereikt. • De doelstelling van maximaal 5% restafval is in 2019 (al) behaald. • De materialentransitie is gekoppeld aan werkgelegenheid middels het contract met Baetsen en de inzet van medewerkers van Kempenplus op de milieustraat.

	<ul style="list-style-type: none"> Op gebied van de circulaire economie wordt vanuit de kadernota Grondstoffen gewerkt aan een 'Grondstoffencentrum'.
--	--

7.4. Milieubeheer

Onderwerp uit coalitieprogramma	<ul style="list-style-type: none"> We zetten in op duurzaamheid en gaan onverminderd door met het werken aan de doelstelling om onze gemeente energieneutraal te maken. Daarbij stellen we zowel lokaal als regionaal beleid op voor de toepassing van een mix van duurzame energiebronnen, zoals wind, zon en aardwarmte. We stimuleren bouwen zonder aardgas en bereiden onze gemeente voor op de transitie van aardgas naar duurzame energiebronnen. We stimuleren het gebruik van staldaken voor het opwekken van zonne-energie. We bieden kansen aan initiatieven op het gebied van circulaire economie (hergebruik grondstoffen en materialen). Voor ongediertebestrijding is een gecoördineerde aanpak nodig.
Wat wilden we bereiken, wat is de doelstelling, de visie?	<ul style="list-style-type: none"> Energiebesparing maximaliseren. Stimuleren en faciliteren van opwekken duurzame energie. Op termijn (2025) energieneutraal. Het opwekken van zonne-energie stijgt jaarlijks met 20-25%. Er zijn twee nieuwe initiatieven op het gebied van circulaire economie gerealiseerd. Uitwerking notitie grootschalige opwekking wind en zonne-energie.
Wat hebben we ervoor gedaan?	<ul style="list-style-type: none"> In 2019 is de subsidieaanvraag Regeling Reductie Energiegebruik (RRE) aangevraagd en toegekend. Het project 'Winst uit je woning' wordt in 2020 gestart en heeft als doel om woningeigenaren te stimuleren om energiebesparende maatregelen te treffen. Energie-neutraal in 2025 ligt op schema en is haalbaar. Voor de ontwikkeling van grootschalige zonne-energie op land is het noodzakelijk dat de gemeente een visie op zon opstelt. Dit document (Grootschalige wind en zon) is in 2020 ter vaststelling aangeboden en biedt mogelijkheden om een structurele bijdrage aan de doelstelling te leveren. Het beleidskader grootschalige zon- en windinitiatieven is opgesteld en wordt ter vaststelling aangeboden aan de raad. Het bijbehorende toetsingskader wordt daar ter kennisgeving bijgevoegd. Na vaststelling kunnen de eerder ingediende en nieuwe initiatieven beoordeeld worden.

Beleidsindicatoren

1. Omvang huishoudelijk restafval					
Aantal kilogram per inwoner niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.					
					<i>* geen gegevens 2019</i>
	2015	2016	2017	2018	
Reusel-De Mierden	35	19	11	7	
< 25.000 inwoners	162	148	140	136	
2. Hernieuwbare elektriciteit					
Percentage.					
					<i>* geen gegevens 2019</i>
	2015	2016	2017	2018	
Reusel-De Mierden	45,0	48,2	45,5	50,5	
< 25.000 inwoners	geen data	geen data	geen data	geen data	

Wat mag het kosten?

Overzicht per product:

Totaal per product <i>(bedragen x € 1.000)</i>	Rekening 2018 Saldo	Begroting 2019 (incl. begrotingswijzigingen)			Rekening 2019			Begroot vs werkelijk Saldo
		Uitgaven	Inkomsten	Saldo	Uitgaven	Inkomsten	Saldo	
7.1 Volksgezondheid	-444	-463	0	-463	-477	0	-477	-14
7.2 Riolering	337	-1.061	1.481	420	-1.185	1.567	382	-38
7.3 Afval	148	-847	1.040	193	-992	1.122	130	-63
7.4 Milieu	-525	-471	0	-471	-664	11	-653	-182
Totaal	-484	-2.842	2.521	-321	-3.318	2.700	-618	-297

Programma 7 heeft ten opzichte van de begroting een negatief resultaat van € 297.000. Hieronder volgt een korte toelichting per product op de verschillen in kolom "begroot versus werkelijk" van bovenstaande tabel.

7.1 Volksgezondheid (€ 14.000 nadelig)

Het budget voor lokaal gezondheidsbeleid is in 2019 niet geheel benut. We hebben een contract afgesloten met Hartslagnu, maar de kosten hiervan, € circa € 900, zijn pas in 2020 gefactureerd. Verder is ervoor gekozen om in 2019 geen grote informatiebijeenkomst te organiseren voor ouders over drugs en alcohol, maar deze in 2020 te plannen.

Jeugdgezondheidszorg: in de begroting was nog geen rekening gehouden met het rijksvaccinatieprogramma dat Zuidzorg voor ons uitvoert voor de 0-4 jarigen. De kosten hiervan bedragen circa € 18.000. Hiervoor krijgen wij via de algemene uitkering aanvullende middelen van het rijk.

Omschrijving	Bedrag	V / N
Lokaal gezondheidsbeleid	€ 3.000	V
Rijksvaccinatieprogramma	€ 18.000-	N
Diverse kleine verschillen	€ 1.000	V
	€ 14.000-	N

7.2 Riolering (€ 38.000 nadelig)

Zowel de lasten als de baten met betrekking tot riolering zijn iets hoger dan was geraamd. Daardoor is meer toegevoegd aan de voorziening riolering. Overigens kent dit product per definitie een positief saldo vanwege het feit dat BTW en overheadkosten wel via de inkomsten op dit product zichtbaar zijn, maar de lasten daarvan elders worden geboekt. Vooral de steeds lager wordende rekenrente pakt gunstig uit voor de rioollasten.

Bij de doorbelasting van rioolaansluitingen zijn in 2019 een aantal aansluitingen gerealiseerd, welke pas in 2020 worden doorbelast en afgerekend.

Omschrijving	Bedrag	V / N
Voorziening riolering	€ 273.000-	N
Planvorming, onderzoek, maatregelen riolering	€ 83.000	V
Kapitaallasten riolering	€ 45.000	V
Salariskosten	€ 17.000	V
Lagere energiekosten	€ 14.000	V
Ontvangen subsidie van de Provincie	€ 20.000	V
Baten rioolheffing	€ 84.000	V
Aanleg rioolaansluitingen	€ 39.000-	N
Diverse kleine verschillen	€ 11.000	V
	€ 38.000-	N

7.3 Afval (€ 63.000 nadelig)

De post doorberekende afvalverwijdering (DIFTAR) is circa € 13.000 hoger dan begroot, doordat de afrekening van de PMD inzameling over de jaren 2015 en 2016 in 2019 is verrekend. Hiernaast zijn de kosten voor de milieustraat en het diftarsysteem hoger uitgevallen. De inkomsten uit de afvalstoffenheffing vallen € 32.000 lager uit dan was begroot.

Per saldo heeft het product afval ruim € 100.000 te weinig opgebracht c.q. teveel gekost, zodat een 100% kostendekking niet gerealiseerd is. De afzet van restafvalzakken loopt nog steeds terug, waardoor de opbrengstenramingen te hoog blijken te zijn. Bij volledige kostendekking zou dit product een voordelig saldo

moeten hebben ter hoogte van de compensabele BTW en de overheadkosten omdat die kosten wel meegerekend worden in de afvalstoffenheffing maar niet als last op dit product mogen worden verantwoord.

Omschrijving	Bedrag	V / N
Doorberekende afvalverwijdering (DIFTAR)	€ 13.000-	N
Overige afvalverwijdering en -verwerking	€ 9.000-	N
Baten afvalstoffenheffing	€ 41.000-	N
	€ 63.000-	N

7.4 Milieu (€ 182.000 nadelig)

Onder dit product vallen Openbare hygiëne, Milieubeheer en Overige kosten milieubeheer.

De overschrijding van het budget is het gevolg van de extra opdrachten die de ODZOB heeft uitgevoerd in verband met de vele verzoeken tot intrekking van milieuvergunningen in combinatie met verzoeken om handhaving bij dierhouderijen. De ODZOB heeft geadviseerd (basistaak) op de intrekkingverzoeken waarvoor ook extra milieucontroles zijn uitgevoerd. De kosten die hiervoor in rekening zijn gebracht en bedragen € 100.566. De kosten van de juridische inzet van de ODZOB zijn € 30.898. Daarmee komen de totale extra kosten op € 131.464. Het restant verschil van € 10.876 met de eindafrekening wordt verklaard door advieskosten als gevolg van extra milieuonderzoeken/klachtafhandeling.

Een groter deel van de kosten van VTH zijn geboekt op het product milieu (en dus verhoudingsgewijs minder op met name bestemmingsplannen en bouw-, woning- en welstandstoezicht, programma 8).

Omschrijving	Bedrag	V / N
Extra opdrachten ODZOB	€ 101.000-	N
Juridische inzet ODZOB	€ 31.000-	N
Doorrekening kosten VTH (milieubudgetten)	€ 54.000-	N
Diverse kleine verschillen	€ 4.000	V
	€ 182.000-	N

Programma 8: VHROSV (Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing)

8.1. Ruimtelijke ordening

Onderwerp uit coalitieprogramma	<ul style="list-style-type: none"> We zorgen, gelet op de nieuwe Omgevingswet, voor flexibiliteit in het ruimtelijk beleid en maken door lokaal maatwerk gebruik van de mogelijkheden om gewenste veranderingen te realiseren.
Wat wilden we bereiken, wat is de doelstelling, de visie?	<ul style="list-style-type: none"> We vertalen de vastgestelde Omgevingsvisie in een nieuw juridisch kader (bestemmingsplan) met aandacht voor flexibiliteit om maatwerk mogelijk te maken. We stellen nieuw beleid voor landschappelijke inpassing op, waarbij rekening wordt gehouden met de nodige variatie in gebiedseigen beplanting die past bij de omgeving. Na het stellen van een duidelijke termijn om aan deze landschappelijke inpassing te voldoen, gaan we bij niet voldoen over tot handhaving.
Wat hebben we ervoor gedaan?	<ul style="list-style-type: none"> In 2019 hebben we het proces doorlopen om te komen tot de keuze van het instrument van uitwerking van de Omgevingsvisie voor het buitengebied. Hierbij is gekozen voor een bestemmingsplan plus-variant. In september 2019 hebben we hiervoor opdracht verstrekt aan het bureau Pouderoyen Compagnons. In het vierde kwartaal van 2019 hebben meerdere werkateliers plaatsgevonden. De resultaten hiervoor verwerken we in een Nota van Uitgangspunten met daarin beleidsactualisatie, die dient als basis voor het nieuwe bestemmingsplan. Het nieuwe beleid voor landschappelijke inpassing gaat onderdeel uitmaken van de Nota Ruimtelijke Kwaliteit die we vervolgens ook doorvertalen in het nieuwe bestemmingsplan.

8.2. Grondexploitatie

Onderwerp uit coalitieprogramma	<ul style="list-style-type: none"> We kijken in 2019 in samenspraak met de dorpsraden per kern naar verdere differentiatie van grondprijzen. We geven voortvarend uitvoering aan het centrumplan Hart van Reusel conform de opgestelde visie. Als verdergaande samenwerking met andere gemeenten van de grond komt, wordt een onderzoek naar toekomstig gebruik van het huidige gemeentehuis opgestart.
Wat wilden we bereiken, wat is de doelstelling, de visie?	<ul style="list-style-type: none"> Realiseren van betaalbare woningen in de kernen om jongeren in het dorp houden. Centrumplan Hart van Reusel: <ol style="list-style-type: none"> Herinrichting van de markt inclusief realisatie aangrenzende opstallen. Omvorming Wilhelminalaan. Herinrichting van aansluitende wegen en straten. Onderzoek naar het toekomstig gebruik van het huidige gemeentehuis opstarten als bij verdergaande samenwerking andere locatiekeuzes worden gemaakt. Actualiseren grondbeleid om invulling te kunnen geven aan ambities gemeente.
Wat hebben we ervoor gedaan?	<ul style="list-style-type: none"> We hebben in december 2019 opdracht verstrekt voor het actualiseren van de nota grondbeleid. De uitvoering hiervan vindt plaats in 2020. In 2019 is gestart met de bouw van 8 duplexwoningen op het terrein van Den Horst aan de Mierdseweg. Voor Hulsel is in 2019 het bestemmingsplan voor een nieuwe woningbouwlocatie vastgesteld zodat in die kern bouwmogelijkheden blijven bestaan. Voor Molen Akkers/Denestraatse Akkers in Reusel is in 2019 gestart met een bestemmingsplanprocedure waarin wordt voorzien in woningbouwlocaties, ook voor betaalbare woningen.

8.3. Wonen en bouwen

Onderwerp uit coalitieprogramma	<ul style="list-style-type: none"> • We bepalen het toekomstige woonprogramma per kern in samenspraak met dorpsraden en inwoners. • Bij actualisatie of herziening van bestemmingsplannen onderzoeken we de toekomstige behoeften van inwoners en nemen deze mee in de planvorming. Een nu reeds bekende behoefte is de vrije huursector omdat het aantal mensen, dat wil huren maar niet in aanmerking komt voor een sociale huurwoning, groeit. • We benaderen initiatieven voor collectief particulier opdrachtgeverschap (CPO) positief. • In overleg met de Woningstichting kijken we naar mogelijkheden om wachtlijsten te verkorten. • We stellen beleid op voor de huisvesting van arbeidsmigranten. Hierbij worden onze inwoners en andere belanghebbende(n) betrokken en vindt afstemming plaats met gemeenten in onze omgeving.
Wat wilden we bereiken, wat is de doelstelling, de visie?	<ul style="list-style-type: none"> • Woningen bouwen naar behoefte. • Invulling geven aan transformatielocaties stedelijk gebied en buitengebied. • Realisatie van 55 sociale huurwoningen conform doelstellingen woonvisie. • Structurele huisvesting arbeidsmigranten realiseren. • Geïnteresseerden in een huurwoning worden door corporaties zo snel en adequaat mogelijk geholpen.
Wat hebben we ervoor gedaan?	<ul style="list-style-type: none"> • Er is in 2018 een ruimtelijk afwegingskader voor de huisvesting van arbeidsmigranten in Reusel-De Mierden opgesteld, nieuwe initiatieven worden hieraan getoetst. In 2019 zijn geen nieuwe initiatieven ingediend. • In 2019 zijn 51 woningen gereed gemeld, waarvan 25 sociale huurwoningen. • In 2019 zijn 75 woningen in aanbouw genomen, waarvan 23 sociaal. • In 2019 is gestart met de bouw van 8 duplexwoningen (sociale huur) op het terrein van Den Horst aan de Mierdseweg in Reusel. • De beleidsregels beoordeling woningbouwinitiatieven zijn opgesteld, nieuwe initiatieven worden hieraan getoetst.

Beleidsindicatoren

1. Gemiddelde WOZ-waarde					
De gemiddelde WOZ-waarde van woningen x€ 1.000					
	2016	2017	2018	2019	
Reusel-De Mierden	259	263	271	281	
< 25.000 inwoners	253	260	268	geen data	
2. Nieuw gebouwde woningen					
Het aantal nieuwbouwwoningen per 1.000					
	2015	2016	2017	2018	<i>*geen gegevens 2019</i>
Reusel-De Mierden	4,6	14,0	9,2	9,5	
< 25.000 inwoners	7,1	7,9	9,0	8,6	
3. Demografische druk					
De som van het aantal personen van 0-20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20-65 jaar (percentage).					
	2016	2017	2018	2019	
Reusel-De Mierden	65,2	66,3	68,8	70,9	
< 25.000 inwoners	76,9	77,7	78,5	79,0	
4. Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden					
Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.					
	2016	2017	2018	2019	
Reusel-De Mierden	570	585	540	547	
< 25.000 inwoners	676	683	687	708	
5. Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden					
Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.					
	2016	2017	2018	2019	
Reusel-De Mierden	936	953	752	762	
< 25.000 inwoners	770	774	764	784	

Wat mag het kosten?

Overzicht per product:

Totaal per product <i>(bedragen x € 1.000)</i>	Rekening 2018 Saldo	Begroting 2019 (incl. begrotingswijzigingen)			Rekening 2019			Begroot vs werkelijk Saldo
		Uitgaven	Inkomsten	Saldo	Uitgaven	Inkomsten	Saldo	
8.1 Ruimtelijke ordening	-1.127	-1.190	239	-951	-1.103	-13	-1.116	-165
8.2 Grondexploitatie	-337	-6.132	6.077	-55	-2.438	2.424	-14	41
8.3 Wonen en bouwen	201	-455	852	397	-376	995	619	222
Totaal	-1.263	-7.777	7.168	-609	-3.917	3.406	-511	98

Programma 8 heeft ten opzichte van de begroting een positief resultaat van € 98.000. Hieronder volgt een korte toelichting per product op de verschillen in kolom "begroot versus werkelijk" van bovenstaande tabel.

8.1 Ruimtelijke ordening (€ 165.000 nadelig)

Onder dit product vallen:

- Bestemmingsplannen (€ 266.000 nadeel)
- Omgevingswet (€ 130.000 voordeel)
- Structuurvisie (€ 5.000 voordeel)
- Transitie dierhouderij (€ 8.000 voordeel)
- Omgevingsvisie naar juridische kaders (€ 57.000 voordeel)
- Windpark Reusel (€ 101.000 nadeel)

Bestemmingsplannen

De salaris- en inhuurkosten zijn toegelicht in de paragraaf Bedrijfsvoering. Wij verwijzen daar hier naar. Aan leges voor bestemmingsplanprocedures is € 28.000 minder ontvangen omdat de kosten van deze procedure vaker middels anterieure overeenkomsten worden verhaald. De raming voor bijdrage van derden is met € 120.000 onderschreden. Deze bijdragen betreffen bijdragen op basis van anterieure overeenkomsten. Voor de diverse ruimtelijke ontwikkelingen sluiten we anterieure overeenkomsten met de initiatiefnemers, waarin we onder meer afspraken maken over de financiële uitvoerbaarheid van de beoogde

ontwikkeling. Op basis van deze overeenkomsten betalen de initiatiefnemers de kosten voor bouw- en woonrijp maken, (her)inrichting openbaar gebied, ambtelijke uren en planologische procedures en eventuele planschade. De inkomsten en uitgaven ten aanzien van deze overeenkomsten worden afzonderlijk geboekt en eventuele saldi komen op de balans terecht. Zodra alles met betrekking tot een overeenkomst is betaald en ontvangen wordt het restant ten gunste of ten laste van de exploitatie gebracht.

Advieskosten vallen € 17.000 voordeliger uit en aan diensten door derden is € 31.000 minder uitgegeven. Deels heeft dat te maken met specialistische kennis die nu via inhuur in huis is en daarom niet afzonderlijk hoeft te worden ingekocht.

De kosten van de afdeling VTH van de Kempensamenwerking zijn anders verdeeld over diverse producten dan was geraamd. Daardoor is dit product voor € 57.000 minder belast.

Voorts is er sprake van € 25.000 nadeel op kapitaallasten omdat de lasten eerder waren geraamd, terwijl de werkelijke lasten vanwege vertraagde uitvoering later worden geboekt.

Omgevingswet

Voorgesteld is om het budget Omgevingswet over te hevelen naar 2020 (€ 130.000 voordeel).

Het jaar 2019 heeft net als 2018 nog vooral in het teken van verkenning en educatie gestaan. Er hebben diverse workshops plaatsgevonden. Omdat deze voor meerdere personen in de organisatie waren, zijn deze kosten via het opleidingsplan bekostigd in plaats van via het budget voor de Omgevingswet. Ook is begonnen met een eerste beleidsinventarisatie om over te hevelen naar het toekomstige Omgevingsplan. In samenspraak met de andere Kempengemeenten zijn afspraken gemaakt over de financiën voor het digitale stelsel. Dit zijn allemaal nog grotendeels voorbereidende en administratieve werkzaamheden. Daarnaast is de laatste maanden van 2019 opnieuw onduidelijkheid ontstaan over de datum van inwerkingtreding van de Omgevingswet. Pas half december 2019 heeft de Minister bevestigd dat invoering ervan op 1 januari 2021 "wenselijk en mogelijk is", maar het definitieve besluit hierover wordt pas omstreeks juni 2020 genomen. Inmiddels is duidelijk dat 1 januari 2021 niet haalbaar is. Vooralsnog wordt 1-1-2022 aangehouden.

Structuurvisie

Een voordeel van € 5.000 komt door minder toegerekende salariskosten (zie ook de toelichting bij bestemmingsplannen)

Transitie dierhouderij

Een deel van de raming "diensten door derden" is ingevuld via ingehuurd personeel, waardoor per saldo een voordeel is te zien van € 8.000.

Omgevingsvisie naar juridische kaders

Op dit onderdeel is een voordeel gerealiseerd van € 57.000. Voorgesteld is om het restant over te hevelen naar 2020. De opdracht voor het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied als uitwerking van de Omgevingsvisie is pas in oktober 2019 verstrekt. De eerste werkzaamheden om te komen tot een Nota van Uitgangspunten als basis voor het bestemmingsplan zijn inmiddels volop gaande.

Windpark Reusel

Voor het project windpark Agro-Wind zijn reeds veel kosten gemaakt. Het betreft de inhuur van de projectleider, een communicatieadviseur, de kosten van de commissie voor de milieueffectrapportage, advieskosten en advocaatkosten.

Deze kosten worden verhaald via de anterieure overeenkomst die met de initiatiefnemers is gesloten. Op basis van de plankostenscan bedraagt de exploitatiebijdrage € 132.634,-. De bijdrage wordt in 3 termijnen betaald: 20% van de bijdrage (€ 26.526,80) is verschuldigd binnen een maand na verlening van de omgevingsvergunning; 30% (€ 39.790,20) binnen een maand na het bereiken van financial-close en de overige 50% (€ 66.317,-) is verschuldigd binnen een maand na start van de exploitatie.

Op 3 maart 2020 verleende het college van burgemeester en wethouders de omgevingsvergunning. De eerste factuur (voor 20% van de bijdrage) is verzonden. De exploitatiebijdrage is ook verschuldigd als blijkt dat de omgevingsvergunning geen stand houdt of als financial close niet wordt bereikt en het project dus geen doorgang kan vinden.

Indien het project gerealiseerd wordt, duurt het nog enige tijd voor dat deze post budgetneutraal wordt (binnen een maand na start van de exploitatie). Dit zal niet eerder plaatsvinden dan 2022.

De kosten en opbrengsten die verband houden met de vergunning voor de activiteit bouwen vallen niet onder deze post.

Omschrijving	Bedrag	V / N
Bestemmingsplannen	€ 264.000-	N
Omgevingswet	€ 130.000	V
Omgevingsvisie naar juridische kaders	€ 57.000	V
Windmolenpark Reusel-zuid	€ 101.000-	N
Diverse kleine verschillen	€ 13.000	V
	€ 165.000-	N

8.2 Grondexploitatie (€ 41.000 voordelig)

Grondexploitatie geeft in totaal een voordelig resultaat van € 41.000, te specificeren als volgt:

Omschrijving	Bedrag	V / N
Niet onderhanden werk: verkoop perceel Denestraat en voordelig saldo budget afronding Molen Akkers fase 1	€ 504.000	V
Tussentijdse winstneming Kerkekkers Hulsel	€ 60.000	V
Correctie tussentijdse winst voorgaande jaren Molen Akkers Reusel	€ 245.000-	N
Gedeeltelijk vrijval verliesvoorziening De Leeuwerik Hooge Mierde	€ 4.000	V
Correctie tussentijdse winst voorgaande jaren Hasselt-II Lage Mierde	€ 81.000-	N
Ophoging verliesvoorziening Hart van Reusel	€ 208.000-	N
Tussentijdse winstneming Den Horst Reusel	€ 37.000	V
Vorbereidingskosten uitbreiding Zandhorst (gaat niet door)	€ 7.000-	N
Oude en kleine anterieure overeenkomsten (voornamelijk salariskosten)	€ 23.000-	N
	€ 41.000	V

8.3 Wonen en bouwen (€ 222.000 voordelig)

Op de doorberekende salariskosten is een verschil te zien van € 22.000 (voordeel). De afwijkingen salariskosten en inhuur zijn meer algemeen toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.

Aan de post Bouw-, woning en welstandszorg is een lager bedrag toegerekend aan bijdrage van de Kempenafdeling VTH (€ 59.000 voordelig). Er is sprake van een andere verdeling van de VTH-kosten over diverse producten dan waarmee bij de ramingen was gerekend. Dat heeft te maken met de urenbesteding. Er is ruim € 141.000 meer aan leges omgevingsvergunningen ontvangen. Dit is het gevolg van enkele grotere bouwprojecten. Het betreft projecten voor bedrijfsgebouwen op bedrijventerrein Kleine Hoeven in Reusel en diverse woningbouwprojecten voor vrije sector woningen en (sociale) projectbouw, verspreid over de gemeente.

Omschrijving	Bedrag	V / N
Salariskosten	€ 15.000	V
Bijdrage aan VTH	€ 59.000	V
Baten omgevingsvergunningen	€ 141.000	V
Diverse kleine verschillen	€ 7.000	V
	€ 222.000	V

4. Overige jaarverslagen

4.1. Verslag commissie bezwaarschriften

Inleiding

De doelstelling van dit jaarverslag is om kort en bondig verslag te doen van de commissie bezwaarschriften (hierna: de commissie) en de bezwaarschriften die zij in 2019 heeft behandeld.

De Algemene wet bestuursrecht (Awb, artikel 7:13) maakt het mogelijk een adviescommissie in te stellen die belanghebbenden hoort en een advies uitbrengt aan het bestuursorgaan. Het bestuursorgaan dient dit advies van de commissie te betrekken bij zijn beslissing op het bezwaarschrift.

De Verordening commissie bezwaarschriften 2011 van gemeente Reusel-De Mierden bepaalt dat er een commissie is ter voorbereiding van de beslissing op bezwaren tegen besluiten van de raad, het college en de burgemeester. In deze Verordening worden tevens zaken als de samenstelling, bevoegdheden en werkwijze van de commissie bezwaarschriften geregeld.

Samenstelling

De commissie bezwaarschriften Reusel-De Mierden bestaat sinds 2015 uit een voorzitter, één lid en twee roulerende plaatsvervangende leden. Vanaf 1 september 2019 zijn twee nieuwe commissieleden begonnen.

Samenstelling commissie in het jaar 2019:

De heer mr. W.A.M. (Wim) Waarma - voorzitter

Mevrouw mr. F.D.L.H. (Femke) Koesen - lid

De heer mr. drs. J. (Jeroen) Heymans - lid

Mevrouw mr. S (Sabine) Meijer - lid

De heer mr. J.J.P. (Jasper) van de Wiel - ambtelijk secretaris

Mevrouw mr. I.M.C. (Irene) van Asten - ambtelijk secretaris

Mevrouw I. van Dongen – administratieve ondersteuning

Bevoegdheden

De commissie bezwaarschriften is bevoegd om advies uit te brengen naar aanleiding van bezwaarschriften die zijn gericht tegen besluiten van de raad, het college en de burgemeester. Uitgezonderd hiervan zijn bezwaarschriften tegen besluiten op het gebied van sociale zaken (werk, inkomen en zorg), gemeentelijke belastingen, de Wet waardering onroerende zaken (Wet Woz) en personele aangelegenheden.

Dit jaarverslag heeft uitsluitend betrekking op bezwaarschriften waarvoor de commissie bezwaarschriften bevoegd is.

Bezwaarschriften 2019 in cijfers

Op 1 januari 2019 had de commissie nog negen bezwaarschriften van vóór 1 januari 2019 in behandeling. In 2019 zijn in totaal veertig nieuwe bezwaarschriften ingediend. De commissie heeft in 2019 in totaal negenenvertig bezwaarschriften in behandeling genomen.

Intrekkingen

In 2019 zijn er 14 bezwaarschriften ingetrokken door de bezwaarmaker. Twee bezwaarschriften zijn ingetrokken tijdens de hoorzitting en één bezwaarschrift is na de hoorzitting ingetrokken. De overige bezwaarschriften zijn ingetrokken nadat een gesprek heeft plaatsgevonden of nadat een nieuw besluit is genomen. Voor het volledige overzicht van de ingetrokken bezwaarschriften wordt verwezen naar tabel 3.

Doorzendingen

Na overleg met bezwaarmaker is voor één bezwaarschrift de bezwaarfase overgeslagen en is het bezwaarschrift doorgestuurd naar de rechtbank. Een ander bezwaarschrift is samen met een ingediend hoger beroep door de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State gevoegd behandeld. Voor het volledige overzicht wordt verwezen naar tabel 4.

Adviezen van de commissie

In 2019 bracht de commissie in achttien zaken een advies op bezwaar uit. De strekking van deze adviezen was als volgt:

- Negen bezwaarschriften waren ongegrond;
- Vier keer was het bezwaar gegrond;
- Vier keer was een aanvullende motivering van het bestreden besluit nodig;
- Eén bezwaarschrift was niet-ontvankelijk.

In januari 2020 en februari 2020 heeft de commissie in totaal elf adviezen uitgebracht. Zie onder eindstand 31 december 2019 voor een toelichting.

Eindstand 31 december 2019

Op 31 december 2019 had de commissie nog vijftien ‘openstaande’ bezwaarzaken, waarin zij nog een advies moest uitbrengen.

Eén bezwaarschrift dat vanaf 2017 was aangehouden is in januari 2020 ingetrokken.

In oktober/november/december 2019 zijn in totaal dertien bezwaarschriften ontvangen. De mondelinge behandeling van deze bezwaarschriften vond plaats tijdens de hoorzittingen in januari 2020 en februari 2020. Na afstemming met de bezwaarmakers vond de behandeling van vijf ontvangen bezwaarschriften in 2019 plaats in januari 2020.

In elf van de op 31 december 2019 openstaande bezwaarzaken heeft de commissie in januari 2020 en februari 2020 een advies uitgebracht. Eén bezwaarschrift is na overleg met bezwaarmaker aangehouden tot 1 mei 2020 en van één bezwaarschrift is na overleg met bezwaarmaker de bezwaarfase overgeslagen en is rechtstreeks beroep ingesteld. De overige drie nog openstaande bezwaarschriften zijn ingepland op de hoorzitting van 24 maart 2020. Voor een volledig overzicht wordt verwezen naar tabel 6.

Vergelijking met andere jaren

In 2019 zijn meer bezwaarschriften ontvangen dan in de jaren 2016, 2017 en 2018. De oorzaak van de toename van het aantal bezwaarschriften is dat van één bezwaarmaker meerdere bezwaren zijn ontvangen met als onderwerp verzoeken om intrekking omgevingsvergunningen/verzoeken om handhaving intensieve veehouderij. Van deze bezwaarmaker zijn in totaal zeventien bezwaarschriften ontvangen. Voor het overzicht van de bezwaarschriften naar onderwerp wordt verwezen naar tabel 2

Het aantal ingetrokken bezwaarschriften in 2019 is hoger dan het aantal intrekkingen van de afgelopen jaren. De motivering hiervoor is ook dat de bezwaarmaker die meerdere bezwaarschriften heeft ingediend in totaal zeven bezwaarschriften heeft ingetrokken.

Hoorzittingen

De commissie hield in 2019 zeven hoorzittingen. Per zittingsavond behandelt de commissie drie verschillende bezwaarschriften. In al deze gevallen was verweerder vertegenwoordigd en was sprake van een tijdig ingediend verweerschrift. Bij de meeste zittingen waren ook bezwaarmaker en/of diens gemachtigde (indien van toepassing) aanwezig. In diverse zaken verschenen eveneens derde-belanghebbenden op de hoorzitting.

De commissie heeft tijdens de hoorzittingen, wanneer zij dit nodig of wenselijk achtte, de aanwezige partijen gevraagd om een nadere toelichting. In voorkomende gevallen heeft de commissie ook aan derde-belanghebbenden vragen gesteld. Daarnaast heeft de commissie telkens de aanwezige betrokkenen de gelegenheid geboden om hun standpunten te verwoorden of aan te vullen.

Tijdens de hoorzittingen is de commissie alert op mogelijkheden om partijen samen tot een minnelijke oplossing te laten komen, en probeert zij – indien mogelijk – hen ertoe te bewegen om het geschil (bezwaar) middels onderling overleg te beslechten.

Advies zonder hoorzitting

Na instemming van de bezwaarmaker en verweerder heeft de commissie in 2019 in één bezwaarzaak advies uitgebracht zonder dat zij het bezwaarschrift mondeling heeft behandeld tijdens een hoorzitting.

Ontvangen bezwaarschriften op onderwerp

De meeste van de in 2019 ontvangen bezwaarschriften (negentien) werden ingediend tegen besluiten in relatie tot omgevingsvergunningen en handhaving. Tien bezwaarschriften hadden betrekking op het niet-ontvankelijk verklaren van een ingebrekestelling en één bezwaarschrift had betrekking op het niet-tijdig nemen van een handhavingsbesluit. Tot slot hadden tien bezwaarschriften betrekking op diverse onderwerpen zoals verkeersbesluiten, besluit Wet openbaarheid van bestuur, evenementenvergunning,

vergoeding planschade, vergunning Ondergrondse Infrastructuur, huisnummeraanduiding, Wet basisregistratie personen en leerlingenvervoer. Voor een volledig overzicht wordt verwezen naar tabel 2.

Beslissingen op bezwaar

Het college heeft in 2019 in achttien bezwaarzaken een besluit op bezwaar genomen. Op 18 februari 2020 zijn door het college twee besluiten op bezwaarschriften genomen, waarvan de hoorzitting op 3 december 2019 was ingepland. Het college heeft in vier besluiten het advies van de commissie niet overgenomen, in de overige dertien besluiten is het advies van de commissie wel overgenomen. In vier besluiten op bezwaar heeft het college, conform het advies van de commissie, de motivering van het bestreden besluit aangevuld. Voor een volledig overzicht wordt verwezen naar tabel 7.

Beslistermijn

In 2019 zijn verreweg de meeste besluiten op bezwaar binnen de beslistermijn genomen. In één zaak was echter sprake van een forse termijnoverschrijding. Dit heeft geleid tot betaling van dwangsommen voor niet tijdig beslissen.

In enkele andere zaken waarin de commissie in 2019 advies heeft uitgebracht, was het nodig om de beslistermijn te verlengen binnen de mogelijkheden van de Algemene wet bestuursrecht. De wettelijke beslistermijnen zijn gehaald.

Tot slot

In 2019 heeft de commissie meerdere bezwaarzaken ter zitting behandeld, die volgens haar in een eerder stadium en in samenspraak met de betrokkenen opgelost hadden kunnen worden. De commissie meent dat een informele behandeling van een bezwaarschrift – indien dit mogelijk en wenselijk is – vaak diverse voordelen heeft boven een formele bezwaarprocedure. De commissie raadt het college dan ook aan om blijvend aandacht te hebben voor mogelijkheden van informele bezwaarbehandeling, en zich daar in aangewezen gevallen voor in te spannen.

De commissie doet aansluitend de aanbeveling om reeds tijdens, of zelfs voorafgaand aan, het primaire besluitvormingsproces voldoende aandacht te besteden aan de communicatie met betrokkenen en andere belanghebbenden. De commissie is ervan overtuigd dat een kwalitatieve communicatie in een vroeg stadium de verstandhouding met de gemeente ten goede komt en kan leiden tot minder bezwaarschriften.

Vastgesteld door de commissie bezwaarschriften van de gemeente Reusel-De Mierden, op 19 maart 2020.

De voorzitter,

De secretaris,

mr. W.A.M. Waarma

mr. I.M.C. van Asten

Bezwaren in tabellen

Tabel 1: In- en uitstroom van zaken

Verslagjaar	2019	2018	2017	2016	2015
Werkvoorraad op 1 januari 2019	9	7	0	21	11
Nieuw binnengekomen (+/+)	40	26	21	20	39
Advies (-/-)	18	19	10	32	19
Ingetrokken of afgehandeld zonder advies of overslaan bezwaarfase of gevoegde behandeling (-/-)	16	7	4	7	11
Nog in behandeling op 31 december 2019	15	7	7	2	20

Tabel 2: Ontvangen bezwaren 2019 op onderwerp

Onderwerp	Aantal
Verkeersbesluit	2
Verlengen begunstigingstermijn (handhaving)	1
Niet in behandeling nemen verzoek intrekking omgevingsvergunningen (7 adressen)	1
Niet in behandeling nemen handhavingsverzoek	1
Vergoeding planschade	1
Wet openbaarheid van bestuur	1
Evenementenvergunning APV	1
Afwijzen verzoek om handhaving	1
Afwijzen leerlingvervoer	2
Niet in behandeling nemen verzoek intrekking omgevingsverg en afwijzing intrekking verg	1
Bezwaar omgevingsvergunning afwijken bestemmingsplan voor tijdelijk gebruik	1
Afwijzen verzoek handhaving	2
Last onder dwangsom	7
Vergunning Verordening Ondergrondse Infrastructuur	1
Niet-ontvankelijk verklaren ingebrekestelling	10
Niet tijdig nemen besluit handhaving	1
Huisnummeraanduiding	1
Verleende omgevingsvergunning	2
Niet-nemen handhavingsbesluit, voornemen LOD, gedeeltelijk niet ingaan handhavingsverzoek	1
Invorderingsbesluit dwangsom	1
Afwijzen verzoek wijziging BRP-gegevens	1
Totaal	40

Tabel 3: Ingetrokken bezwaarschriften 2019

	Afdeling	Omschrijving bezwaar	Reden van intrekking
1	VTH	Straatnaambesluit	Ingetrokken na gesprek en nieuw besluit
2	MO	Afwijzen individueel leerlingenvervoer	Ingetrokken na gesprek en nieuw besluit
3	RO	Vergoeden planschade	Ingetrokken na gesprek. Geen nieuw besluit
4	VTH	Niet in behandeling nemen verzoek intrekking omgevingsvergunning en afwijzing intrekking omgevingsvergunning	Na hoorzitting ingetrokken, vergoeding proceskosten
5	RB	Vergunning Verordening Ondergrondse Infrastructuur	Ingetrokken tijdens de hoorzitting
6	VTH	Niet-ontvankelijk verklaren ingebrekestelling	Ingetrokken na nieuw besluit
7	VTH	Niet-ontvankelijk verklaren ingebrekestelling	Ingetrokken na nieuw besluit
8	VTH	Niet-ontvankelijk verklaren ingebrekestelling	Ingetrokken na nieuw besluit
9	VTH	Niet-ontvankelijk verklaren ingebrekestelling	Ingetrokken na nieuw besluit
10	VTH	Niet-ontvankelijk verklaren ingebrekestelling	Ingetrokken na nieuw besluit
11	VTH	Niet-ontvankelijk verklaren ingebrekestelling	Ingetrokken na nieuw besluit
12	VTH	Niet tijdig nemen besluit handhaving	Ingetrokken tijdens de hoorzitting
13	VTH	Huisnummeraanduiding	Ingetrokken na gesprek en nieuw besluit
14	MO	Afwijzen leerlingenvervoer	Ingetrokken na gesprek en nieuw besluit

Tabel 4: Buiten behandeling gestelde bezwaarschriften 2019

	Afdeling	Omschrijving bezwaar	Reden buitenbehandelingstelling
1	ED	Verzoek aanpassing Wet basisregistratie personen	Overslaan bezwaarfase. Met instemming van bezwaarmaker is rechtstreeks beroep ingesteld bij de rechtbank Oost-Brabant
2	VTH	Verlengen begunstigingstermijn	Bezwaar is gevoegd behandeld bij hoger beroep Afdeling bestuursrechtspraak Raad van State

Tabel 5: Vergaderingen

Verslagjaar	2019	2018	2017	2016	2015
Aantal vergaderingen (hoorzittingsavonden)	7	9	4	7	6

Tabel 6: Openstaande bezwaarschriften per 31 december 2019

	Afdeling	Omschrijving bezwaar	Ontvangst bezwaarschrift	Behandelstatus
1	VTH	Bezwaar omgevingsvergunning tijdelijk afwijken bestemmingsplan en bouwen	2017	Aangehouden voor overleg, op verzoek bezwaarmaker (tijdens hoorzitting). Ingetrokken januari 2020
2	VTH	Bezwaar omgevingsvergunning bouwen bijgebouw	26-9-2019	Hoorzitting in overleg met bezwaarmaker ingepland op 14-1-2020, advies uitgebracht op 17-2-2020
3	VTH	Bezwaarschrift omgevingsvergunning	8-10-2019	Na overleg met bezwaarmaker is afgezien van het horen, advies uitgebracht op 4-2-2020
4	VTH	Bezwaar niet-ontvankelijk verklaren ingebrekestelling	30-10-2019	Hoorzitting in overleg met bezwaarmaker ingepland op 14-1-2020, advies uitgebracht 12-2-2020
5	VTH	Bezwaar niet-ontvankelijk verklaren ingebrekestelling	30-10-2019	Hoorzitting in overleg met bezwaarmaker ingepland op 14-1-2020, advies uitgebracht 12-2-2020
6	VTH	Bezwaar niet-ontvankelijk verklaren ingebrekestelling	30-10-2019	Hoorzitting in overleg met bezwaarmaker ingepland op 14-1-2020, advies uitgebracht 12-2-2020
7	VTH	Bezwaar invordering dwangsommen	7-11-2019 (pro forma). Aanvulling ontvangen op 26-11-2019	Hoorzitting ingepland op 14-1-2020, advies uitgebracht op 18-2-2020
8	VTH	Bezwaar (pro forma) last onder dwangsom	8-11-2019 (pro forma). Aanvulling ontvangen op 28-11-2019	Hoorzitting in overleg met bezwaarmaker ingepland op 18-2-2020, advies uitgebracht op 19-3-2020
9	VTH	Bezwaar (pro forma) last onder dwangsom	1-12-2019	Hoorzitting ingepland op 18-2-2020, advies uitgebracht op 19-3-2020
10	VTH	Bezwaar niet-ontvankelijk verklaren ingebrekestelling	23-12-2019	Hoorzitting ingepland op 18-2-2020, advies uitgebracht op 19-3-2020
11	VTH	Bezwaar last onder dwangsom	23-12-2019	Hoorzitting ingepland op 18-2-2020, advies uitgebracht op 19-3-2020
12	VTH	Bezwaar last onder dwangsom	30-12-2019	Hoorzitting ingepland op 24-3-2019 (uitgesteld)
13	VTH	Bezwaar last onder dwangsom	31-12-2019	Bezwaarschrift in overleg met bezwaarmaker aangehouden tot 1 mei 2020
14	VTH	Bezwaar afwijzen verzoek om handhaving	30-12-2019	Hoorzitting ingepland op 24-3-2019 (uitgesteld)
15	ED	Verzoek aanpassing Wet basisregistratie personen	22-11-2019	Overslaan bezwaarfase. Met instemming van bezwaarmaker is rechtstreeks beroep ingesteld bij de rechtbank Oost-Brabant. Staat ook in tabel 4.

Tabel 7: Uitgebrachte adviezen 2019

	Team	Omschrijving bezwaar	Hoorzitting	Advies		Besluit op bezwaar		Beroep rechtbank	
				Datum	Oordeel	Datum	Oordeel t.o.v. advies	Ja/nee	Uitspraak
1	RO	Afwijzing planschade-verzoek	13-11-2018	3-12-2018	Ongegrond en motivering aanvullen (aanvullend deskundigen-advies)	14-2-2019	Afwijkend, ongegrond (geen aanvullend deskundigen-advies)	Ja	NNB
2.	VTH	Afwijzing Wet openbaarheid van bezwaar verzoek	13-11-2018	4-12-2018	Gegronnd en vergoeding proceskosten	7-2-2019	Afwijkend, ongegrond en geen proceskosten	Nee	NVT
3	RO	Toekenning planschade-vergoeding	Geen hoorzitting	3-1-2019	Niet-ontvankelijk, geen belanghebbende	16-4-2019	Conform advies	Nee	NVT
4	VTH	Afwijzing handhavings-verzoek	11-12-2018	3-1-2029	Ongegrond	24-1-2019	Conform advies	Ja	NNB
5	VTH	Afwijzing verzoek om handhaving parkeerplaatsen	21-5-2019	3-6-2019	Ongegrond, geen belanghebbende	17-7-2019	Afwijkend, niet ontvankelijk	Nee	NVT
6	VTH	Omgevingsvergunning bouwen en afwijken bestemmings-plan	15-1-2019	4-2-2019	Gegronnd	7-2-2019	Afwijkend, ongegrond.	Ja	Ingetrokken
7	VTH	Afwijzing verzoek om handhaving illegale bewoning	15-1-2019	31-1-2019	Ongegrond, aanvullen motivering	3-2-2019	Conform advies	Ja	Ongegrond
8	RB	Instellen individuele gehandicapten-parkeerplaats	26-2-2019	13-5-2019	Ongegrond	1-8-2019	Conform advies	Nee	NVT
9	VTH	Niet in behandeling nemen verzoek intrekking omgevingsvergunningen (7 adressen)	26-2-2019	18-3-2019	Gegronnd en proceskosten	2-7-2019	wel blh, inhoudelijk afwijzen en pkv en dwangsom	Ja	NNB
10	VTH	Niet in behandeling nemen verzoek handhaving	26-2-2019	18-3-2019	Gegronnd en proceskosten	2-7-2019 en aanvulling 23-7-2019	wel blh, inhoudelijk afwijzen en pkv en dwangsom	Ja	NNB
11	RO	Bezwaarschrift besluit Wet openbaarheid van bestuur	21-5-2019	3-6-2019	Ongegrond	25-6-2019	Conform advies	Nee	NVT
12	VTH	Bezwaarschrift evenementen-vergunning	21-5-2019	3-6-2019	Ongegrond, aanvullen motivering, geen proceskosten-vergoeding	17-7-2019	Conform advies	Nee	NVT
13	VTH	Bezwaarschrift gedeeltelijk afwijzen verzoek om handhaving	3-9-2019	19-9-2019	Ongegrond, geen proceskosten-vergoeding	29-10-2019	Conform advies	Nee	NVT
14	RB	Bezwaar verkeersbesluit	2-7-2019	15-7-2019	Ongegrond, motivering aanvullen	26-9-2019	Conform advies	Nee	NVT
15	VTH	Bezwaar omgevings-vergunning	3-9-2019	19-9-2019	Ongegrond	15-1-2020	Conform advies	Nee	NVT

		afwijken bestemmings-plan voor tijdelijk gebruik							
16	VTH	Bezwaar afwijzen verzoek handhaving	22-10-2019	12-11-2019	Ongegrond	19-12-2019	Conform advies	Nee	NVT
17	VTH	Bezwaar last onder dwangsom	3-9-2019	19-9-2019	Ongegrond	29-10-2019	Conform advies	Nee	NVT
18	VTH	Bezwaar last onder dwangsom	3-12-2019	16-12-2019	Ongegrond	5-2-2020	Conform advies	Nnb	

4.2. Verslag klachten

Inleiding

Een ieder heeft het recht om een klacht in te dienen over gedragingen van een bestuursorgaan of een persoon werkzaam onder de verantwoordelijkheid hiervan. Dit is wettelijk vastgelegd in artikel 9:1 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb). Het begrip 'klacht' moet ruim geïnterpreteerd worden. Onder 'klacht' moet namelijk in beginsel iedere uiting van ongenoegen worden verstaan, ongeacht of deze schriftelijk of mondeling is gedaan.

Hoofdstuk 9 van de Awb geeft algemene regels voor de klachtbehandeling door bestuursorganen. Als uitwerking van deze algemene regels heeft onze gemeente in het Protocol interne klachtbehandeling met bijbehorende toelichting (Klachtenprotocol) meer specifiek bepaald hoe binnen onze organisatie klachten moeten worden behandeld. Artikel 6 van dit protocol schrijft voor dat jaarlijks verslag wordt uitgebracht aan de gemeenteraad over het aantal klachten, de aard van de klachten en de wijze van afdoening van de klachten. Om die reden is dit Jaarverslag klachten 2019 opgesteld.

Dit jaarverslag gaat enkel over klachten met betrekking tot gedragingen van (medewerkers van) de gemeente. Meldingen over bijvoorbeeld de publieke ruimte of klachten en meldingen over derden zijn niet in dit verslag meegenomen. Deze vallen namelijk niet onder de reikwijdte van het begrip 'klacht', zoals bedoeld in hoofdstuk 9 van de Awb.

De gemeente vindt het belangrijk dat klachten en klagers serieus genomen worden. Hoewel iedere klacht er één teveel is, kan een klacht een verborgen probleem zichtbaar maken voor de gemeente. Daarmee biedt een klacht een opening om dat probleem op te lossen en om eventuele toekomstige problemen te voorkomen. Waar wenselijk en mogelijk, worden werkprocessen en diensten aangepast.

Informele klachtbehandeling

Onze gemeente streeft naar een persoonlijke benadering van de burger. Dit komt onder andere tot uiting in 'Samen Doen', maar ook bij de behandeling van klachten. Als dat mogelijk is, worden klachten informeel en in samenspraak met de burger behandeld en afgedaan. Een informele aanpak heeft vaak een beter resultaat dan een formele klachtafhandeling. Een klager zit meestal ook niet te wachten op een formele schriftelijke reactie op zijn klacht of een procedure, maar wil vooral gehoord worden en een antwoord krijgen. Dit kan bereikt worden door persoonlijk en rechtstreeks met de klager te communiceren. In verreweg de meeste gevallen is de klager tevreden over de uitkomst van een informele klachtbehandeling. Medewerkers ervaren een informele aanpak doorgaans als prettig. Een informele afdoening van klachten is daarnaast ook nog eens efficiënter en voordeliger voor de organisatie.

Klachtbehandeling in eerste aanleg (2019)

In 2019 heeft onze gemeente in totaal elf klachten ontvangen, per post e-mail en via de website. Al deze klachten zijn informeel afgehandeld.

Het aantal klachten in 2019 was met elf iets meer dan in 2018 (zes klachten) en in 2017 (zeven). Een oorzaak van deze stijging is niet aan te wijzen. Evenmin valt te zeggen of deze stijging incidenteel of structureel is.

Een beschrijving van de in 2019 ontvangen klachten en hoe deze zijn afgedaan:

1. De eerste klacht betrof het onbeantwoord blijven van een brief aan de burgemeester, die ruim twee maanden eerder was verstuurd. Deze brief bleek de burgemeester in het geheel niet bereikt te hebben. De oorzaak hiervan lag in het postverwerkingsproces, en de inrichting daarvan. De burgemeester heeft per brief excuses voor het late reageren aangeboden aan klager en is ook inhoudelijk ingegaan op diens brief. De klacht was hiermee afgehandeld.

Naar aanleiding van deze klacht zijn de inrichting van het postverwerkingsproces en de wijze van registreren/documenteren herzien en aangepast.

2. De tweede klacht kwam bij de gemeente binnen via de Nationale ombudsman en ging over de aankondiging van het college om handhavend te gaan optreden tegen illegale bewoning op De Herteweil. Klager was ook niet te spreken over de manier van communiceren door de gemeente. Tijdens een telefoongesprek met klager is toegezegd dat de gemeente zal proberen om waar mogelijk in samenspraak met de bewoners een zo goed mogelijke oplossing te bereiken, daarbij

zoveel mogelijk rekening houdend met ieders belangen. Dit is schriftelijk aan klager bevestigd, waarmee deze klacht afgehandeld was.

3. De derde klacht ging over het uitblijven van reparatie van defecte verlichting aan lichtmasten langs de N284, ondanks herhaalde meldingen hiervan bij Ruimtelijk Beheer. Klager had meermaals van de gemeente te horen gekregen dat reparatie van de betreffende lichtmasten de verantwoordelijkheid van de provincie was, terwijl de provincie hem hiervoor terugverwees naar de gemeente – onder verwijzing naar een onderhoudsovereenkomst uit 2005. Ruimtelijk Beheer kwam er bij nadere bestudering van deze overeenkomst achter dat meerdere pagina's hiervan ontbraken in de archieven van de gemeente. Hierom kan niet uitgesloten worden dat de defecte lichtmasten onder de verantwoordelijkheid van de gemeente vallen. Om verdere vertraging te voorkomen is toen besloten om de verlichting voor rekening van de gemeente te laten repareren. De klacht is hiermee afgedaan.
4. De vierde klacht vond zijn oorzaak in een wegafsluiting, die wegens een veiligheidsincident zonder vooraankondiging werd ingesteld. Klager was hierdoor genoodzaakt om om te rijden met zijn vrachtwagen. Hij had hierover zijn ongenoegen laten blijken aan een wethouder en meerdere medewerkers. De wijze waarop hij zich uitte werd als erg intimiderend en zelfs bedreigend ervaren. Om die reden werd hem vanuit de gemeente een contact- en toegangsverbod opgelegd. Dit hield in dat het klager verboden was om contact te hebben met medewerkers van de gemeente, om gemeentelijke gebouwen te betreden, alsook werd de dienstverlening aan hem gestaakt. Het verbod zou worden opgeheven als hij garanties zou geven voor de veiligheid van de medewerkers en bestuurders. Klager nam vervolgens contact op met de Nationale ombudsman. Deze benaderde hierop de gemeente en drong er op aan om het opgelegde verbod op te heffen en om met klager in gesprek te gaan.

Vervolgens is vanuit de gemeente eerst telefonisch contact gelegd met klager, waarna een gesprek tussen hem en de gemeentesecretaris heeft plaatsgevonden op het gemeentehuis. Het contact- en toegangsverbod werd naar aanleiding van dit gesprek ingetrokken. Hiermee is de klacht informeel afgehandeld. Een en ander is schriftelijk aan klager bevestigd en er heeft een terugkoppeling aan de Nationale ombudsman plaatsgevonden.

5. De vijfde klacht ging over een zandpad, dat bestemd was voor voetgangers en fietsers. Dit pad werd echter ook gebruikt door onder andere tractors, motoren en paard en wagen. Klager had hiervan gedurende enkele jaren meerdere meldingen gedaan bij Ruimtelijk Beheer. Die meldingen waren echter niet opgepakt. Na ontvangst van de klacht heeft Ruimtelijk Beheer maatregelen getroffen waardoor het zandpad alleen toegankelijk is voor voetgangers en fietsers. Deze maatregelen bleken niet voldoende om het overige verkeer te weren. Daarom is in januari 2020 een voorstel met betrekking tot de inrichting van het zandpad gedaan aan het college. Dit voorstel is aangehouden, omdat het college aanvullende vragen had. Op het moment van afronding van dit jaarverslag heeft het college nog geen besluit genomen. Deze klacht is daarom nog niet afgehandeld.
6. De zesde klacht kwam binnen via de Nationale ombudsman. Klager had van de gemeente geen inhoudelijke reactie ontvangen op zijn melding. Daarom legde hij zijn klacht voor aan de Nationale ombudsman. Klager had een melding gedaan bij Ruimtelijk Beheer over een parkeervak voor zijn woning. Een buurman van klager had daar 17 jaar geleden zonder toestemming van de gemeente een Niet Parkeren-vak gemaakt, door witte stenen in het wegdek aan te brengen. Klager parkeerde zijn auto de afgelopen jaren op deze plek. Nadat hierover vanuit de buurt werd geklaagd, kwam de politie (of Handhaving) bij klager aan de deur en werd hem verteld dat zijn auto in een Niet Parkeren-vak stond geparkeerd. Na overleg met Ruimtelijk Beheer en de ambassadeur Samen Doen heeft de gemeente de witte stenen Niet Parkeren verwijderd. Dit is bevestigd aan klager en de Nationale ombudsman. Deze klacht is informeel afgehandeld.
7. In de zevende klachtzaak werd geklaagd dat de gemeente haar toezegging om de slechte staat van het wegdek en de trottoirs in een straat in Reusel aan te pakken niet nakwam. Hierop heeft de afdeling Ruimtelijk Beheer gebeld met klager en hem excuses aangeboden voor de bij klager ontstane verwarring. Ook is zo concreet mogelijk aangegeven wanneer herinrichting zou kunnen gaan plaatsvinden. De klacht is hiermee informeel afgedaan.
8. De achtste klacht betrof enerzijds het gemeentelijke beleid om te gaan handhaven op De Hertenwei en anderzijds de bejegening van klager door de gemeente. Tot twee maal toe is een afspraak voor een persoonlijk gesprek op locatie gemaakt met klager, om over zijn klacht te spreken. Beide keren

is klager echter zonder bericht niet verschenen op de afgesproken plaats en tijd. Ook nadien heeft klager zich niet meer gemeld. De klacht is daarom afgesloten.

9. De negende klacht werd ontvangen in het kader van twee Wob-verzoeken en lopende een bezwaarprocedure van klaagster. Klaagster klaagde over de lange behandelduur van haar verzoek – terwijl zij meende dat haar verzoek duidelijk was – en over de communicatie door de gemeente. In overleg met klaagster hebben Ruimtelijke Ontwikkeling en Juridische Zaken de resterende door haar gevraagde stukken, voor zover deze beschikbaar waren, verstrekt. Tegenover klaagster is erkend dat de communicatie over haar Wob-verzoeken niet geheel vlekkeloos was verlopen, waarbij is aangegeven dat de gemeente dit betreurt. Hierbij is ook aangegeven dat dit voor een belangrijk deel was te wijten aan de gemeentelijke administratie, die niet geheel op orde was ten aanzien van het onderwerp van haar Wob-verzoek. Het overige door klaagster aangevoerde en verzochte is afgedaan in het kader van haar Wob-verzoeken en de procedure van haar bezwaarschrift (dat nadien door haar is ingetrokken). Klaagster gaf aanvankelijk te kennen de excuses namens de gemeente niet te accepteren.

Deze afhandeling van deze klacht is per e-mail aan klaagster bevestigd. Omdat het college nauw bij deze zaak was betrokken, is deze e-mail aan klaagster tevens in CC naar de leden van het college gestuurd. Vervolgens is door meerdere geadresseerden gereageerd op deze mail. Dit gebeurde middels de optie 'Allen beantwoorden', waardoor deze reacties onbedoeld en ongewild ook rechtstreeks bij klaagster terechtkwamen. De burgemeester heeft hierop gebeld met klaagster en excuses aangeboden voor deze gang van zaken. Tijdens dit gesprek heeft klaagster de excuses vanuit de gemeente alsnog aanvaard.

Deze klacht heeft ervoor gezorgd dat de noodzaak om de administratie te verbeteren binnen de organisatie extra aandacht heeft gekregen. Er wordt extra ingezet op bewustwording en verbetering. Verder heeft deze zaak geleid tot een grotere alertheid voor wat betreft het (zorgvuldig) gebruik van e-mail.

10. De klager die de tiende klacht indiende, klaagde over ondermaatse communicatie door de gemeente in verband met zijn meldingen over parkeerhinder en de verkeerssituatie in zijn straat – waarvoor hij op een eerder moment ook een verzoek om handhaving had gedaan. Volgens klager werd vanuit Ruimtelijk Beheer niet gereageerd op diverse contactpogingen door de ter plaatse controlerende BOA's.

Naar aanleiding van deze klacht is intern onderzoek gedaan en is gesproken met medewerkers van zowel Ruimtelijk Beheer als VTH de Kempen. Hieruit bleek dat de interne processen niet goed verliepen. Dit was voor het afdelingshoofd aanleiding om in gesprek te gaan met deze twee organisatiedelen, ter verbetering van het proces en ter voorkoming van een situatie als deze. Sinds de ontvangst van deze klacht is er meermaals contact geweest met klager om een en ander uit te leggen en af te stemmen. De door klager ervaren parkeerhinder is alsnog en naar zijn tevredenheid aangepakt. Deze klacht is hiermee informeel afgehandeld.

11. De elfde klacht werd ingediend via een rechtsbijstandsverzekeraar. Klaagster woonde aan een zandweg en ondervond hiervan stofoverlast en gezondheidsklachten, met name na onderhoudswerkzaamheden. Eerdere contacten met Ruimtelijk Beheer hadden geen bevredigend resultaat opgeleverd. Na interne afstemming is met klaagster afgesproken dat Ruimtelijk Beheer voortaan één week voordat de werkzaamheden plaatsvinden contact met haar zal opnemen om deze met haar te bespreken. Ook is afgesproken dat er voortaan in droge periodes water gespreoid zal worden voordat de onderhoudswerkzaamheden worden uitgevoerd, om daarmee de hoeveelheid stof te verminderen. Klaagster heeft via haar rechtsbijstandsverzekeraar laten weten tevreden te zijn met deze uitkomst. De klacht is hiermee informeel afgehandeld.

Op de laatste pagina van dit jaarverslag staat in twee tabellen een beknopt overzicht van de in 2019 ontvangen klachten.

Overgedragen klachtbehandeling (eerste aanleg, sociaal domein)

De verantwoordelijkheid voor de uitvoering van taken en de behandeling van klachten op het gebied van het sociaal domein (Wmo, Participatiewet en Jeugdwet) ligt formeel niet bij onze gemeente, maar is op grond van de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking Kempengemeenten (GRSK) overgedragen aan de Intergemeentelijke Sociale Dienst (ISD) de Kempen. Deze neemt in haar jaarverslag een overzicht van de door deze dienst ontvangen klachten op.

ISD de Kempen

Navraag bij ISD de Kempen heeft uitgewezen dat daar in 2019 twee klachten op het gebied van het sociaal domein zijn ontvangen vanuit onze gemeente. Beide klachten waren afkomstig van dezelfde klagster en werden ingediend door haar gemachtigde.

Klacht A (ISD de Kempen)

In de eerste klacht werd geklaagd dat KempenPlus handelt in strijd met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur en de wettelijke regels. Onder meer werd gesteld dat de ontvangstbevestiging niet duidelijk vermeldde hoe de bezwaarprocedure eruit zag en wat de termijn was. Ook vreesde klagster dat haar het recht om gehoord te worden zou kunnen worden ontnomen, als het bestreden besluit zou worden herzien. Er heeft een hoorzitting met de gemachtigde van klagster plaatsgevonden.

In de brief waarin de klacht wordt afgehandeld is uitgelegd dat klagster geen recht wordt ontnomen. Als volledig tegemoet wordt gekomen aan de bezwaren, is horen niet meer nodig – zoals de Awb bepaalt. Ook de overige punten waarover geklaagd is zijn onder verwijzing naar de toepasselijke wettelijke regelingen gemotiveerd weerlegd. De klacht is ongegrond verklaard. In de brief waarin dit is medegedeeld aan de gemachtigde van klagster is tevens aangegeven dat bekeken zal worden of de ontvangstbevestiging op punten verduidelijkt kan worden.

Klacht B (ISD de Kempen)

De tweede klacht betrof meerdere onderdelen. Klagster kaartte onder andere diverse procedurele aspecten aan. Omdat hiertegen bezwaar mogelijk was (geweest) en/of deze betrekking hadden op een nog lopende procedure bij de rechtbank, zijn deze klachtonderdelen niet behandeld. De klacht betrof ook enkele andere procedurele aspecten. Deze aspecten zijn gemotiveerd ongegrond verklaard, zo nodig onder verwijzing naar de wettelijke basis. Voor zover de klacht ging over het niet tijdig communiceren alsook het niet tijdig reageren op een Wob-verzoek door de ISD is deze gegrond verklaard, onder gelijktijdige aanbieding van excuses hiervoor.

Naar aanleiding van deze klacht heeft een hoorzitting met de gemachtigde van klagster plaatsgevonden. De afhandeling van de klacht is per brief aan de gemachtigde van klagster gecommuniceerd.

Verantwoordelijkheid gemeente

De Nationale ombudsman stelt dat een gemeente, ook als taken zijn uitbesteed of overgedragen, zich in alle gevallen verantwoordelijk moet voelen voor een behoorlijke dienstverlening aan haar inwoners. Hieronder valt ook de behoorlijke behandeling van een klacht door de aangewezen instantie. Omdat het voor een burger vaak niet duidelijk is welk bestuursorgaan verantwoordelijk is voor de gedraging waarover hij een klacht heeft, moet de gemeente haar verantwoordelijkheid nemen door haar inwoner te begeleiden naar het juiste loket en een vinger aan de pols houden bij de verdere klachtbehandeling.

Klachtbehandeling in tweede aanleg (2019)

Sinds 1 januari 2009 is onze gemeente voor de verplichte klachtbehandeling in tweede aanleg aangesloten bij de Nationale ombudsman¹. Deze kan door eenieder gevraagd worden om onderzoek te doen naar de wijze waarop een bestuursorgaan zich in een bepaalde zaak tegenover hem of een ander heeft gedragen.

In 2019 heeft bij de Nationale ombudsman geen klachtbehandeling in tweede aanleg voor onze gemeente plaatsgevonden, omdat de gemeente alle klachten die zij heeft ontvangen zelf definitief heeft afgehandeld. Wel heeft de Nationale ombudsman in 2019 in totaal zeven verzoeken (om informatie) en klachten ontvangen. Hiervan heeft de Nationale ombudsman er zes zonder nader onderzoek afgehandeld – door informatie te geven of door terug te verwijzen naar de gemeente als eerste aanspreekpunt. In drie gevallen heeft de Nationale ombudsman contact gezocht met de gemeente en gezorgd voor een 'warme overdracht' van de klacht (zie de eerder beschreven klachten 2, 4 en 6).

Conclusie

Uit de in 2019 behandelde klachten kan geconcludeerd worden dat communicatie een voortdurend punt van aandacht is, en dat de gemeente op dat gebied nog winst kan behalen. Enerzijds gaat het hier om de proactieve communicatie met de burger in voortrajecten en anderzijds om het reageren op contactpogingen van de burger richting de gemeente. Bij deze contactpogingen is het van belang om tijdig en zo volledig mogelijk te reageren, waarbij het niet zou mogen uitmaken of die contactpoging een e-mail, brief, telefoontje, melding via de website, of een klacht is. Door een betere communicatie met de burger kunnen klachten voorkomen worden.

---

¹ Er is voor de aansluiting bij de Nationale ombudsman een jaarlijkse bijdrage verschuldigd, afhankelijk van het aantal inwoners. De bijdrage van onze gemeente aan de Nationale ombudsman was voor 2019 € 2.604,16.

Enkele klachten die in 2019 zijn ontvangen, hebben geleid tot een verbetering van de werkprocessen en diensten van de gemeente. Met name wordt hierbij gewezen op de aanpassing van de inrichting van het postverwerkings- en documentatieproces.

Overzicht klachten 2019

Klachten gemeente Reusel-De Mierden

	Gericht tegen	Klachtsomschrijving	Acties	Afdoening
1	Burgemeester	Geen reactie op brief aan burgemeester (communicatie).	E-mails; Brief burgemeester.	Informeel
2	College, Veiligheid	Beleid handhaving Hertenwei. Communicatie.	Telefoongesprek; E-mails.	Informeel
3	Ruimtelijk Beheer	Uitblijven reparatie lichtmasten na melding.	Telefoongesprekken; E-mails.	Informeel
4	Ruimtelijk Beheer	Verkeersmaatregelen. Toegangs- en contactverbod.	Telefoongesprekken; E-mails; Gesprek gemeentesecretaris.	Informeel
5	Ruimtelijk Beheer	Uitblijven handhaving. Gebrekkige communicatie.	Telefoongesprekken; E-mails; Gesprek.	Openstaand
6	Ruimtelijk Beheer	Gebrekkige communicatie. Onwettig Niet Parkeren-vak.	Telefoongesprekken; E-mails.	Informeel
7	Ruimtelijk Beheer	Uitblijven wegverbetering (herinrichting). Communicatie.	Telefoongesprekken; E-mails.	Informeel
8	College, Veiligheid	Beleid Hertenwei & Communicatie.	Telefoongesprekken; E-mails.	Afgesloten (geen reactie)
9	Ruimtelijke Ontwikkeling	Behandeling Wob-verzoek. Communicatie.	Telefoongesprekken; E-mails.	Informeel
10	Ruimtelijk Beheer	Communicatie. Uitblijven handhaving parkeren.	Telefoongesprekken; E-mails.	Informeel
11	Ruimtelijk Beheer	Stofoverlast zandweg.	Telefoongesprekken; E-mails; Brief.	Informeel

Klachten ISD de Kempen

A	KempenPlus	Informatieverstrekking (communicatie). Schenden rechten.	Hoorzitting; Brief.	Formeel (ongegrond)
B	KempenPlus	Procedurele aspecten. Communicatie (tijdigheid).	Hoorzitting; Brief.	Formeel (deels niet in behandeling, deels ongegrond, deels gegrond)

Jaarrekening

5.1. Balans

ACTIVA (bedragen in €)	Ultimo 2019	Ultimo 2018
Vaste activa		
<i>Immateriële vaste activa</i>		
• Onderzoek en ontwikkeling	0	0
• Bijdrage aan activa in eigendom van derden	781.619	806.888
<i>Totaal immateriële vaste activa</i>	<i>781.619</i>	<i>806.888</i>
<i>Materiële vaste activa</i>		
• Investerings met een economisch nut	13.256.835	13.441.113
• Investerings met economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	8.050.740	7.195.576
• Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	4.631.116	2.990.677
<i>Totaal materiële vaste activa</i>	<i>25.938.691</i>	<i>23.627.367</i>
<i>Financiële vaste activa</i>		
• Kapitaalverstrekingen aan deelnemingen	11.685	11.685
• Overige langlopende leningen	351.696	528.247
• Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd $\geq$ 1 jaar	0	55.909
<i>Totaal financiële vaste activa</i>	<i>363.381</i>	<i>595.841</i>
Totaal vaste activa	27.083.691	25.030.096
Vlottende activa		
<i>Voorraden</i>		
• Grond- en hulpstoffen:		
- overige grond- en hulpstoffen	0	0
• Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie:	26.971.213	30.489.163
- voorziening voorraad grond in exploitatie	-15.279.335	-15.535.453
<i>Totaal voorraden</i>	<i>11.691.878</i>	<i>14.953.710</i>
<i>Uitzettingen met een rentetypische looptijd $\leq$ 1 jaar</i>		
• Vorderingen op openbare lichamen	2.499.234	2.672.811
• Overige vorderingen	2.591.437	2.305.995
• Voorziening dubieuze debiteuren	-296.451	-384.485
<i>Totaal uitzettingen met rentetypische looptijd $\leq$ 1 jaar</i>	<i>4.794.220</i>	<i>4.594.321</i>
<i>Liquide middelen</i>		
• Kassaldi	2.146	3.022
• Banksaldi	0	3.543.535
<i>Totaal liquide middelen</i>	<i>2.146</i>	<i>3.546.557</i>
<i>Overlopende activa</i>		
• Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	4.547.402	1.981.779
<i>Totaal overlopende activa</i>	<i>4.547.402</i>	<i>1.981.779</i>
Totaal vlottende activa	21.035.645	25.076.367
TOTAAL ACTIVA	48.119.336	50.106.463

PASSIVA (bedragen in €)	Ultimo 2019	Ultimo 2018
Vaste passiva		
<i>Eigen vermogen</i>		
• Reserves:		
- algemene reserve	8.480.496	5.504.005
- bestemmingsreserves	6.493.719	6.443.032
• Het gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten	4.131.664	4.193.929
<i>Totaal eigen vermogen</i>	19.105.880	16.140.966
<i>Voorzieningen</i>	4.229.120	2.922.490
<i>Vaste schulden met een rentetypische looptijd ≥ 1 jaar</i>		
• Onderhandse leningen van:		
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	16.886.734	26.464.893
<i>Totaal vaste schulden</i>	16.886.734	26.464.893
Totaal vaste passiva	40.221.735	45.528.349
Vlottende passiva		
<i>Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd ≤ 1 jaar</i>		
• Banksaldi	977.871	0
• Kasgeldleningen < 1 jaar	0	0
• Crediteuren	3.665.190	2.603.410
• Overige schulden	303.586	245.107
<i>Totaal netto vlottende schulden</i>	4.946.647	2.848.517
<i>Overlopende passiva</i>		
• Nog te betalen bedragen	2.250.780	1.307.270
• Overige vooruitontvangen bedragen	700.175	422.327
<i>Totaal overlopende passiva</i>	2.950.954	1.729.597
Totaal vlottende passiva	7.897.602	4.578.114
TOTAAL PASSIVA	48.119.336	50.106.463

Totaalbedrag waartoe aan natuurlijke en rechtspersonen
borgstellingen of garantstellingen zijn verstrekt

20.000.000

14.028.000

Toelichting balans

Afschrijvingsbeleid

Op 6 november 2012 is een herziene Nota reserves, voorzieningen en afschrijvingsbeleid vastgesteld door de raad. In januari 2016 en september 2017 zijn hierop een wijzigingen vastgesteld ten aanzien van de afschrijvingstermijnen voor lichtmasten en armaturen voor de openbare verlichting en wegen.

Uitgangspunten

- Voor zover niet anders vermeld, zijn de activa gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs.
- Investerings van vóór 2017 worden verantwoord volgens de zogenaamde bruto methode: afschrijven op de volledige investering en indien subsidies of bijdragen derden ontvangen worden, tegelijkertijd negatief afschrijven over de subsidie, bijdrage e.d.. Ingaande 2017 vindt hierop een wijziging plaats omdat op basis van de gewijzigde Bbv-voorschriften de bijdragen van derden in mindering moeten worden gebracht op de investering en er dus afgeschreven moet worden op basis van de netto-investering.
Voor investeringen waarbij het krediet vóór 2004 (=datum invoering Bbv) is gevoteerd en waarvoor dekking uit reserves is aangewezen, wordt nog wel direct afgeschreven (= netto methode).
- Nieuwe investeringen zijn gebaseerd op de afschrijvingstermijnen zoals opgenomen in de herziene nota 2012, inclusief de later daarop vastgestelde wijzigingen. Bestaande investeringen ondergaan geen wijziging qua afschrijving.
- Op vaste activa met een beperkte gebruiksduur wordt jaarlijks afgeschreven volgens een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur (artikel 64 lid 3 Bbv).
- Over het algemeen hebben gronden en terreinen geen beperkte gebruiksduur en wordt er dus niet op afgeschreven. Onder andere kunstgrasvelden kennen wel een beperkte gebruiksduur. Hierop wordt dan ook op afgeschreven.
- Lineaire afschrijving is het uitgangspunt.
- Investerings tot € 5.000 worden ineens afgeschreven.
- In de ramingen worden jaarlijkse kapitaallasten bepaald op basis van de begrote investeringsbedragen totdat de investering is afgerond, vanaf welk moment de werkelijke verkrijgings- of vervaardigingsprijs als basis voor de afschrijving dient. De werkelijke afschrijving vindt plaats op basis van werkelijk uitgegeven bedragen op maandelijkse basis.
- Van activa welke als gevolg van verkoop, sloop, diefstal, verlies en dergelijke niet of niet meer in bezit zijn van de gemeente, wordt de restant boekwaarde in het desbetreffende jaar afgeboekt ten laste van de exploitatie. Eventuele opbrengsten uit verkoop, verzekeringsgelden of anderszins worden in datzelfde jaar ten gunste van de exploitatie gebracht.

Waardering van passiva en activa alsmede de bepaling van het resultaat vinden in principe plaats op basis van historische kosten. Activa en passiva zijn opgenomen tegen nominale waarde. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben, onverschillig of zij tot inkomsten of uitgaven in dat jaar hebben geleid. Baten en lasten worden daarbij verantwoord tot hun brutobedrag. De waarderingsgrondslagen per balansonderdeel worden in het vervolg van deze jaarrekening toegelicht.

Eigen bijdragen CAK

Een aanvrager van een voorziening, hulp in de huishouding of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op grond van de Wmo een bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK (Centraal Administratie Kantoor). De informatie van het CAK (om privacy redenen beperkt) is ontoereikend om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen.

Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen op grond van de Wmo geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dit betekent dat door de gemeenten geen zekerheden omtrent omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan welke verwerkt zouden moeten worden in de staat van baten of lasten en/of de balans.

5.1.1. Activa

Immateriële vaste activa

Het verloop van deze post is als volgt:

Immateriële vaste activa	Balans	Vermeerdering	Vermindering	Afschrijvingen	Balans
Bedragen in €	31-12-2018				31-12-2019
Onderzoek en ontwikkeling	0	41.919	212	41.708	0
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	806.888	0	0	25.269	781.619
TOTAAL	806.888	41.919	212	66.977	781.619

Onderzoek en ontwikkeling

Per saldo is in 2019 een bedrag van € 41.708 uitgegeven aan onderzoek en ontwikkeling. Dit betreft de volgende investeringen: Herziening bestemmingsplan Buitengebied (€ 25.798) en Herziening wegenlegger visie (€ 15.910). Onderzoek en ontwikkeling wordt in één keer afgeschreven. Vandaar dat de waarde op balans nul is.

Bijdrage aan activa in eigendom van derden

In 2019 hebben er geen nieuwe investeringen op dit gebied plaatsgevonden.

Materiële vaste activa

Het verloop van deze post is als volgt:

Materiële vaste activa	Balans	Vermeerdering	Vermindering	Afschrijvingen	Balans
Bedragen in €	31-12-2018				31-12-2019
<i>Investerings met economisch nut:</i>					
Strategische gronden	850.000	0	0	0	850.000
Gronden en terreinen in erfpacht	0	277.425	0	0	277.425
Gronden en terreinen overig	630.290	0	0	2.370	627.920
Bedrijfsgebouwen	11.380.873	0	0	484.130	10.896.743
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	257.660	0	0	19.535	238.126
Vervoermiddelen	29.481	30.063	0	6.598	52.946
Machines, apparaten en installaties	205.200	25.138	1.350	33.573	195.414
Overige materiële vaste activa	87.610	40.385	0	9.733	118.262
<i>Subtotaal</i>	<i>13.441.113</i>	<i>373.011</i>	<i>1.350</i>	<i>555.939</i>	<i>13.256.835</i>
<i>Investerings met conomisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven:</i>					
Riolering	7.195.576	1.128.723	37.850	235.709	8.050.740
<i>Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut:</i>					
Gronden en terreinen	46.147	0	0	758	45.389
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	2.938.067	2.469.341	716.583	120.975	4.569.851
Machines, apparaten en installaties	6.463	10.080	0	666	15.877
<i>Subtotaal</i>	<i>2.990.677</i>	<i>2.479.421</i>	<i>716.583</i>	<i>122.399</i>	<i>4.631.116</i>
TOTAAL	23.627.367	3.981.155	755.783	914.048	25.938.691

Algemeen

De materiële vaste activa worden onderverdeeld in investeringen met economisch nut en maatschappelijk nut, waarbij investeringen met economisch nut in principe verhandelbaar zijn en investeringen met maatschappelijk nut niet.

Investerings met economisch nut

Strategische gronden

Conform Bbv moeten gronden die niet in exploitatie zijn genomen als materieel vast actief worden verantwoord. Voorheen stonden deze bij voorraden grond. De gronden Kleine Hoeven fase 2 zijn hierin opgenomen.

Gronden en terreinen in erfpacht

Als bouwrijpe grond in erfpacht wordt uitgegeven, moet deze als materieel vast actief worden verantwoord tegen de marktwaarde (Bbv artikel 35 lid 2 en artikel 38 lid b). In 2019 is een kavel uit Kleine Hoeven middels erfpacht uitgegeven.

Vervoermiddelen

Ter vervanging is in 2019 voor de buitendienst een nieuwe bedrijfswagen aangekocht.

Machines, apparaten en installaties

De investeringen in machines, apparaten en installaties zijn in totaal € 25.138. Met name voor het Geografisch Informatie Systeem (€ 19.000).

Overig

Voor De Kei is een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld van € 50.000. Hiervan is in 2019 € 34.216 uitgegeven.

Investeringen met economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Riolering

In 2019 is in totaliteit € 1.128.723 geïnvesteerd. Dit is met name uitgegeven aan de vervanging van riolering. Voor de vervanging van vacuümstation De Voort is een deel van de kosten doorbelast aan het Waterschap (€ 37.850).

Investeringen met maatschappelijk nut

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken

De investeringen in grond-, weg- en waterbouwkundige werken bedragen € 2.469.341. Deze bestaan met name uit de volgende investeringen:

- Reconstructie Postelsedijk € 1.567.528
- Rehabilitatiekrediet wegen 2018 € 679.853

De verminderingen bedragen in totaliteit € 716.583. Deze bestaan met name uit de ontvangen subsidies en bijdragen, zoals:

- Reconstructie Postelsedijk € 703.399

Financiële vaste activa

Het verloop van de post is als volgt:

Financiële vaste activa	Balans	Vermeerdering	Vermindering	Afschrijvingen	Balans
Bedragen in €	31-12-2018				31-12-2019
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	11.685	0	0	0	11.685
Overige langlopende leningen	528.247	0	176.552	0	351.696
Overige uitzettingen met een looptijd ≥ 1 jaar	55.909	0	0	55.909	0
TOTAAL	595.841	0	176.552	55.909	363.381

Overige langlopende leningen

Voor € 176.552 is in 2019 aan hypotheek afgelost. Eind 2019 bedroeg de restant schuld van de personeelshypotheek € 98.368. Dit was tot eind 1996 onderdeel van de secundaire arbeidsvoorwaarden. Nieuwe leningen worden niet meer verstrekt.

Naast de hypotheek zijn er onder deze post ook een tweetal leningen opgenomen aan plaatselijke verenigingen van in totaal € 253.327. Met de betreffende organisaties zijn destijds specifieke afspraken gemaakt wanneer zij deze moeten terugbetalen.

Viottende activa

Voorraden

Het verloop van de post is als volgt:

Viottende activa	Balans	Vermeerdering	Vrijval	Vermindering	Balans
Bedragen in €	31-12-2018		voorziening		31-12-2019
Voorraden grond	30.489.163	271.512		3.789.463	26.971.213
Voorziening voorraden grond	-15.535.453	-209.133	465.251	0	-15.279.335
Totaal	14.953.710	62.379	465.251	3.789.463	11.691.878

Algemeen

In de paragraaf 'Grondbeleid' en in de voor uw raad ter inzage liggende rapportages wordt onder andere per grondexploitatie een inschatting gemaakt van de nog te maken kosten en de te verwachte opbrengsten. In de paragraaf 2.7 Grondbeleid vindt u de verdere toelichting op de voorraden gronden en de voorziening voorraden grond.

Voorraden grond

De voorraden grond zijn afgenomen met per saldo € 3.517.951 tot een bedrag van € 26.971.213.

• Kerkekkers (Hulsel)	€	-60.323
• Kleine Hoeven (Reusel)	€	23.381.026
• Molen Akkers (Reusel)	€	-378.278
• De Leeuwerik (Hooge Mierde)	€	1.495.682
• De Hasselt II (Lage Mierde)	€	1.073.779
• Hart van Reusel	€	1.484.664
• Den Horst (Reusel)	€	-141.582
• Molenberg 77 en omgeving (Reusel)	€	66.999
• Voetbalveld Hulsel (Hulsel)	€	49.247
	€	26.971.213

Voorziening voorraden grond

Als het toekomstige resultaat van een grondexploitatie verliesgevend is, moet hiervoor een verliesvoorziening worden gevormd. Elk jaar wordt de winstgevendheid opnieuw berekend. Waar nodig wordt de voorziening verhoogd of verlaagd. De totale voorziening bedraagt eind 2019 € 15.279.335. De afname van de voorziening bedraagt per saldo € 256.118.

Vorderingen

Het verloop van de post is als volgt:

Vorderingen	Balans	Balans
Bedragen in €	31-12-2018	31-12-2019
Vorderingen op openbare lichamen	2.672.811	2.499.234
Debiteuren	1.523.504	1.815.360
Voorziening dubieuze debiteuren	-234.301	-136.761
Overige vorderingen incl. sociale zaken	786.969	774.971
Voorziening dubieuze debiteuren ISD	-150.184	-159.690
Kruisposten	-4.479	1.105
Totaal	4.594.321	4.794.220

De vorderingen op openbare lichamen vormen een zeer beperkt risico. Anders is het met de overige debiteuren. Hierbij gaan wij er overigens van uit dat alle vorderingen ook daadwerkelijk geïnd gaan worden. Hier wordt samen met de deurwaarder vol op ingezet. Als na al deze inspanningen blijkt dat de vordering oninbaar is, wordt deze als negatieve baat (last) opgenomen op het product waar destijds de opbrengsten zijn verantwoord.

Op het moment van de controle van de jaarrekening stond er in totaal nog een bedrag van bijna € 599.000 aan vorderingen langer dan 90 dagen open, wat vergelijkbaar is met 2018. Een groot gedeelte van dit bedrag wordt gevormd door een tweetal subsidies die in 2019 zijn opgevoerd, maar waarvan de laatste termijn wordt pas ontvangen na de verantwoording (totaal € 180.000).

De meeste vorderingen zijn overgedragen aan onze deurwaarder Cannock Chase. Met een aantal personen en bedrijven zijn betalingsregelingen getroffen.

Uit oogpunt van voorzichtigheid is in 2018 de **voorziening dubieuze debiteuren** gevormd voor een bedrag van € 234.301. Dit omdat het van een aantal vorderingen onzeker was dat deze daadwerkelijk konden worden geïnd. In 2019 is totaal € 108.540 aan de voorziening onttrokken, omdat een deel van de in 2018 voorziene vorderingen oninbaar is verklaard. Tot slot is er uit voorzichtigheid € 11.000 aan de voorziening toegevoegd voor een mogelijk oninbare dwangsom. Bij de betreffende programma's zijn de onttrekking van en de toevoeging aan de voorziening ook opgenomen.

De **voorziening dubieuze debiteuren ISD** geeft de mogelijke oninbaarheid van te ontvangen bedragen van de debiteuren ISD voor onze gemeente weer. Hiervoor ontvangen wij een opgave van KempenPlus. In 2019 is de voorziening verhoogd met € 9.506.

Liquide middelen

De specificatie van de post is als volgt:

Liquide middelen	Balans	Balans
Bedragen in €	31-12-2018	31-12-2019
Kas	3.022	2.146
Banksaldi	3.543.535	0
Totaal	3.546.557	2.146

Met name door de overdracht van een deel van de provinciale weg N284 en de ontvangen bonus van de WVK-groep waren de banksaldi in totaliteit eind 2018 positief. Eind 2019 was het totaal van de banksaldi negatief (zie Kortlopende schulden). Vandaar dat hier € 0 is opgenomen.

Overlopende activa

Het verloop van de post is als volgt:

Overlopende activa	Balans	Balans
Bedragen in €	31-12-2018	31-12-2019
Nog te innen vorderingen	1.736.242	4.247.970
Vooruitbetaalde bedragen	245.615	298.906
Overige	-79	525
Totaal	1.981.779	4.547.402

Onder **nog te innen vorderingen** worden posten opgenomen waarvan de prestatie in 2019 is geleverd, maar:

- de nota in 2020 is verstuurd (bijv. Afval- en rioolheffing 2e half jaar 2019 met € 1.079.300 en poort-tarieven milieustraat 2019 met € 81.983)
- waarvoor in 2019 nog geen nota gestuurd kon worden, omdat de hoogte van het bedrag nog niet bekend was (bijv. Uitkering vermogen WVK-groep met € 2.492.000, correctie algemene uitkering 2019 met € 106.215 en Toeristenbelasting 2019 met € 65.000).

Door deze op te nemen als nog te innen vorderingen, komen deze baten ten goede aan het resultaat van 2019.

De omvang van de **vooruitbetaalde bedragen** wordt met name gevormd door de gemeentelijke bijdragen 1^e kwartaal 2020 voor de werkzaamheden van de Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (€ 200.446) en die van de GGD Brabant-Zuidoost (€ 57.449). Hierdoor drukken deze lasten op het resultaat van 2020.

5.1.2. Passiva

Eigen vermogen

Het verloop van de algemene reserve is als volgt:

Eigen vermogen	Balans	Vermeerdering	Vermindering	Balans
Bedragen in €	31-12-2018			31-12-2019
Algemene reserve	5.504.005	3.524.429	547.938	8.480.496
Saldo van baten en lasten 2018	4.193.929	0	4.193.929	0
Saldo van baten en lasten 2019	0	4.131.664	0	4.131.664
Totaal algemene reserves	9.697.934	7.656.094	4.741.867	12.612.161

Saldo van baten en lasten 2018

Het rekeningresultaat van vorig jaar is conform besluit vaststelling jaarrekening als volgt bestemd:

- Toevoeging voor de overheveling van nog niet uitgevoerde zaken naar 2019 (€ 669.500)
- Toevoeging aan de algemene reserve (€ 3.509.429)

Saldo van baten en lasten 2019

In 2019 is een positief saldo gerealiseerd van € 4.131.664. In paragraaf 5.3 Overzicht van baten en lasten wordt dit verder toegelicht.

Bestemmingsreserves

Het verloop van de bestemmingsreserves is als volgt:

Bestemmingsreserves	Balans	Vermeerdering	Vermindering	Balans
Bedragen in €	31-12-2018			31-12-2019
Organisatie ontwikkeling	38.429	0	0	38.429
Mobiliteitsbevordering en opvang langdurig verlof	109.776	5.780	0	115.556
Uitvoering speelruimtebeleid	19.629	0	0	19.629
Omslag (transformatie) in het sociaal domein	288.124	0	21.685	266.439
Ontwikkeling buitengebied	606.488	0	0	606.488
Onderhoud wegen	380.586	0	0	380.586
Overdracht deel provinciale weg N284	5.000.000	0	1.245.000	3.755.000
Afschrijvingslasten Turnhoutseweg/N284	0	1.245.000	0	1.245.000
Planstudie en uitvoering N284 Reusel-Hapert	0	65.464	0	65.464
Generieke bereikbaarheidsagenda	0	30.000	28.871	1.129
Totaal bestemmingsreserves	6.443.032	1.346.244	1.295.556	6.493.719

Door de raad is onlangs de nieuwe nota reserves, voorzieningen en afschrijvingsbeleid 2020 vastgesteld. Van de hierboven opgenomen reserves is het doel, de voeding, de omvang en de einddatum in de nota beschreven. Voor de jaarrekening 2019 worden uit dit overzicht de belangrijkste mutaties toegelicht.

Voor de dekking van de afschrijvingslasten voor de reconstructie Turnhoutseweg/N284 is € 1.245.000 onttrokken uit de **reserve overdracht deel provinciale weg N284**. De werkzaamheden voor de reconstructie zijn in 2019 niet gestart. Vandaar dat de **reserve afschrijvingslasten Turnhoutseweg/N284** eind 2019 nog een saldo kent van € 1.245.000.

De **reserve planstudie en uitvoering N284 Reusel-Hapert** is in 2019 gevormd voor de dekking van de lasten van de planstudie en ons aandeel in de maatregelen aan de N284. Voor de vorming van de reserve waren er al kosten gemaakt voor dit project. Vandaar dat er niet € 70.000, maar € 65.464 is toegevoegd.

Vreemd vermogen

Voorzieningen

Het verloop van de post is als volgt:

Voorzieningen	Balans	Vermeerdering	Vrijval	Vermindering	Balans
Bedragen in €	31-12-2018		voorziening		31-12-2019
Wachtgeld personeel en bestuurders	738.641	143.299	0	154.717	727.223
Appa-pensioenen	1.062.608	267.000	0	45.630	1.283.978
Wegen	419.120	363.574	0	92.149	690.545
Onderhoud gebouwen (regulier)	210.185	149.619	0	104.138	255.666
Onderhoud gebouwen (achterstallig)	0	547.938	0	678	547.260
Riolering	491.937	232.512	0	0	724.449
Afvalstoffenheffing	0	0	0	0	0
Totaal voorzieningen	2.922.490	1.703.942	0	397.312	4.229.120

De **voorziening wachtgelden personeel en bestuurders** is ingesteld voor de wachtgelden (niet de pensioenen) voor voormalig personeel en bestuurders. De voorziening is op niveau gebracht op basis van de meest recente inzichten inzake lopende en toekomstige verplichtingen. Gelet op het persoonlijke karakter worden de vermeerderingen en verminderingen niet verder toegelicht.

De **voorziening Appa-pensioenen** is ingesteld voor toekomstige pensioenverplichtingen aan politieke ambtsdragers (wethouders) en hun nabestaanden. Gelet op het persoonlijke karakter worden de vermeerderingen en verminderingen niet verder toegelicht.

De **voorziening onderhoud gebouwen** en de **voorziening achterstallig onderhoud gebouwen** zijn beide gebaseerd op het in 2019 geactualiseerde beheerplan gebouwen. Conform Bbv is een aparte voorziening gevormd voor het achterstallige onderhoud aan met name Sportzaal Den Houtert (€ 100.971), gemeentehuis (€ 368.500) en de VOV-halte in Reusel (€ 70.702). Dit achterstallig onderhoud moet eveneens conform Bbv binnen 4 jaar na vaststelling van het beheerplan worden uitgevoerd, dus uiterlijk in 2023.

De **voorziening riolering** heeft tot doel om sterke pieken of dalen in de tarieven voor rioolheffing te voorkomen. Voor- en nadelige saldi tussen lasten en baten voor rioolheffing worden ten gunste dan wel ten laste van deze voorziening gebracht.

In 2019 is een voordelig saldo van € 232.512 toegevoegd aan de voorziening. In lijn met het onderliggende VGRP loopt de voorziening nu op om te voorkomen dat tarieven rioolheffing in de toekomst sterk moeten stijgen als gevolg van een piek in noodzakelijke vervangingsinvesteringen. In de paragraaf 2.2 Lokale heffingen wordt dit verder toegelicht.

De **voorziening afvalstoffenheffing** is gevormd, omdat eventuele meevallers in de afvalstoffenheffing beschikbaar moeten blijven voor afval en dus niet vrij mogen vallen in de algemene middelen. Voor- en nadelige saldi tussen lasten en baten afvalverwijdering/afvalstoffenheffing worden ten gunste dan wel ten laste gebracht van deze voorziening.

In 2019 waren de uitgaven voor afvalstoffenheffing hoger dan de inkomsten. Er kon echter niets worden onttrokken aan de voorziening, omdat deze geen saldo kende. In de paragraaf 2.2 Lokale heffingen wordt dit verder toegelicht.

Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen

De specificatie van de post is als volgt:

Langlopende schulden	Balans	Balans
Bedragen in €	31-12-2018	31-12-2019
Stand per 1-1	28.269.254	26.464.893
Bij: Nieuwe geldlening	14.000.000	3.000.000
Af: Aflossing	-15.804.362	-12.578.158
Saldo per 31-12	26.464.893	16.886.734

Het feit of we geld moeten lenen hangt af van inkomende en uitgaande geldstromen. Onze belangrijkste bronnen van inkomsten zijn de algemene uitkering, de geheven belastingen en incidentele zaken als grondverkopen. Deze kennen echter een ander verloop dan onze reguliere uitgaven en investeringen. Lenen kunnen we op twee manieren, te weten: kasgeldlening en vaste geldleningen. Kasgeld is gemaximaliseerd op basis van de kasgeldlimiet. Daarboven moeten we gebruiken van vaste geldleningen.

In 2019 is er één nieuwe langlopende lening afgesloten voor € 3 miljoen. Op de bestaande geldleningen is een bedrag van € 12,6 miljoen afgelost. Hierdoor is de omvang van leningenportefeuille gedaald met € 9,6 miljoen naar € 16,9 miljoen.

Flottende passiva

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden en liquide middelen kunnen als volgt worden verdeeld:

Kortlopende schulden	Balans	Balans
Bedragen in €	31-12-2018	31-12-2019
Banksaldi	0	977.871
Kasgeldleningen < 1 jaar	0	0
Crediteuren	2.603.410	3.665.190
Overige schulden	245.107	303.586
Subtotaal overige schulden	2.848.517	3.968.776
Totaal	2.848.517	4.946.647

De kortlopende schulden zijn in totaliteit met € 2.098.130 toegenomen. De belangrijkste posten worden toegelicht.

Met name door de overdracht van een deel van de provinciale weg N284 en de ontvangen bonus van de WVK-groep waren de **banksaldi** in totaliteit eind 2018 positief met € 3.546.535. In 2019 zijn deze middelen aangewend voor de betaling van onze leveranciers. Dit verklaart tevens voor een deel de afname van langlopende schulden. Eind 2019 is het totaal € 977.871 negatief.

De omvang van de post **crediteuren** is ten opzichte van 2018 met € 1.061.780 toegenomen. Met name door facturen van één leverancier voor de reconstructie van de Postelsedijk, die eind 2019 zijn ontvangen voor in totaal € 1.454.722.

Overlopende passiva

De specificatie van de post is als volgt:

Overlopende passiva	Balans	Balans
Bedragen in €	31-12-2018	31-12-2019
Nog te betalen	1.307.270	2.250.780
Overige vooruitontvangen bedragen	422.327	700.175
Totaal	1.729.597	2.950.954

Nog te betalen

Hier worden posten opgenomen waarvan de prestatie in 2019 heeft plaatsgevonden, maar waarvoor aan het eind van het jaar nog geen factuur was ontvangen. Hierdoor drukken deze lasten op het resultaat van 2019.

De toename van deze post ten opzichte van 2018 met € 943.510 komt met name door:

- Eindafrekening programmakosten ISD € 307.246
- Onderhoud asfalt diverse wegen € 235.614
- Eindafrekening werkprogramma ODZOB € 142.774

Overige vooruit ontvangen bedragen

Voor de realisatie van investeringen (activa) of de realisatie van anterieure overeenkomsten ontvangt de gemeente soms vooraf een bijdrage van een derde. Als deze hoger is dan de uitgaven in dat jaar wordt het overschot opgenomen onder deze post.

Voor de reconstructie van Turnhoutseweg/N284 is in 2019 een subsidie ontvangen van € 198.117 van de Provincie Noord-Brabant. Met name hierdoor is de post toegenomen ten opzichte 2018.

Aan natuurlijke en rechtspersonen verstrekte borgstellingen of garantstellingen

Door het aangaan van achtervangovereenkomsten werkt de gemeente mee aan de financierbaarheid van sociale huisvesting. In eerste instantie verleent de Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw de garantie. Indien haar garantievermogen onder het garantieniveau daalt, dan wordt de garantie van zowel het Rijk als de gemeente, elk voor 50%, van toepassing.

De gemeente heeft indirecte garanties afgegeven aan Woningstichting De Zaligheden en Stichting Wooninc (voorheen Woningstichting De Kempen).

In 2019 is door ons een aanvullende WSW-garantie afgegeven ten behoeve van Woningstichting De Zaligheden voor € 6.000.000. Met deze garantstelling heeft de gemeente naar verhouding van het woningbezit in het werkgebied van de woningstichting een zelfde aandeel in de totale garantstelling als de andere gemeentes. Voorheen bleven wij namelijk procentueel achter.

Het totale gegarandeerde bedrag (schuldrestant) per 31 december 2019 is € 20.000.000. De gemeente heeft geen betalingen hoeven te doen in het kader van de gegarandeerde leningen.

Onderstaande tabel geeft inzicht in de waarborgen en de bedragen:

Leningnr. WSW	Leningnr. financieel	Geldnemer	Geldgever	Hoofdsom lening	Doel	% waar borg voor is verleend	Einddatum Lening	Restant saldo begin jaar	Restant bedrag einde jaar	
Stichting Wooninc										
1	26798	14.34.916.693	Stichting Wooninc	Rabobank De Kempen-West	385.713	Achtervangovereenkomst WSW	100	28-2-2019	28.000	0
Woningstichting De Zaligheden										
2	42149	10.026.664	Woningstichting De Zaligheden	Nederlandse Waterschapsbank	10.000.000	Achtervangovereenkomst WSW	100	1-10-2058	10.000.000	10.000.000
3	45256	40.108.493	Woningstichting De Zaligheden	Bank Nederlandse Gemeenten	4.000.000	Achtervangovereenkomst WSW	100	1-8-2025	4.000.000	4.000.000
4	48710	40.112.762	Woningstichting De Zaligheden	Bank Nederlandse Gemeenten	6.000.000	Achtervangovereenkomst WSW	100	2-6-2025	0	6.000.000
				20.385.713					14.028.000	20.000.000

5.2. Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Afz./Aan	Inhoud	Ingangsdatum	Einddatum	Contractwaarde (ex btw) per jaar
Aon	Brand- en kunstverzekering	1-1-2015	1-1-2021	Jaarpremie € 30.000
Argonaut Advies B.V.	Raamovereenkomst Sociaal Medische Advisering 2018-2019.	1-1-2018	31-12-2020	Afhankelijk van afname
Baetsen Groep B.V.	Overeenkomst Afval- en grondstoffenbeheer Kempen.	1-2-2017	1-1-2021	€ 426.000
Boomkwekerij Ebben BV	Raamovereenkomst levering bomen	1-1-2017	1-1-2020	Raamovereenkomst
Boomkwekerij M. van den Oever & Zonen B.V.	Raamovereenkomst levering bomen	1-1-2017	1-1-2020	Raamovereenkomst
Boot & Co Boomkwekerijen BV	Raamovereenkomst levering heesters, bos en haagplantsoen	1-1-2017	1-1-2020	Raamovereenkomst
C.O.R. Coppelmans Ontstoppingen en Reinigingen B.V.	Aannemingsovereenkomst reinigen en inspecteren riolering gemeente Reusel-De Mierden	15-2-2018	14-2-2020	€ 104.910
Canon Nederland N.V.	Raamovereenkomst print- en kopieerpapier	1-4-2017	30-4-2021	Raamovereenkomst
Civil Support B.V.	Raamovereenkomst ingenieursdiensten directie en toezicht.	15-7-2019	15-7-2021	Raamovereenkomst
De Jong Zuurmond Infrabeheer, Onderhoud & Services B.V.	Overeenkomst asfaltonderhoud kempengemeenten 2018-2021	23-4-2018	31-12-2021	€ 185.500
Delta Lloyd Schadeverzekering N.V.	CAR- en montageverzekering	1-1-2016	doorlopend	€ 2.446,52
G4S Group for Securicor G4S Secure M	Overeenkomst voor onbepaalde tijd voor alarmopvolging gemeentehuis	28-9-2007	doorlopend	Afhankelijk van meldingen
Gielen Druk Print Webmedia	Raamovereenkomst inzake drukwerk	1-9-2017	31-8-2020	Raamovereenkomst
Greenchoice	Levering van al het profielgas en/of capaciteitsgas dat nodig is voor de aansluitingen	1-1-2017	1-1-2020	Afhankelijk van verbruik
Hekkelman Advocaten N.V.	Raamovereenkomst juridische dienstverlening	1-1-2017	31-8-2020	Raamovereenkomst
Lloyd's Register Nederland B.V.	Aansprakelijkheidspolis voor gemeenten	1-1-2019	1-1-2020	€ 12.524,40
Nijha	Overeenkomst werkzaamheden inspectie en reparatie binnensportaccommodatie gymzaal Lage Mierde	1-1-2018	1-1-2021	€ 400
Papiergroothandel W. Box Veldhoven B.	Overeenkomst afzet huishoudelijk oud papier en karton	9-2-201	31-12-2020	Afhankelijk van afname
Pouderoyen B.V.	Bestemmingsplan "Buitengebied" actualiseren van de bestemmingsplannen van het buitengebied tot één integraal bestemmingsplan	1-10-2019	31-10-2021	€ 198.500
RA Infra B.V.	Raamovereenkomst ingenieursdiensten directie en toezicht	15-7-2019	15-7-2021	Raamovereenkomst
Repcon B.V.	overeenkomst Veiligheidsinspectie speeltoestellen gemeente Reusel-De Mierden	1-6-2019	1-6-2024	€ 1.350
Revis Verkeerstechniek B.V.	Recreatief-toeristische objectenbewegwijzering gemeente Reusel-De Mierden: plaatsen, verwijderen en onderhoud en herstel borden.	1-10-2010	30-9-2020	€ 1.635
Roos Groep B.V.	Basisovereenkomst Reconstructie Poststedijk Reusel Opdrachtbevestiging Ontwerpwerkzaamheden Uitvoeringswerkzaamheden Stelpost	1-11-2019	31-12-2020	€ 2.777.000 (totale opdracht)
Schoonmaakbedrijf Roefs	Schoonmaak gemeentehuis, bibliotheek en gemeentewerf	30-6-2019	30-6-2020	€ 35.000
Smeba Brandbeveiliging	Jaarlijks onderhoud blusmiddelen gemeentelijk eigendom, inclusief blusapparaten brandweerauto's en rapportage hierover.	20-11-1997	doorlopend	€ 2.000
Stichting Derdengelden NODR	Behandeling aansprakelijk stellingen WA service	28-1-2019		Afhankelijk van aantal schadeclaims
Thyssenkrupp Liften B.V.	Onderhoud lift installatie gemeentehuis Kerkplein 3 en 5 Reusel overeenkomst met thyssenkrupp Liften B.V.	11-4-2019	11-4-2024	€ 1.750
Touringcarbedrijf Van Gompel Bergeijk	Gymvervoer	20-8-2018	9-7-2021	€ 55.000
Veeg- en Rioolbedrijf Adriaans B.V.	Reinigen kolken gemeente Reusel-De Mierden	1-4-2017	31-3-2021	€ 44.000
Visma Raet B.V.	Arbodienstverlening Kempengemeenten	11-2-2016	11-2-2022	€ 87 per Fte, afhankelijk van aantal Fte
Yacht NL B.V.	Externe inhuur medewerkers	1-8-2017	31-7-2021	Raamovereenkomst

5.3. Overzicht van baten en lasten

	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2019	Rekening 2019	Resultaat t.o.v. begr.	V=voordelig N=nadelig
			(Voor wijziging) (Na wijziging)			
PROGRAMMA	<i>Bedragen x € 1.000</i>					
0 Bestuur en ondersteuning						
Lasten	-5.227	-5.825	-5.921	-6.118	-197	N
Baten	21.147	20.940	21.371	22.056	685	V
Saldo	15.920	15.115	15.451	15.938	487	V
1 Veiligheid						
Lasten	-1.221	-1.256	-1.285	-1.267	18	V
Baten	61	54	74	111	37	V
Saldo	-1.160	-1.202	-1.211	-1.156	55	V
2 Verkeer en vervoer						
Lasten	-1.451	-1.752	-2.083	-1.530	552	V
Baten	5.093	58	58	63	5	V
Saldo	3.642	-1.694	-2.024	-1.467	557	V
3 Economie						
Lasten	-3.546	-6.670	-6.680	-3.689	2.990	V
Baten	6.026	6.699	7.019	4.534	-2.485	N
Saldo	2.480	29	340	845	505	V
4 Onderwijs						
Lasten	-1.036	-815	-845	-1.212	-366	N
Baten	332	70	99	469	369	V
Saldo	-704	-745	-746	-743	3	V
5 Sport, cultuur en recreatie						
Lasten	-2.251	-2.199	-2.481	-2.495	-15	N
Baten	463	311	281	330	49	V
Saldo	-1.788	-1.888	-2.200	-2.165	34	V
6 Sociaal domein						
Lasten	-11.120	-11.029	-11.464	-11.615	-152	N
Baten	3.019	1.928	1.946	4.456	2.510	V
Saldo	-8.101	-9.101	-9.517	-7.159	2.358	V
7 Volksgezondheid en milieu						
Lasten	-3.072	-2.705	-2.842	-3.317	-475	N
Baten	2.588	2.499	2.521	2.700	179	V
Saldo	-484	-206	-321	-617	-296	N
8 VHROSV						
Lasten	-3.160	-7.285	-7.777	-3.917	3.860	V
Baten	1.897	6.608	7.168	3.406	-3.762	N
Saldo	-1.263	-677	-609	-511	98	V
Bedrag van de heffing voor de vpb	0	-1	-1	-3	-2	N
Totaal Lasten	-32.084	-39.536	-41.377	-35.161	6.216	V
Totaal Baten	40.626	39.167	40.540	38.125	-2.414	N
Saldo van baten en lasten	8.542	-369	-837	2.965	3.802	V
Storting / onttrekking RESERVES	-4.348	20	1.284	1.167	-117	N
RESULTAAT	4.194	-349	447	4.132	3.685	V

Verschillenanalyse

Uit het overzicht van baten en lasten kunt u de saldi per programma aflezen en in de toelichtingen bij de programma's vindt u op productniveau meer gedetailleerde informatie over de afwijkingen tussen ramingen en realisatie. Zoals in de inleiding in deze jaarrekening is vermeld, zijn de structurele baten en lasten gelijk aan de raming, maar laat het incidentele saldo een voordelig verschil zien van € 3.684.000 ten opzichte van de ramingen in de zijn de laatste begrotingswijziging met betrekking tot 2019. Op hoofdlijnen is dat incidentele saldooverschil als volgt te verklaren:

Onderwerp	Bedrag	V/N
Uitkering vermogen WVK/Kempenplus	€ 2.492.000	V
Lagere doorbetaling WSW gelden	€ 84.000	V
Bedragen in overheveling	€ 727.000	V
Kapitaallasten diverse programma's / producten	€ 270.000	V
Hogere leges omgevingsvergunningen	€ 141.000	V
Opbrengsten verkopen (agrarische) gronden	€ 87.000	V
Hogere uitkering gemeentefonds	€ 130.000	V
Stelpost onvoorziene uitgaven niet benut	€ 264.000	V
Grondexploitaties (incl. verkoop Denestraat en afw. Molen Akkers-1)	€ 525.000	V
Voordelig verschil op salariskosten	€ 634.000	V
Nadelig verschil op externe inhuur	€ -628.000	N
Dotatie voorziening wachtgeld personeel en bestuur	€ -144.000	N
Dotatie voorziening APPA-pensioen	€ -267.000	N
Onderhoudskosten wegen	€ 52.000	V
Lasten GVVP	€ 225.000	V
Kosten riolering (exclusief salarissen, inhuur en kapitaallasten)	€ -141.000	N
Kosten milieubeheer (o.a. bijdrage ODZOB)	€ -186.000	N
Toeristenbelasting	€ -178.000	N
Participatiewet-inkomen	€ 51.000	V
Jeugdzorg/Wmo	€ -308.000	N
Diverse kleinere verschillen	€ -146.000	N
Totaal	€ 3.684.000	V

V= voordeel / N = nadeel

5.4. Verantwoordelijk Wet normering topinkomens (WNT)

De WNT is van toepassing op de gemeente Reusel-De Mierden. Het voor de gemeente Reusel-De Mierden toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2019 € 194.000,00.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. *Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt*

2019	bedragen x € 1	J.C.M. van Berkel	H.T.A. Thijs-Driessen
Functiegegevens		Griffier	Secretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2019		01/01 – 31/12	1/1 – 17/3
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)		1,0	1,0
Dienstbetrekking?		Ja	Ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen		80.222,44	14.092,35
Beloningen betaalbaar op termijn		13.215,00	2.806,41
<i>Bezoldiging²</i>		<i>93.437,44</i>	<i>16.898,76</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum		194.000,00	40.394,52
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag		N.v.t.	N.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan		N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling		N.v.t.	N.v.t.
2018			
	bedragen x € 1	J.C.M. van Berkel	H.T.A. Thijs-Driessen
Functiegegevens		griffier	Secretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2018		01/01 – 31/12	1/10 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)		1,0	1,0
Dienstbetrekking?		Ja	Ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen		78.368,96	27.771,12
Beloningen betaalbaar op termijn		12.372,36	3.093,09
<i>Bezoldiging</i>		<i>90.741,32</i>	<i>30.864,21</i>

² Let op! In vorige versies van dit Verantwoordingsmodel stond hier "Subtotaal". Ter vereenvoudiging van het model is dit gewijzigd in "Bezoldiging". Vul hier net als voorheen de som in van de beloning plus belastbare onkostenvergoedingen en de beloningen betaalbaar op termijn. Inhoudelijk verandert er niets.

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12

Gegevens 2019			
bedragen x € 1		R.P.B.M. Brekelmans	
Functiegegevens		Secretaris	
Kalenderjaar	2019		
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang – einde)	18/3 – 31/12		
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	10		
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum			
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	€ 187		
Maxima op basis van de normbedragen per maand	233.800,00		
Individueel toepasselijke maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	233.800,00		
Bezoldiging (alle bedragen exclusief btw)			
Werkelijk uurtarief lager dan het maximum uurtarief?	Ja		
Bezoldiging in de betreffende periode	98.886,12		
Bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	98.886,12		
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.		
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.		
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.		

5.5. Schatkistbankieren

Schatkistbankieren (bedragen x € 1000)

A) Berekening drempelbedrag

1	Begrotingstotaal verslagjaar	39.536			
2	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	39.536			
3	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	0			
4 = 1 x 0,0075 + 2 x 0,002 (minimum € 250.000)	Drempelbedrag	297			

B) Berekening gemiddelde buiten de schatkist aangehouden middelen per dag

		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
5	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	7.927	811	4.275	3.837
6	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
7 = 5 / 6	Gemiddelde buiten de schatkist aangehouden middelen per dag	88	9	46	42

C) Berekening benutting drempelbedrag

		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
8 = 4 > 7	Ruimte onder het drempelbedrag	208	288	250	255
9 = 4 < 7	Overschrijding van het drempelbedrag	0	0	0	0

Conclusie

Het drempelbedrag is in 2019 niet overschreden

5.6. Sisa-bijlage

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2019 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 27 januari 2020

BZK	C1	Regeling Reductie Energiegebruik	Totaal ontvangen beschikking	Projectnaam/ nummer	Besteding (jaar T)	Bestedingen (jaar T) komen overeen met ingediende projectplan (JA/NEE)	Besteding (Jaar T) aan afwijkingen. Alleen invullen bij akkoord ministerie.	Cumulatieve bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie
		Gemeenten	Aard controle R Indicatornummer: C1 / 01	Aard controle R Indicatornummer: C1 / 02	Aard controle R Indicatornummer: C1 / 03	Aard controle R Indicatornummer: C1 / 04	Aard controle R Indicatornummer: C1 / 05	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: C1 / 06
			1 € 183.534	2019-620910	€ 0	Ja		€ 0
			Kopie projectnaam/ nummer Aard controle n.v.t. Indicatornummer: C1 / 07	Toelichting Aard controle R Indicatornummer: C1 / 08	Eindverantwoording Ja/Nee Aard controle n.v.t. Indicatornummer: C1 / 09			
			1 2019-620910					
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)			
		Gemeenten	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 02	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 03			
			€ 20.037	€ 9.000	€ 0			
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D8 / 04	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag Aard controle R Indicatornummer: D8 / 05	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D8 / 06	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag Aard controle R Indicatornummer: D8 / 07		
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeente deel 2019	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
		Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
		I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
		Alle gemeenten verantwoord voor hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 06
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee
		Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	
		I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)	I.7 Participatiewet (PW)		
		Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 10	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 11	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 12	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee

SZW	G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet totaal 2018 Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoordten hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G2B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G2A)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) algemene bijstand inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW)	Baten (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW)	Besteding (jaar T-1) IOAW inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Baten (jaar T-1) IOAW (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Besteding (jaar T-1) IOAZ inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicatonummer: G2A / 01</i>	<i>Aard controle R Indicatonummer: G2A / 02</i>	<i>Aard controle R Indicatonummer: G2A / 03</i>	<i>Aard controle R Indicatonummer: G2A / 04</i>	<i>Aard controle R Indicatonummer: G2A / 05</i>	<i>Aard controle R Indicatonummer: G2A / 06</i>
			061667 Gemeente Reusel-De Mierden	€ 1.101.234	€ 28.661	€ 114.584	€ 251	€ 40.035
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Baten (jaar T-1) IOAZ (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Besteding (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	Baten (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	Baten (jaar T-1) WWIK (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	Besteding (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW) □
			061667 Gemeente Reusel-De Mierden	€ 0	€ 2.207	€ 0	€ 0	€ 115.969
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Baten (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW)				
			061667 Gemeente Reusel-De Mierden	€ 0				
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeente deel 2019 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) Bob
			<i>Aard controle R Indicatonummer: G3 / 01</i>	<i>Aard controle R Indicatonummer: G3 / 02</i>	<i>Aard controle R Indicatonummer: G3 / 03</i>	<i>Aard controle R Indicatonummer: G3 / 04</i>	<i>Aard controle R Indicatonummer: G3 / 05</i>	<i>Aard controle R Indicatonummer: G3 / 06</i>
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee			
			061667 Gemeente Reusel-De Mierden	€ 0				
				<i>Aard controle R Indicatonummer: G3 / 07</i>	<i>Aard controle R Indicatonummer: G3 / 08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicatonummer: G3 / 09</i>		
				€ 0	€ 0	Nee		

SZW	G3A	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_totaal 2018 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Baten (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Besteding (jaar T-1) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam
			<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3A / 01</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3A / 02</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3A / 03</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3A / 04</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3A / 05</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3A / 06</i>
			1 061667 Gemeente Reusel-De Mierden	€ 0	€ 0	€ 7.051	€ 55.768	€ 5.232
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G3A / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) Bob inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Baten (jaar T-1) Bob (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Besteding (jaar T-1) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 inclusief geldstroom naar openbaar lichaam		
			<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3A / 07</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3A / 08</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3A / 09</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3A / 10</i>		
			1 061667 Gemeente Reusel-De Mierden	€ 0	€ 0	€ 0		
VWS	H4	Specifieke uitkering Sport Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Projectnaam / nummer	Totale aanvraag per project (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen (automatisch berekend)	Verrekening (jaar T) Onroerende zaken (sportaccommodaties) per project ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) Roerende zaken sportbeoefening en sportstimulering per project ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) overige kosten per project ten laste van Rijksmiddelen
			<i>Aard controle R. Indicatornummer: H4 / 01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 02</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: H4 / 03</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: H4 / 04</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: H4 / 05</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: H4 / 06</i>
			1 € 74.800	SPUK-Sport18-632947	€ 112.479	€ 3.541	€ 108.420	€ 518
			Kopie projectnaam / nummer	Totale besteding (Jaar T) per project ten lasten van Rijksmiddelen (automatische berekening)	Percentage besteed (Jaar T) per project tenopzichte van aanvraag ten laste van Rijksmiddelen (automatische berekening)	Toelichting Hier eventueel opmerkingen of toelichtingen	Overig (Jaar T) ten opzichte van ontvangen Rijksbijdrage - automatisch ingevuld	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 07</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: H4 / 08</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: H4 / 09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 11</i>	
			1 SPUK-Sport18-632947	112479	150,37%		-€ 37.679	

5.7 Afkortingenlijst

AB	=	Algemeen bestuur
AED	=	Automatische externe defibrillator
AMvB	=	Algemene maatregel van bestuur
AOW	=	Algemene OuderdomsWet
Appa	=	Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers
AVG	=	Algemene Verordening Gegevensbescherming
Avi	=	Afvalverbrandingsinstallatie
AZ	=	AmbulanceZorg
AZN	=	Afvalverbranding Zuid-Nederland
Babs	=	Buitengewoon ambtenaar van de Burgerlijke Stand
Bbv	=	Besluit begroting en verantwoording
BBP	=	Bruto Binnenlands Product
Bbz	=	Bijstandsbesluit zelfstandigen
BCF	=	BTW CompensatieFonds
BIG	=	Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten
BIE	=	Bouwgrond in exploitatie
BeNeGo	=	Belgisch Nederlands Grensoverleg
Berap	=	Bestuursrapportage
BIO	=	Buitengebied in ontwikkeling
Bizob	=	Bureau Inkoop en aanbestedingen Zuidoost-Brabant
BNG	=	Bank Nederlandse Gemeenten
BOA	=	Buitengewoon Opsporingsambtenaar
Bor	=	Besluit omgevingsrecht
BRP	=	Basisregistratie personen
BSO	=	Buitenschoolse opvang
BTW	=	Belasting Toegevoegde Waarde
BZK	=	Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
B&W	=	Burgemeester en Wethouders
CAK	=	Centraal Administratie Kantoor
CJG	=	Centrum jeugd en Gezin
CPO	=	Collectief Particulier Opdrachtgeverschap
C.q.	=	casu quo
DB	=	Dagelijks bestuur
DigiD	=	Digitale Identiteit
DPRA	=	Deltaplan Ruimtelijke adaptie
DUO	=	Dienst Uitvoering Onderwijs
e.d.	=	en dergelijke
eIDAS	=	Europese Identificatie en Autorisatie
EMU	=	Economische en Monetaire Unie
Ensia	=	Eenduidige normatiek single information audit
enz.	=	enzovoorts
EU	=	Europese Unie
FIDO	=	Financiering decentrale overheden
GFT	=	Groente, Fruit en Tuin
GGD	=	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GGzE	=	Geestelijke Gezondheidszorg Eindhoven en De Kempen
GHOR	=	Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio
GR	=	Gemeenschappelijke Regeling
GROS	=	Grensoverschrijdende samenwerking
GRSK	=	Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking Kempengemeenten
GVVP	=	Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan
ha	=	hectare
HOB	=	Huishoudelijk Ondersteuningsbudget
HTAC	=	High Tech Agro Campus
ICT	=	Informatie- en communicatietechnologie
IKB	=	Individueel Keuze Budget
ISD	=	Intergemeentelijke Sociale Dienst
ISMS	=	Information Security Management Systeem
JGZ	=	Jeugdgezondheidszorg

JH	=	Jeugdhulp
J&V	=	Justitie en Veiligheid
KBP	=	Kempisch Bedrijven Park
KIT	=	Kempisch Interventieteam
KOP	=	Kempisch Ondernemers Platform
KRW	=	Kaderrichtlijn water
LED	=	Light-Emitting Diode
LV-WOZ	=	Landelijke voorziening WOZ
M.b.t.		Met betrekking tot
MD	=	Maatschappelijke Dienstverlening
MFA	=	MultiFunctionele Accommodatie
MOP	=	Management Onderhoudsplan
MRE	=	Metropoolregio Eindhoven
MRO	=	Maatschappelijke en Ruimtelijke Ontwikkeling
MT	=	ManagementTeam
MVA	=	Materiële vaste activa
m ²	=	vierkante meter
m ³	=	kubieke meter
NAI	=	Nederlands Arbitrage Instituut
Niegg	=	Niet in exploitatie genomen gronden
o.a.	=	onder andere
OBS	=	Openbare basisschool
ODZOB	=	Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant
OOGO	=	Op Overeenstemming Gericht Overleg
OV	=	Openbare verlichting
OZB	=	Onroerende-zaakbelasting
PC	=	Personal computer
PG	=	Publieke Gezondheidszorg
PGB	=	Persoonsgebonden budget
PMD	=	Plastic, Metalen verpakkingen en Drankkartons
Poc	=	Percentage of completion
P&C	=	Planning & Control
P&O	=	Personeel & Organisatie
RAV	=	Regionale ambulancevoorziening
RB	=	Ruimtelijk Beheer
RHCe	=	Regionaal Historisch Centrum Eindhoven
RO	=	Ruimtelijke Ordening
RRE	=	Regeling Reductie Energiegebruik
RvS	=	Raad van State
Sisa	=	Single information single audit
SK	=	Samenwerking Kempengemeenten
SROI	=	Social Return on Investment
SVB	=	Sociale Verzekeringsbank
TIP	=	Toeristisch Informatie Punt
T.I.v.	=	ten laste van
SPUK	=	Specifieke Uitkering stimulering sport
SSC	=	Shared Service Centre
UWV	=	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
VAB	=	Vrijkomende Agrarische Bebouwing
VHROSV	=	Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing
VGRP	=	Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan
VN	=	Verenigde Naties
VNG	=	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Vpb	=	Vennootschapsbelasting
VRBZO	=	Veiligheidsregio Brabant Zuidoost
VTE	=	Vrije Tijds Economie
VTH	=	Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving
VVE	=	Voor- en vroegschoolse educatie
VvC	=	Vereniging van Contractanten
Wabo	=	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
WKR	=	Werkkostenregeling
Wmo	=	Wet maatschappelijke ondersteuning
WNT	=	Wet normering topinkomens

Wob	=	Wet openbaarheid van bestuur
WOZ	=	Waardering Onroerende Zaken
Wro	=	Wet ruimtelijke ordening
Wsob	=	Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen
Wsw	=	Wet sociale werkvoorziening
WSW	=	Waarborgfonds Sociale Woningbouw
WSZ	=	Woningstichting de Zaligheden
Wvg	=	Wet voorkeursrecht gemeenten
Wvggz	=	Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg
WVK	=	Werkvoorzieningsschap Kempenland
WW	=	Werkloosheidswet
Wwb	=	Wet werk en bijstand
WZW	=	Wonen, zorg en welzijn
ZIN	=	Zorg in natura
ZLTO	=	Zuidelijke Land- en Tuinbouworganisatie
zzp	=	zelfstandige zonder personeel

Vaststellingsbesluit

De raad van de gemeente Reusel-De Mierden;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 2 juni 2020

Besluit

1. De actualisaties vast te stellen van de berekening voor de grondexploitaties:
  - a) Molen Akkers Reusel
  - b) De Leeuwerik Hooge Mierde
  - c) Hasselt-II Lage Mierde
  - d) Kerkekkers Hulsel
  - e) Hart van Reusel
  - f) Den Horst Reusel
  - g) 't Kantje Hulsel
  - h) Kleine Hoeven ReuselEn de geheimhouding van de actualisaties voor de grondexploitaties op grond van artikel 25, lid 1 van de Gemeentewet te bekrachtigen.
2. De jaarstukken 2019 vast te stellen en daarmee impliciet in te stemmen met de vorming van een bestemmingsreserve "Planstudie en uitvoering N284 Reusel-Hapert".
3. Een bedrag van € 727.000,- van het rekeningresultaat over te hevelen naar 2020, 2021 en 2022, welk bedrag als volgt is gespecificeerd:

Onderwerp:	2020	2021	2022	Totaal
<i>bedragen in €</i>				
1. Kempenbrede uitvoeringsprogramma VTE	43.000			43.000
2. Regionale beleidsvisie dag- en verblijfsrecreatie	10.000			10.000
3. Nota Grondbeleid	10.000			10.000
4. Budget Samen Doen	6.000			10.000
5. Omgevingsvisie naar juridische kaders	66.000			57.000
6. Omgevingswet	50.000	40.000	40.000	130.000
7. Transitie dierhouderij	27.000			7.000
8. Bestemmingsplanprocedure inhaalachterstanden	83.000	35.000		118.000
9. Actualisatie geluidbeleid	15.000			15.000
10. Opstellen planMER wind en zon	15.000			15.000
11. Actualisatie bodembeleid	13.000			13.000
12. Opstellen groenbeleidsplan	6.000			6.000
13. Transitievisie warmte	237.000			237.000
14. Automatiseringsprojecten	22.000			22.000
15. Gemeentelijk erfgoedbeleid	34.000			34.000
Totaal				727.000

4. Het restant van het jaarrekeningsaldo, zijnde € 3.404.664,- ten gunste te brengen van de algemene reserve.

De raad voornoemd,

de griffier,

J.C.M. van Berkel

de voorzitter,

Mw. A.J.M.H. van de Ven